

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1925 november 15.

306. szám

Még jelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Tabula rasa

Irtta: Prokopy Imre

A krónikás tárgyilagosságával néhány tollhegyre kívánczó esetről akarok megemlékezni annak illusztrálásul, hogy a gyakorlatban miképpen kezelnek nálunk egyes kérdéseket, amelyeknek tapintatos és méltányos elintézése nagy mértékben elősegíthette volna a minduntalan hangoztatott belső megbékülést, a lelki leszerelést és a mesterségesen szított ellentétek kiegyenlítését, így azonban csak csalódás és keserűség sarjad nyomukban.

Az immár lezártnak látszó *Dettre-ügyről* ezuttal csak annyit, hogy ennek a kegyetlen rendelkezésnek indító okait józan ésszel egyáltalán nem lehet kibogozni. Dettre nemcsak a vajdasági magyarságnak tett szinte megbecsülhetetlen szolgálatot ragyogó stílussal, imponáló tudással és meglepően finom politikai érzéssel megírt cikkei és kivételes szerkesztői rátermettsége révén, hanem legalább ugyanolyan mértékben a megértés és közeledés politikájának is, ami az ország konszolidációja szempontjából talán mégis csak inkább elismerést, mint előttünk teljességgel érthetetlen üldözést érdemelt volna. Kétszeres sullyal esik latba az ellene fogantatott rendszabály, ha meggondoljuk, hogy éppen Dettre volt az, aki céltudatos következetességgel hirdette a radikális-párt felé való orientálódásunk szükségességét, s ha ma, az események tanulságainak hatása alatt, a vajdasági magyarság, egyáltalán nem kényszerűségből, hanem a tényleges helyzet és a reális erőviszonyok helyes mérlegelése alapján őszinte meggyőződésből keresi a radikális-párttal való együttműködést, akkor ez az új beállítás jórészt Dettre felvilágosító munkájának következményeként jelentkezik.

A politika hálátlan mesterség. Csak elvétele fizet érdem szerint. Többnyire a legderekabb és legönzetlenebb harcosokat gázolja le kiméletlenül. Ez történt Dettre esetében is. A radikális-párt némán tűrte a menedékjog flagrans megsértését és annak a magyar zsurnalisztának kissé fasiszta módon történt kiakolbolitását, aki végeredményben az uralmon levő párt hatalmi érdekeit is szolgálta a magyarság új irányozódásának tervszerű előkészítésével.

Nem gondolják az urak, hogy ez a — mondjuk szeliden — furcsa eljárás nem éppen biztató azokra, akik a magyarságnak a radikális-párttal kötendő megegyezés létrehozásán fáradoznak?

Szimptomatikus jelentősége van az egyébként alárendelt fontosságú *Inhoff-ügynek* is. Nem ismerem a fegyelmi eljárás aktáit, de annyit hallomás után is meg lehet állapítani, hogy huszonhárom évi szolgálatlaltal bíró tisztviselő elbocsátásának semmiesetre sem ez a módja. Az erőszakoskodásban is a törvényes-

ség látszatát illik megóvni, mert így a jobbadán német és magyar nyelvű gazdasági egyesületi tagoknak bizonyára azt kell gondolniok, hogy Inhoff személyében most a Gazdasági Egyesület utolsó nem-szláv tisztviselőjét siettek kitenni az utcára. Legalább ezt a látszatot kelti az a körülmény, hogy Inhoff bünlajstromában az ő kulturbundi tevékenységét szerepeltetik a statáriális kivégzés főindokául. Mire való ez a nemzetiségi kisebbségek ellen irányuló szerencsétlen indokolás, amikor a Gazdasági Egyesület tagjainak többségét éppen a német mezőgazdák teszik? Alkotmányosan kormányozott demokratikus államban az talán mégsem lehet ok vezető tisztviselő végkielégítés nélküli elbocsátására, hogy történetesen tagjai egy miniszterileg jóváhagyott alapszabályok szerint működő kulturegyesületnek?

Az megint más lapra tartozik, hogy Inhoff valójában rászolgált-e arra a lelkes támogatásra, melyben egy sajtóorgánium részesíti, mert Inhoff bizonyos fokig spiritus rectora volt annak a mozgalomnak, mely tavaly a Gazdasági Egyesületet a dobrovoljacok kezére, a vezető pedig tulnyomólag olyanoknak juttatta, akiknek a mezőgazdasághoz egyáltalán semmi közük. Egyik főtényezője volt az 1924 januáriusi közgyűlésen elkövetett puccsnak, mellyel a törvény és az alapszabályok durva megsértésével a régi kipróbált vezetőséget kibuktatták a féktelen terror minden eszközének felhasználásával. Főszereplője és egyúttal végzete, hogy *brevi manu* most azok fosztják meg állásától, akiket annak idején ő segített nyeregbe. Hiába, aki szelet vet, vihart arat. Szerzett jogaitól azonban annak ellenére sem lett volna szabad őt megfosztani.

De nemcsak a személyi ügyek terén tapasztalhatjuk ezt a különös eljárást, hanem bizonyos intézetekkel szemben is, amelyeknek legfeljebb az a szépséghibájuk, hogy nem tisztán nemzeti jellegűek.

Ebben a vonatkozásban rendkívül tanulságos a most felszámoló *Bácskai Mezőgazdák Szövetkezetének* esete, mely alaptökejének közel negyötödét volt kénytelen adóra és vámokra elfizetni, holott strukturájánál és működésénél fogva, nemkülönben rendeltetése és alapszabályai révén is a szerb szövetkezeti törvény rendelkezései szerint szinte automatikusan teljes vám- és adómentesség illette meg. Meddő volt minden utánjárás és erőlködés: a törvény alapján kijáró kedvezményt nem volt képes megszerezni, s így megszűnik az ország egyedüli központi szövetkezete, amelyben a gazdák hét és fél éven át szinte ideális jogegyenlőség alapján a legteljesebb összhangban együtt dolgozhattak nemzetiségi surlódások és politikai félreértések nélkül.

Az sem utolsó dolog, ami a legutóbbi vármegyei közgyűlésen történt. *Egyetlenegy* bizottsági tag tiltakozására egész sorát az egyházi és kulturális egyesületeknek ütötték el a kért segélyektől, az illetékes körök nyilvánvaló jóindulata és támogatása ellenére.

Immár hét esztendeje követeljük az önkormányzati választások kiírását. Ha valami, úgy a fenti példa bizonyíthatja a tisztára pártérdeket szolgáló kinevezési rendszer fonákosságait és tarthatatlanságát. A népakaratot képviselő választott törvényhatósági bizottságban teljességgel elképzelhetetlen, hogy indokolt szükségletek és méltányos kérélmek *ilyen* elintéztést nyerjenek.

Ez a néhány szemelvény is a »kisérelmek — nagy panaszok« kifoghatatlan rovatába tartozik. Mindennapos, sokféle változatban megis-

métlődő dolgok ezek, s különös fontosságot csak azzal nyernek, hogy van bennük rendszer és többé-kevésbé burkolt célszerűség. Összességükben a Nedeljkovics dr. hirdette kiméletlenség és a végletekig menő türelmetlenség beszédes megnyilvánulásai, melyeknek végzetes következménye a Vajdaság gazdasági és kulturális összeomlása lesz. Mint ha csak az a szándék fűtené ennek a káros irányzatnak szűk látkörű képviselőit, hogy minél előbb és minél gyökeresebben letaroljanak mindent, amit a vajdasági nemzeti kisebbségek gazdasági és kulturális értékekben ma még a magukénak vallhatnak. Még néhány esztendő ebben az ütemben és ebben a szeltemben, s feltartóztatlanul bekövetkezik, amire egyesek elvakultságukban oly mohón áhitoznak: a tabula rasa.

Nem lesz nagyobb kormányrekonstrukció

Nincs politikai oka a közoktatásügyi miniszter lemondásának

Beogradból jelentik: A radikális pártklubban szombaton délelőtt mozgalom indult meg, hogy *Vukicsevics* Velja közoktatásügyi miniszter lemondása ügyében a klub ülését sürgősen hívják egybe. Azok a képviselők, akik ezt a mozgalmat kezdeményezték, *érthetetlennek tartják Vukicsevics lemondását, mert hiszen a radikális klub legutóbb a közoktatási vita során bizalmat szavazott a miniszternek és így nem tudják, hogy mi volt a közoktatásügyi miniszter lemondásának az oka.* Eddig már hatvan képviselő irta alá az ülés összehívását kérő ívet, így a vajdasági radikális képviselők is csaknem kivétel nélkül. Érdekes az a másik mozgalom is, amit a radikális képviselők indítottak. Hetven radikális képviselő kéri a klubülés összehívását a hajózási szindikátus állami kezelésbevétele ügyében is.

A dalmáciai radikálisok válasza Radics Istvánnak

A dalmáciai radikális képviselők szombaton délelőtt konferenciát tartottak, amelyen elhatározták, hogy *Radics* Istvánnak a *Dom* legutóbbi számában irt cikkére reflektálni fognak. A gyűlésen megállapították, hogy *Radics* adatai a dalmáciai radikálisokról misztifikáción alapulnak és olyan egyénektől származhatnak csak, akik ellenségei a megegyezés politikájának. A képviselőknek dokumentumaik vannak *Radics* állításainak megcáfolására s ezért elhatározták, hogy *Radics* támadásaira levélben fognak válaszolni.

Vámkérdések a pénzügyi bizottság előtt

A pénzügyi bizottság szombaton délelőtt ülést tartott, amelyen a vámtarifa ötödik fejezetével fog-

lalkoztak és az előállatok kiviteli vámjára vonatkozóan elfogadták a tarifális bizottság pénteki javaslatát. Az ellenzéki képviselők indítványára ezután azzal a kérdéssel foglalkozott a pénzügyi bizottság, hogy milyen mértékben lehetne a *textilárúk behozatali vámját leszállítani.* Az ellenzéki képviselők hivatkoztak arra, hogy *Jugoszláviában 30—50 százalékkal drágább a ruhanemű, mint Csehszlovákiában vagy Olaszországban.* A pénzügyi bizottság dr. *Spaho*, dr. *Lorkovics* és *Szubotics* *Dusan* felszólalása után elhatározta, hogy felszólítja a pénzügyminisztert a textilárúk vámjának újabb szabályozására. *Nem fogadta azonban el a bizottság az ellenzéki képviselőknek az javaslatát, hogy a hazai ipar védelme érdekében a pamutárúk behozatali vámját emeljék fel.*

A minisztertanács ülése

Szombat délután a minisztertanács ülést tartott, amelyen *Radicevics* Ante közlekedésügyi miniszter javaslatot terjesztett elő a hajózási szindikátus állami megváltásáról. A javaslat szerint a szindikátust a gazdasági miniszteriumok és az érdekeltségek kiküldötteiből álló bizottság venné át széleskörű autonómiával. A javaslatot a gazdasági pénzügyi bizottság elé terjesztik. Végül *Nikics* erdő- és bányáügyi miniszter referált a boszniai fatermeletről.

A lemondott közoktatásügyi miniszter nyilatkozata

A közoktatásügyi miniszter lemondásával beállott részleges kormányválságban szombaton nem történt döntés. Általában azt hiszik, hogy a miniszter lemondása még nem végleges. *Vuki-*

csevicsek egyébként nyilatkozott lemondása okáról és kijelentette, hogy az iskolapolitikában közte és pártja között támadt ellentét miatt nyújtotta be lemondását. Ő inkább a felsőbb népiskolák alapítására akart súlyt helyezni, mint a középiskolák szaporítására és ezt a radikális párt nagy része helyeselte.

Egyébként kormánykörökből eredő információ szerint a kormány összetételében nem lesznek nagyobb változások. Az erről szóló hírek alaptalanok.

A novisadi tőzsdepalota

Módosítják a pályanyertes tervet

A novisadi termény- és értéktőzsde tanácsa szombaton délelőtt fél tizenegy órakor dr. *Dungyarszki Gedeon* tőzsdeelnök elnökségével rendkívüli tanácsülést tartott, amelyen előadóként dr. *Petrovics Branko* főtitkár szerepelt. A rendkívüli tanácsülésnek legfontosabb tárgya az új tőzsdepalota ügyében való állásfoglalás volt.

A tőzsde a kis Limánon az Örményut mentén már régebben megfelelő telket vásárolt, de az új tőzsdepalota építkezése mindeddig huzódott, míg most azáltal, hogy a Zadrusna Banka eladta a bankpalotáját, ahol a tőzsdének helyiségei voltak, az új tőzsdepalota építésének ügye már tovább nem volt halasztható.

A tőzsdetanács tárgyalás alá vette az építkezési bizottság jelentését, amely *Zeller Henrik* zemuni városi főmérnöknek első pályadíjjal kitüntetett tervét ajánlotta kivételre.

Tekintettel arra, hogy a pályázat kiírása óta több mint egy év múlt el és időközben a tőzsdei adminisztrációban lényeges változások állottak be, szükségessé vált a pályadíjnyertes terv átdolgozása, amit a tőzsde el is határozott. Csak a terv átdolgozása után fog a tőzsdetanács az építkezések létesítésére pályázatot kiírni.

A napirenden szerepelt még az oszi-

jek *Union gőzmalom* beadványa a gabonajegyzés módosítása tárgyában.

A tőzsdetanács végül a tőzsde tagjaiul felvette: Löwy Kadmon beogradi gabonakereskedőt, Hütter és Will pribicevicevoji gőzmalom, Löwinger Kál-

mánt, a fakitermelő rg. igazgatóját és a sztaribecseji „Száva” export és import céget.

A tőzsdetanács a novemberi rendes tőzsdetanácsülés határnapjául november 19-ét tűzte ki.

Megváltják a kegyuri birtokokat

A vallásügyi miniszter biztosítani akarja a kegyurasági plébániák fenntartását

Az agrárminiszter nemrégiben rendeletet bocsátott ki az agrárreform alatt álló földek megváltásáról. Ezzel a rendelettel kapcsolatban most a vallásügyi minisztérium kezdeményezésére újabb rendelet jelent meg, melyben az agrárreform alatt álló magánkegyuraságok megváltásánál követhető eljárásról intézkedik.

Ismeretes, hogy az agrárreform sok egy tagban álló magánkegyuri földet juttatott az agrárérdekelteknek. A kegyuri földek a legtöbb esetben az egyes katolikus egyházközségek létfenntartását szolgálták. Az agrárreform keresztülvitelével igen sok katolikus egyházközség elvesztette létfenntartási alapját és azelőtt gazdag hitközségek nem tudják fizetni papjaikat, s az agrárreform következtében annyijuk sem maradt, hogy templomaikat jókarban tartsák, igaz ugyan, hogy a magánkegyuri földek tulajdonjogi változása esetén a kegyuri kötelek az új tulajdonosra hárulnak, de az egyes kegyuri földeket olyan sok felé osztották fel, hogy a kegyuri földek új tulajdonosainak nagy száma szinte lehetetlenné tette a kegyuri kötelek teljesítését.

A vallásügyi miniszter abból a célból, hogy az egyes katolikus egyházközségek ne károsuljanak a most folyamatban levő megváltásoknál, átirattal fordult az agrárminiszterhez, melyben arra kéri az agrárminisztériumot, hogy legyen figyelemmel a kegyuri birtokokkal járó kö-

telességekre illetőleg ezeket a kötelezettségeket az új tulajdonosok váltásuk meg. A vallásügyi minisztérium egyszersmind arra is kéri az agrárminisztert, hogy egyetlen volt kegyuri bér tulajdonjogi változásáról szóló szerződést se hagyjon jóvá mindaddig, míg a vallásügyi minisztérium katolikus osztálya nem ad arról bizonylatot, hogy a kegyuri kötelek megfelelően megváltották. A vallásügyi minisztérium átiratával egyidőben rendeletet küldött az apostoli adminisztratúráknak, hogy a legsürgősebben terjesszék fel a kegyuraságok területén levő plébániák jegyzékét.

A vallásügyi minisztérium átiratára az agrárminisztérium figyelmeztette az illetékessége alá tartozó szerveket, hogy a kegyuraságok megváltásánál legyenek figyelemmel a vallásügyi minisztérium átiratában foglaltakra.

Mint értesülünk, a Szubotican székelő apostoli adminisztratura máris elküldötte felterjesztését a vallásügyi minisztériumnak a fennhatósága alá tartozó azon plébániákról, melyek eddig a magánkegyuri birtokokból részesültek a fenntartásukra szükséges segélyben. Eszerint kegyurasági birtokokon fekvő plébániák a következők: a rigyicai, a futogi, a temerini, a vajszkai, a bajsai, a moravicsai, a pacsiri, a topolai, a starakanizsai, a horgosi, a szvetozármileticsi, a bácsi, a deronyai és szelencei plébániák. Az apostoli ad-

minisztratura külön megjelöli a futogi, a vajszkai, a rigyicai, temerini és horgosi kegyuri birtokokat mint olyanokat, melyek már tullestek az agrárrevízió és így rövidesen megváltásra kerülnek.

A bácskai adminisztratura a továbbiakban megemlíti azt is, hogy a szubotici katolikus plébániáknál a kegyuri jogokat Szubotica városa gyakorolja. Szubotican nyolc plébánia van, melynek fenntartására a szubotici városi tanács 1200 hold földet szavazott meg. Az erről szóló határozatot még május hó folyamán elküldötték a vallásügyi miniszternek. Ennek az egész földterületnek az agrárreform alóli mentesítését kéri az adminisztratura.

Damaszkuszt ismét bombázták

Kiujultak a harcok Szíriában

Jeruzsálemből jelentik: Szíriában ismét kiujultak a harcok és a felkelők több helyütt visszavetették a francia csapatokat. Az elmúlt éjjel a francia tüzérség ismét bombázta Damaszkuszt, ahova a felkelők behatoltak. A tüzérségi harc másfél óráig tartott. Igen sok épület elpusztult és több százán megsebesültek.

A római határon levő angol csapatokat mozgositották, hogy elejét vegyék a benszülőtteknek angol területre való önzölését. A francia hadvezetőség az újabb harcokról távirati jelentést küldött Párisba és kérte, hogy csapaterősítéseket küldjenek Damaszkuszba, mert a felkelés leverésére a jelenlegi katonai erők elégtelenek.

A felkelő druzok a francia jelentések szerint nagy veszteségeket szenvedtek és sok jelentős katonai pozíciót elvesztettek. Damaszkus környékén újabb harcokra készülődnek a felkelők.

Telefonbeszélgetés

Irla: Somlyó Zoltán

Már este hat óra volt, amikor a fiatal cégvezető telefonja megszólal. A cégvezető már felvette volt magára a bundáját, már a kalap is a fején volt. Eppen távoznia akart a bankból. Kissé bosszúsán nyúlt a kagyló után. És a következő beszélgetés folyt le közte és a felhívó közt:

— Halló! Ki ott?

— Miért kérde? Ugyis tudja!

— Nem tudom én. Ki beszél?

— Hát... hát én...

— Van szerencsém. Mit parancsol nagyságos asszonyom?

— Hát miért így... ilyen közönyös, hideg hangon? Nagyságos asszonyom?... Még egy héttel ezelőtt Adél voltam magának...

— Tehát, térjünk a dologra: mit parancsol?

— Semmit sem parancsol. És, ha ilyen hangon folytatja akkor egyáltalán nem is...

— Ahogy parancsolja, nagyságos asszonyom!...

— De igazán, Jenő, nézze, mi értelme van annak az egész dolognak? Hisz látja, hogy megbántam...

— Én ezen a telefonkagylón keresztül semmit se látok...

— Ne legyen olyan szellemes! És ne pazarolja az időt, a központ egy-kettőre szétkapcsol bennünket...

— Én úgy tudom, hogy mi már eléggé szét vagyunk kapcsolva...

— Nézze Jenő, mondtam már, hogy ne szellemeskodjék. És ne legyen ilyen fölényes. Tudja, hogy ez engem sohasem hatott meg...

— Kettőnk közül igazán nem én vagyok az, aki a másikat meg akarja hatni...

— Persze, most maga van felül... könnyen beszél... mert én hívtam fel. Mert megalázkodtam... Ugy kell nekem!... Hát mondja, maga hóhér, mondja, maga Balimihály, mi az én nagy bűnöm?...

— Ó, semmi, semmi...

— De, csak mondja meg, mit követtem el maga ellen? Az, hogy akkor nem mehettem el? Olyan megrénem volt, úgy feküdtem itthon, itt, ezen a sezlónon, mint egy hulla. Ez, ez az én bűnöm?

— Ó, dehogyan. Nagyon jól tudja azt maga, nagyságos asszonyom, hogy mi a maga bűne. Volt még egy másnap is, egy harmadnap is... meg egy negyednap is... és maga a füle betjét se mozgatta. Vártam, mint egy örült, hogy idetelefonál, vagy üzen, vagy ír... De nem, semmi! Nagyon jól tudja azt maga, kedves Adél, hogy mi a maga bűne...

— No, csak hogy végre eszébe jut a nevem is. Maga igazságtalan. Telefonálni nem akartam, mert kihallgathatnak. Jól tudja, hogy egyszer már történt ilyen eset és majdnem megjárta... Izenni meg: kivel izenjek? Irni meg: hogy irnék, mikor maga olyan szórakozott ember és még a felesége kezébe kerülhetne a levél?...

— Jó, hát maradjunk a telefonálásnál! Hát most, ugy-e, most nem félt attól, hogy kihallgatnak? Most, ugy-e, fel mert hívni telefonon?!

— Most fel mertem hívni, mert most már mindent merték! Most már be mertem venni azt a két szublimátpasztyillát is, amit itt őrzök a keblemben... Most már ettől a browningtól sem félek...

látja, itt a kezemben, és ha maga tovább is ilyen hangon...

— Ugyan kérem, szublimát meg browning... az ilyenekkel csak érzékeny lírai költőket lehet megfélemlíteni. Hagyjuk ezeket a gyerekes dolgokat!

— Hát jó, ha nem hiszi, ha azt akarja, hogy bebizonyítsam... hogy a fülehallatára... hát figyeljen ide... jól tartsa a fülét a kagylóhoz Jenő:egy... kettő

— De Adél! Adél! Adél!...

— Mit akar? Most, legalább most el fogja hinni, aztán majd utólag közönyös lehet. Egy... kettő...

— Halló, Adél! Adél! Ne viccelődjön itt!... Legyen okos. Ki hallott már ilyet! Adél! Adél! Hát mért nem válaszol?

(A kagylóban Adél zokogása hallatszik.)

— Adél!...

— Addig egy szót se szólok, amíg azt nem mondja, hogy nem haragszik...

— Hogyan mondanám, amikor haragszom?

— Látja, most már megint milyen fölényes! Pedig nagyon téved. Mert a browning itt van a kezemben. Egy pillanatra — és... akkor aztán megbánhatja... Szóval egyszerű zsarolásról van szó, vallja be!

— Mit bánom én, hogy maga mit hisz! Mondjuk, hogy zsarolás! Azt se bánom. Csak mondja már végre, hogy nem haragszik.

— Hát jó — nem haragszom.

— Nem, ez így nem ér semmit. Ilyen szolgál módra, szárazon ismételné a formulát...

— Hát mit gondol? Csak nem várja tőlem, hogy most itt forró szerelmi vallomásokot ömlesztsek?

— Maga nagyon téved, Jenő! Én igenis

azt várom magától! Azt, hogy teljes elégtételt ad nekem azért az egy hosszú heti szenvedésért, kínlásért és azért a megalázkodásért, hogy félretéve önérzetet, büszkeséget, mindennek dacára föl hívtam, mert... mert már nem bírtam tovább... mert nem tudok így élni!... Igenis, azt várom!

— Kedves Adél! Ne bolondozzon! Ezt majd elintézzük személyesen.

— De igenis, most rögtön mondja, hogy szeret!

— Hát... szeretem. Persze, hogy szeretem...

— És... mikor? Ma este, a bankból egyenesen eljön oda, ahol találkozni szoktunk!

— Sajnos, ma lehetetlen. Ma van az első házassági évfordulóm. Otthon nagy vacsora... Ott lesz az anyósom, az apósom, nagynénik, már előre borsózik a hátam, nagyon sokan lesznek... Ma lehetetlen!

— Hát holnap, Jenő!... Holnap este hatkor...

— Holnap?... ejnye, holnap meg rendkívül fontos üléssem lesz, talán az éccakába is belenyulik. Holnap is lehetetlen. Ezen az egész héten lehetetlen. Talán a jövő héten. Mondjuk: hétfőn... vagy kedden... mondjuk: csütörtökön...

A telefonban most megszólal egy harmadik hang:

— Halló! Jenő! Itt én vagyok, a feleségem! Már öt perce be vagyok kapcsolva és hallgatom a purparlétokat azzal a szerelmes hölgyvel. Hát csak azt akarom mondani, hogy szükségtelen hazajönnöd. Mejd elmegyek apáékhoz ma este és otthon vacsorázom apával, anyával, Meg a nagynénikkel... Mulassatok jól! Kár volna csütörtökig várni...

Állomásfőnök mint rablóvezér

**Százötventagu bünszövetkezet tizenöt
millió lopása a román vasutaknál**

Bukarestből jelentik: A román vasutak bukaresti vezérigazgatóságához az utóbbi időben sűrűn érkeztek feljelentések, hogy egyes állomásokon feladott áruk nyomtalanul eltűnnek. Az igazgatóság által kiküldött bizottságok nyomozást kezdtek, azonban egyszer sem sikerült pozitív eredményt elérniük s így azoknak, akik károsodást szenvedtek, mindannyiszor az állam ígért kártalanítást. Minthogy azonban ezeket az ígéreket soha nem váltották be, a károsultak nem nyugodtak meg, hanem nyomozni kezdtek a vasúti tolvajok után. A nyomozás megállapította, hogy a lopásokat egy százötven tagú társaság követte el, akik között igen sok magas állású vasúti főtisztviselő is szerepel.

A banda vezére *Chitila állomás főnöke*. A lopásokat úgy követték el, hogy a feladott áruk címzését közvetlenül az indulás előtt meghamisították és a vagonokat egy nekik tetsző s már előre megállapított állomásra dirigálták, ahol azután megjelent a banda egyik tagja és a felmutatott hamis fuvarlevél alapján átvette az árukat. Ezt a csalást hónapokon keresztül csinálták annál is inkább, mivel úgy az indító, mint az érkező állomásokon is voltak a bandának tagjai. A lefolytatott vizsgálat során eddig százhusz vagon liszt és tíz vagon kőszén hiányát állapították meg tizenöt millió lej értékben. Az ügyészség rendelkezését mintegy *hetven vasúti tisztviselőt tartóztattak* le máris, de az ügyben további letartóztatások is várhatók. Hír szerint több képviselő a parlamentben is szót tesz az árulopásokat.

CIRKUSZ

Csalódni fáj!

A tegnapi zsuron történt. Egy szép nővel kerültem szembe. A díványon ült, én meg egy karosszékben. Nagyon szép nő volt. Az arca is, az alakja is, a keze, lába is szép és érdekes. Meg a mozgása is. Kicsit futurista mozgás. Meg a szeme is szép és értelmes. Tudtam róla, hogy színésznő, egyebet nem.

Körülöttünk színházról és irodalomról beszélgettek, engem csak a szép nő érdekelt. Annyi mindenfélért kérdeztem tőle, hogy alig győzött felelni. Más nem is juthatott hozzá. Ugy fogtam fel a dolgot, hogy ő ezentúl az enyém.

A tea lecseppent a térdemre, foltot hagyt. Rákönyököltem a foltra, húságból. Szerettem volna, ha nem lát rajtam foltot.

Folyt a beszélgetés, annál folyékonyabban, mert csak ürügy volt. Ürügy arra, hogy szentül-szembe fordulhassunk és tanulmányozzuk egymást. Ezt az igyekezetet rajta is észrevettem.

Egyszer csak azt mondta:

— A kisfiamat is viszem korcsolyázni. Ilyenkor kell tanítani a gyereket, öt éves korában.

Szóval gyereke van. Erre nem is gondoltam.

Attól kezdve, hogy ezt mondta, lényeges változást vettem észre magamon. Már nem ültem olyan dajkásan a széken, sokkal kevesebbet kérdeztem és a teafoltot is hanyagabban takargattam. De azért tovább is élénken társalogtunk.

Hanem egyszer csak azt mondta: — Az uram eleget szid érte, hogy tulsoktat dohányszom.

Tehát ura is van. Egész család.

Akadozott a társalgás. Nagy szü-

netek fordultak elő. Ilyenkor körül néztünk. Ő is, én is. Segítségét vártunk. Persze nem jött segítség. A körüllevőket már elriasztottuk.

Bizonytalanul néztünk egymásra. A teafoltot egészen szabadon hagytam. Utóvégre nem tehetek róla, hogy a tea rácseppent a térdemre.

Idegesen megnézi a karkötőóráját.

— Az uram félnyelkor értem jön. Nemcsak hogy ura van, hanem érte is jön. Olyan férj, aki érte jön.

Hozzá még félnyelkor.

Hátradőltem a karosszékben. Átdadtam neki a szót. Hadd beszélje ki magát. Valami hosszabb mesébe kezdett, éppen jókor. Ugy tettem, mintha éber figyelemmel hallgatnám.

Egyszer csak azt hallom:

— Mert az uram birkózóbajnok volt azelőtt. Nehézsúlyu birkózó.

Odafordultam a szomszédomhoz és irodalomról kezdtünk beszélni.

N. Z.

Montenegróban új vulkán tört ki

A Guvnó-hegyből ömlik a láva

Európa két nagy tűzhányójának: a Vezuvnak és az Aetnának jugoszláviai versenytársa támadt. Mint Prizrenből jelentik, Montenegróban egész váratlanul új vulkán tört ki. Az új tűzhányó Podgoricától északkeletre, a Vranyste községet uraló Guvnó-hegy. A nagyrésztben terméketlen, sziklás hegy csúcán öt méter széles kráter nyílt meg, amelyből napok óta hatalmas lángok csapnak föl s a kitörő fekete füst teljesen elsötétítette a vidéket. A kráterből óriási tömeg tüzes láva ömlik ki, amely a vulkán déli oldalán lévő erdőket teljesen leégette. Vranyste falu, amely az új vulkán közelében fekszik,

eddig nem szenvedett kárt. A láva ugyanis déli irányban ömlik, a falu pedig északra van a hegységtől. Vranystében azonban olyan nagy a hőség, hogy a lakosság már menekülésre gondol. A kár így is igen nagy. Montenegróban ugyanis csak most érik a gyümölcs s a vulkán okozta nagy hőség Podgorica környékén az egész gyümölcsstermet elpusztította.

Podgoricából s Prizrenből bizottság szállt ki a helyszínre, a nagy hőség miatt azonban lehetetlen a vulkánt megközelíteni.

A babonás falusi lakosságot a lávaömlés páni félelemmel tölti el.

A becskerekai Jáger Mari

Széljegyzetek a Rélics-pör főtárgyalásához

Fekete ruhában, selyem fejkendőben állott bírái előtt a becskerekai boszorkányper vádlottja. Három napig tartott a tanúk felvonulása, az ügyész, a védő halomra gyűjtötték a bizonyítási anyagot és miután három napi folytatódó tárgyalás után a bíróság a bizonyítási eljárást hivatalosan is befejeztnek nyilvánította, a főtárgyalás sokszáz főnyi közönségének végsőkig felesigázott érdeklődése előtt feketén, sötéten, a maga megoldatlan titokzatosságában állott a rejtély — *Rélics Julka*.

Ki ez az asszony? Ki ez a parasztsorból iparosba fölcseperedt, uri passziók után vágyakozó nagyszerű, természetes intelligencia, aki fölött kedden reggel háromszoros mérgezési vád ügyében mondanak ítéletet? A háboru utáni borzalmak századjában új életre támadt bünszen szerető, pénzért gyilkoló félparaszt, félturi *Borgia Lukrécia*, vagy valami rémségesen megmagyarázhatatlan véletlen folytán összekerült alaptalan gyanúok szerencsétlen áldozata?... Asszony: a kiszámíthatatlan, kiismerhetetlen örök titok, angyali arccal gyilkoló szörnyeteg és ördögi cinizmussal jótékonykodó angyal. Ő a Szifinx: a Nagy Ismeretlen, akit sem ítélet előtt, sem utána nem lehet megismerni, csak bizonytalan külső megnyilatkozásokból próbálhatunk közel férközni hozzá.

Pletykából valóság

A Rélics-pör egyik legnagyobb szenzációja kétségtelenül Makszimovics Szvetiszláv államügyész vádbeszédének az a mondata, hogy a vádlott asszony a vizsgálati fogság alatt az ügyészség börtönében viszonyt folytatott Petrov Zlatkó börtönörrel.

Hónapok óta suttogtak erről a börtönben kivirágzott szerelemről Beeskereken. Áttörhetetlen vasrácsok, szuronyokkal őrzött szigoruan zárt ajtók, a börtön vastag falain keresztül uccára került a pletyka, amely a fogoly és börtönőr viszonyának következményeiről is tudott, sőt a jótékony doktor nevét is tudni vélte, aki a börtönt szegényétől megmentette. A pletyka mindig többet tud az igazságnál és ebben az esetben is bizonyára nem jutottak odáig a dolgok, a meddig Trézsi néni és Róza tanti mesélték a piacon, mégis különösen hangzott az államügyész szájából ez a beismerés-

nek is minősíthető vádbeszéd, amely bőséges alkalmat nyújt a pletykálkodóknak kombinálni és találgatni tovább — minden bizonnyal igaztalanul.

Julka mindent észrevesz

Azókat, akik három napon át figyelemmel kísérték a tárgyalást — ötszázra tehető ezeknek száma! — szinte elképéreltették a vádlott asszony csodálatos intelligenciája, nagyszerű megfigyelőképessége, éles esze, amellyel fölényes biztonsággal uralkodott a hatalmas bizonyítási anyagon. A vádlott nem csinált jegyzeteket, nem ugrált fel idegesen minden pillanatban, de csendesen, nyugodtan figyelt és a legeslegkisebb nüanszig mindent észrevett, amit védelmére, a vádló tanúk megzavarására felhasználhatott. Alig volt olyan tanu, akéhez Rélics Julka nem intézett volna néhány váratlan, elevenbe tapintó, a dolgok mélyéig hatoló, fontos kérdést. Az ő en garde-ján csak nehezen tudott rést ütni a terhelő tanúk tömege, néha ő is kifakadt, panaszkodott, sirt, de csak pillanatokig, hogy azután annál nyugodtabban figyelhesse, hol talál ellentmondást, kimutakozó tévedést, nemigazat a terhelő tanúk vallomásaiban. Hogy ez a védekezési rendszer nem nyerte meg az elérékenyülő szentimentalizmust szomjazó közönség rokonszenvét, az természetes. A közönség a sírást szereti, a közönség sajnálni szeret és Rélics Julkának lehetett hinni, lehetett nem hinni, lehet ártatlannak, lehet bünsőnek tartani, de sajnálni a háromnapos főtárgyalás után — igazán nem lehetett.

Panem et circenses!

A közönség a Rélics-tárgyaláson majd nem olyan érdekes, mint a vádlott. Háromnegyed része uri lányok és uri asszonyok, akik már fél 8-kor ott szorongtak a törvénytörési palota előtt, hogy 9 órákor helyet kapjanak a padsorokban és zsufolt meleg teremben délután 2-ig—3-ig élvezzék egy szerencsétlen család tragédiájának utolsó jelenetét. A hisztéria prototípusai és újból bebizonyította kivételesen jó ítélőképességét a vádlott, amikor azt mondta: csak cirkuszt nézni jöttek ide...

Tizenegy órákor az elnök rendszerint szünetet adott és ekkor a szenzációra éhes közönség mint pusztító sáskahad

rohanta meg a folyosókon táborított üto pékeket és szendvics-árusokat. A szenzáció-éhség csillapítása közben dehogyan feledkeztek meg gyomruk korgó éhségének csillapításáról. A cirkusz közben csak a kenyér az, amiről nem tudnak megelégedezni az asszonyok.

Fiat justitia...

Hatásos latin idézettel fejezte be szépen felépített vádbeszédét *Osztovcics Zlatkó*, Rélics védője, amikor azt kérte a bíróságtól, hogy ne törődjék közhangulattal, a közönség ítéltszómjával. *Fiat justitia, perat mundus.* — Ha elpusztul is a világ, csak igazság legyen... — mondotta Rélics Julka védője és aki a Bunics-tanács nagyszerű összeállítását, az elnök és bírák eddigi működését ismeri, nyugodt lelkiismerettel hiszi, hogy a keddi ítélet az igazságot fogja kihirdetni...

K. M.

TINTA

Találkozás

A társaságban bemutatnak nekem egy ötven éves urat. Nem hallottam a nevét. Kezet fogtunk.

Beszélgetni kezdtünk.

— Gyönyörű időnk van — mondta, dörzsölve száraz kezét. — Micsoda szép november.

— Sétálni volt?

— A Duna-parton a feleségemmel.

Itt mindig hosszú, nyájas az ősz.

Vagy félórát csevegtünk, erről-arról, mikor — hirtelenül — rápillantottam.

— Ön, ugyebár, felvidéki?

— Meglehetősen — felelte kedves, titokzatos mosollyal. — Én tudnillik finn vagyok. Wichmann Frjő. A finn akadémia elnöke.

— Hol tanult magyarul?

— Otthon.

— Járt már minálunk?

— Hogyne. Husz évvel ezelőtt. Egyszer.

Elámultam. Aztán nem tudtam figyelni arra, amit mondott, csak arra, amit a fülem hallott. Szomjasan ittam szavait. Lehetséges ez? Én, ki annyira érzékeny vagyok nyelvünk zenéje iránt, életemben először nem vettem észre, hogy idegennel beszéllek; a hang megütése, az ütem csodálatosan biztos, a mienk. Még helyi-közzel a tétovásig is. Közeli, testvéri.

— De mégis — vallattam — Hogyan?

— Hát megtanultam — és nevetett.

— Nem, az nem lehet. Egy nyelvet nem lehet ennyira megtanulni. Nem gondolja tanár ur, hogy inkább elfelejtett magyarul? Egykor, sok ezer évvel ezelőtt? És most visszaemlékszik rá? Aminthogy nekünk is kiszállt a finn idioma, de ha összejövünk, eszmélünk arra a közös nyelvre, melyet valaha beszéltek. Ott, a nagy gyermekszobában. Emlékszik? A halra, a vérre, a kézre? A varsa, ha jól tudom, a bal sarokban lógott.

Az öreg tudós mosolygot. Szemüvegén át nézte meghatott arcomat. Milyen gyerek, gondolta magában.

De én kivitem lázamat az uccára is. Mámorosan hányt valami boldogság, melyet eddig nem éreztem. Féléletem mult el, akkor találkoztam egy atyafival. Mit tudjátok, micsoda ez, gazdag germánok, latinok, szlávok, kiknek annyi az unokaöcsétek, nagybátyátok, hogy számon se tartjátok. Csak én tudom ezt, szegény rokontalan, ki rokont leltem.

Egész uton daloltam.

Kosztolánci Dezső

Rákosi Mátyás a statáriális bíróság előtt

A kommunista-pör vádlottjai csak szombaton reggel tudták meg, hogy ügyük főtárgyalásra kerül — A védők tiltakoznak a rögtönítélő eljárás ellen — Rákosi és társai beismerték, hogy a diktatura kikiáltására törekedtek — A fővádlottakat nem verték a rendőrségen

Weinberger Zoltán vádlott: „Mi szabadságot halottak vagyunk!”

Budapestről jelentik: A törvényszék Langer-tanácsa, mint statáriális bíróság szombaton kezdte meg Rákosi Mátyás volt népbiztos, Weinberger Zoltán, Óri Károly, Gögös Ignác és Tóth Györgyné, született Hámán Katalin bűnperét, akik ellen az ügyészség lázadás miatt emelt vádat.

A vádlottak csak szombaton reggel, közvetlenül a főtárgyalás előtt tudták meg, hogy a rögtönítélő bíróság elé kell állniok.

A törvényszék épületét a főtárgyalás tartására erős rendőri készültség szállta meg, mindenkit leigazoltattak. A főtárgyalási terembe csak újságírókat, detektíveket és jogászokat engedtek be.

A vádlottak polgári ruhában állottak a bíróság elé, kivéve Weinberger Zoltánt, aki barnaszínű fejedelmében jelent meg, minthogy tizenötévi fegyházbüntetését tölti, amelyre még akkor ítélték, mielőtt mint cseréfogoly Oroszországba került.

A statáriális ötös tanács elnöke Langer Jenő dr. törvényszéki elnök, tagjai Kibb Lajos, Falaki János, Igyártó Zoltán és dr. Paulay Gyula törvényszéki bírák.

A vádlottak

A bíróság elsőnek Rákosi Mátyás személyi adatait vette fel. Rákosi nem hajtotta meg magát, amikor szólították, hanem fejét felvágva válaszolt a hozzáintézett kérdésekre. Elmondta, hogy harminc négy éves, felekezeten kívüli magánhivatalnok, érettségizett és hat nyelvet beszél.

Weinberger Zoltán vádlott elmondta, hogy huszonhárom éves, nős, felekezeten kívüli.

Az elnök: A rendőrségen még azt mondtad, hogy izraelita.

Weinberger: Arról se tehetek.

Az elnök és a vádlott közt hosszabb vita indult meg arról, hogy törvényes formák közt lehet csak elhagyni egy felekezett.

Weinberger (agresszív hangon): Hígyje el, hogy ez engem egyáltalán nem érdekel.

Az elnök: Emlékszik, hogy amikor tavaly a rögtönítélő bíróság tizenöt évre ítélte, azt kiáltotta, hogy éljen a torradalom?

Weinberger: Hogyne, most is azt togom kiáltani.

Óri Károly vádlott elmondta, hogy asztalos, nős, felekezeten kívüli.

Az elnök: A rendőrségen katolikusnak vallotta magát.

Óri: Most már fél felekezeten kívüli vagyok. Be is jelentettem, de nem vették tudomásul.

Gögös István vádlott kijelentette az elnök kérdéseire, hogy harminckét éves, asztalos, római katolikus. Büntetve volt súlyos testi sértésért.

Tóth Györgyné, született Hámán Katalin elmondta, hogy vasúti munkásnő, férje magánhivatalnok, büntetve nem volt.

A vád

Dr. Miskolczi Ágost főügyész ismertette ezután a vádat:

— Tekintetes királyi törvényszék, méltóságos elnök ur,

lázasra irányuló szövetkezés büntetésével vádolom a vádlottakat, mert egy idegen állam befolyására és irányítására, parancsára, idegen állam megszervezése következtében olyan szervezet létesítésére szövetkeztek, amely a magyar alkotmány összetörését, a magyar társadalmi rend megsemmisítését, a magyar

kormányának helyéről való eltávolítását célozta.

Szövetkezésükkel a társadalom egyes osztályait fegyveres erővel akarták megtámadni.

Az ügyész ezután ismertette a moszkvai harmadik internacionálé szervezését, majd rátért a vádlottak megbízására:

— Az Internacionálé végrehajtó bizottsága — mondotta — megbizta két tagját, Rákosi Mátyást és Weinberger Zoltánt, jöjjenek el Magyarországra, gyűjtsenek embereket, alakítsák meg a kommunista pártot és létesítsenek olyan szervezetet, amelynek célja a polgárháború és a proletárdiktatura felidézése. Rákosi Mátyás 1924 decemberében Bécsen keresztül hármas utlevéllel jött Magyarországra. Magyarországra érkezve összeköttetésbe lépett Órival, Gögössel és Hámánnal, akik a moszkvai internacionálé megbízás-

A statáriális eljárás indokolása

A főtárgyalási elnök ezután a következőket mondotta:

— Arra a büntetetre, amivel az ügyészség vádolja a vádlottakat, ezidőszent még a rögtönítélő eljárás szabályai állanak fenn. Legutóbb 1924 január hó 6-án hirdetem bocsáttatott ki. Megállapítom, hogy ez a hirdetem megfelelő, még ma is ki van függesztve a bíróság épületében.

Dr. Lengyel Zoltán, Rákosi Mátyás védője tiltakozást jelentett be a statáriális eljárás ellen, mert az a rendelet, amelyre az elnök hivatkozott, ellenkezik a törvénnyel.

— A törvény szerint — mondotta — csak a háború tartamára lehet kivételes rendeleteket kiadni, már pedig a háború 1921 szeptember 2-ikán a békekötéssel megszűnt.

Kérte, hogy a törvényszék hozzon határozatot és mint rögtönítélő bíróság szállítsa le hatáskörét, az ügyet pedig tegye át rendes bíróság elé.

A többi védő csatlakozott az indítványhoz. Az ügyész ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bíróság csak az anyag letárgyalása után dönthet Lengyel indítványáról.

— Lengyel védő — tette hozzá Miskolczi főügyész — megengedte magának, hogy itt az országnak, a bíróságnak tanácsot osztogasson — de hála Istennek, nem vagyunk rászorulva az ügyvéd ur tanácsára.

A bíróság ezután tanácskozára vonult vissza és úgy határozott, hogy a tárgyalás végén fog csak dönteni, hogy statáriális eljárás alá tartozik-e az ügy, vagy pedig rendes bíróság elé utalják.

A védelem előterjesztése — mint időelőtti — fölött a bíróság napirendre tért.

Rákosi kihallgatása

Rákosi Mátyás kihallgatását kezdték meg ezután.

Az elnök: Bűnösnek érzi magát?

Rákosi: Nem.

Az elnök: Adja elő védekezését.

Rákosi: Csak az imént tudtam meg, hogy tárgyalás lesz. Nem volt időm előkészülni.

Az elnök: Nem védőbeszédet kell tartania, csak a tényállást mondja el.

Rákosi: A rendőrségen tett vallomásmat ezennel visszavonom és csak azt tartom fenn, amit az ügyészségen vallottam.

Az elnök: Miért vonja vissza a rendőrségen tett vallomást?

sából már régebben dolgoztak itt. Ezek hárman ott lappangtak a szociáldemokrata-párt bolsevistái között. Weinberger Zoltán Magyarországon azt a feladatot igyekezett végrehajtani, hogy az ifjú munkásokat szervezze meg. Sötét meléküccákban találkozott naponként azokkal, akiket meg akart nyerni propagandájának. Weinberger Zoltán is résztvett a bécsi kongresszuson, amelynek elnöke Kun Béla volt, sőt Gögös is elnökölt egy darabig.

Kun Béla Schwartz Imre álnéven tartózkodott Bécsben.

De a kongresszuson résztvettek az orosz szovjet kiküldöttei is. Sajnos, nem kell a vádat megokolnom, mi tudjuk, mi a proletárdiktatura, mi a kommunizmus, mi átmentünk rajta és saját bőrünkön éreztük. A büntetőtörvénykönyv 156. paragrafusa alapján lázadásra való szövetkezés büntetével vádolom a vádlottakat.

Rákosi: Azért, mert a rendőrségen tudtam, hogy elvtársaimat ütik addig, amíg nem teszek teljesen beismerő vallomást.

Az elnök: Ne mondjon ilyeneket! Hírszen hirlapírók előtt ön maga minden kényszer nélkül kijelentette, hogy nem bántották a rendőrségen.

Rákosi: Hirlapírókkal egyáltalán nem beszéltem, azt azonban most is kijelentem, hogy engem nem bántottak. De tudtam, hogy amíg én nem vallok, addig elvtársaimat verik és így minden huzavonával csak nekik ártok.

Az elnök felolvastatta ezután Rákosi Mátyás rendőrségi vallomását, amelyben elmondta, hogy szubotical kereskedőcsaládból származik, szülei vallásos és konzervatív emberek, akik sosem értettek egyet politikai állásfoglalásával. 1914-ben bevonult katonának és 1915-ben Uzsoknál orosz hadifogságba esett, ahonnan 1918-ban került haza. Tizenhét éves kora óta vett részt a szocialista mozgalomban. A Károlyi-kormány alatt Kun Bélával együtt letartóztatták, a proletárdiktatura kikiáltása napján azonban kiszabadult és népbiztos helyettes lett. A kommun bukása után külföldre menekült és Oroszországból 1924 decemberben jött először vissza Budapestre. Többször járt közben Bécsben és Moszkvában. Május 8-án vette fel az összeköttetést Hamann Katóval, Gögös Ignáccal, Weinberger Zoltánnal és többi vádlott-társával. Az volt a terve, hogy egy pártot alakít, amelynek címében és programjában nem lesz benne kifejezetten a kommunista jelző. Augusztus 20-ikán Bécsben kommunista kongresszus volt, amelyen Kun Béla elnökölt. Az általános előadó is Kun Béla volt, aki a magyarországi helyzetéről és a magyarországi pártok munkájáról referált. A külföldön élő magyar kommunista munkások pénzén aztán Gögös Ignácot Budapestre küldték, aki félreeső utcákban találkozott a budapesti megbízottakkal. Visszautasítja azt a vádat, hogy a III. Internacionálé megbízásából jött Magyarországra, ő saját iniciatívájából dolgozott, tény azonban, hogy munkájáról jelentést tett a III. Internacionálénak.

Utána az ügyészségen tett vallomást olvasták fel. Ebben kijelentette Rákosi, hogy neki nem volt döntési joga. Célja nem forradalom szítása volt, mert a forradalmat nem emberek, hanem a gazdasági és politikai viszonyok okozták. Az volt a terve, hogy Budapestről visszatér Moszkvába és ottjebb megbeszélést foly-

tat Kun Bélával. Bűnösnek nem érzi magát, mert az emberiség érdekében üdvösnek tartja azokat a kommunista eszméket, amelyeket szolgál.

Politikai vita az elnök és Rákosi között

Az elnök: Ha nem érzi magát bűnösnek, akkor miért bujkált mégis?

Rákosi: Minden törvényszék minden országban az illető uralkodóosztálynak a végrehajtó szerve, így Magyarországon a földbirtokosoké és a tőkéké. Főösleges ezt bővebben bizonyítani.

Az elnök: Figyelmeztetem, hogy rendőrségi vallomását hatósági tanuk előtt tezte. Különben is, honnan tudta, hogy vádlott-társait verték?

Rákosi: A börtönben dróttalan-távíró van, amelyen mindent megtud az ember és ezenkívül ott voltak az orvosai vizsgálatoik.

Az elnök: Miért nem tagadta meg a rendőrségen a jegyzőkönyv aláírását?

Rákosi: Azért, mert siettetni akartam, hogy elvtársaim mielőbb az ügyészségre kerüljenek, mert tudtam, hogy ott nem bántalmazzák őket. Amit az ügyészségen mondtam, abból nem vonok vissza semmit.

Az elnök: Kikkel érintkezett Budapesten és mikor ismerkedett meg vádlott-társával?

Rákosi: Erre nem felelhetek.

Az elnök: Mi része volt önnek a Vági-féle mozgalomban?

Rákosi: A Vági-féle mozgalomba nem kapcsolódtam bele, mert annak nem volt bázisa.

Az elnök: A munkások érdekeit a szociáldemokrata-párt képviseli. Ezt ön is elismeri?

Rákosi: Tévedés. A szociáldemokraták sehol se képviselik a munkásságot. Ők a kispolgárság tulajdonképpen pártja és inkább a burzsoaziához huznak.

Az elnök: Az után a százharminckét szomorú nap után, amit a proletárdiktatura jelentett, ön továbbra is kívánta a diktatúrát?

Rákosi: Jobbat akarok. Akkor még tapasztalatlanok voltunk. A legnagyobb baj az volt, hogy a szociáldemokraták is veünk voltak, ami egy a burzsoaziával. Vezetőink közt tultengtek a szociáldemokraták, akik védelmükbe vették a burzsoaziát.

Az elnök: Minden kommunista forradalom az erőszakot jelenti. Ezt akarták maguk is!

Rákosi: Az erőszak relativ dolog. Ugy Oroszországban, mint Magyarországon is aránylag vértelen volt a forradalom.

Az elnök: Ott voltak Cserny József véres tettei.

Rákosi: Minden kormány igazságot hirdet és halálos ítéleteket hoz.

Az elnök: Mi volt tulajdonképpen a májusi kongresszus?

Rákosi: Erre nézve megtagadom a vallomást.

Az elnök: Kun Béla ott volt ezen a kongresszuson?

Rákosi: Erre a kérdésre sincs módomban válaszolni.

Weinberger kihallgatása

A bíróság ezután Weinberger Zoltánt hallgatta ki. A vádlott elmondta, hogy Moszkvából jött Budapestre, azzal a céllal, hogy kommunista propagandát folytasson.

Az elnök: Maga el volt ítélve Magyarországon tizenöt évre. Nem félt visszatérni?

Weinberger: Nem féltem a büntetéstől, kommunista nem fél a börtöntől.

Az elnök: Tudta, hogy mozgalmuk itt lázadást jelent?

A vádlott: Szerintem nem lázadás, ha azonban az elnök ur úgy találja, nekem mindegy. Jó, lázadtam.

Elmondta ezután, hogy a bécsi kongresszus célja a kommunista-propaganda újakezdése volt Magyarországon. Kijelentette, hogy a rendőrségen nem bántalmazzák és így a rendőrségen, mint a vizsgálóbíró előtt tett vallomását fentartja. A bíróság erre elrendelte korábbi val-

lomásainak felolvasását. A rendőrségi vallomás felolvasása alkalmával a vádlott megjegyezte, hogy vallomásában téves az, mintha ő Hámán Katót és valamennyi letartóztatottat ismerte volna.

Az elnök: Hát akkor mért mondta?

Weinberger: Többen a szembesítés alkalmával azt mondták, hogy ismernek, noha én sohasem láttam őket. Azt gondoltam, hogy kinozták őket, azért, hogy ismerjenek és én emiatt ráhagytam, hogy úgy van.

Az elnök: A kongresszus célja nem a diktatúra kiküldtása volt?

A vádlott: Adott esetben az is megtörtént volna és én azt is vállaltam volna.

Az elnök: Forradalomra is gondoltak?

A vádlott: Arra is.

Az elnök: Miért akarták ezt földalatti mozgalommal elérni?

A vádlott: Mert, mint a mellékelt dbrá mutatja, fegyveres örök között állók és így még az elnök ur is beláthatná, hogy legális uton lehetetlen volt a szervezkedés.

A szabadságot halottak

Az elnök: Nem félt, hogy lefogják?

A vádlott: Nem... »Mi szabadságot halottak vagyunk.«

Az elnök: Van még valami, amit el akar mondani?

A vádlott: Csak azt, hogy kommunista vagyok.

Az elnök: Most hamarjában akarták a forradalmat kirombantani?

A vádlott: Nem.

A bíróság ezután Öri Károly vádlottat hallgatta ki, aki az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Elmondta, hogy miként lett kommunista. Fizetését Göögöstől kapta. A pénz Bécsből jött és összesen ezeröttszáz dollárt kaptak kézhez.

Az elnök: Mi volt a céljuk?

A vádlott: A kommunistapárt megalakítása.

Az elnök erre felfüggesztette a tárgyalást, amelynek folytatását délután öt órára tűzte ki.

A délutáni tárgyalás

Öt órakor kezdte meg az elnök Göögös Ignác kihallgatását. A vádlott elmondta, hogy nem érzi magát bűnösnek, meggyőződéses kommunista.

Az elnök: Mért csináltak földalatti mozgalmat.

Göögös: Engedjék meg, hogy nyíltan szervezkedhessünk. Akkor ki fogok állni én is az uccasrokra.

Az elnök: Mikor ismerkedett meg Rákossal?

Göögös: Decemberben.

Elmondta, hogy a *proletárdiktatúrában* nem vett részt, csak az idén márciusban avatkozott bele a kommunista mozgalomba.

Az előadó bíró felolvasta Göögös Ignácnak a rendőrségen tett vallomását, a melyben Göögös elmondta, hogy miképpen került a szocialista mozgalomba, hogyan ismerkedett meg Rákossal, akitől pénzt kapott. A Vági-párt csak fedezetül szolgált. Külföldről ezeröttszáz dollárt kaptak, amelyből ő és Öri havonta egy milliót kaptak, a Vági-párt is kapott a pénzből. Részt vett a bécsi kongresszuson, amelyen Kun Béta elnökölt, Rákosi a szakszervezetek bolsevizálásáról beszélt.

Göögös: Valótlanság. Rákosi a pártfegyelméről beszélt.

Az előadó bíró (tovább olvas): »Célunk volt, hogy a munkásságot kommunista érületre neveljük és végül elérjük a proletárdiktatúrát.«

Göögös: Valótlanság, kicsikarták belőlem a vallomást!

Az elnök: Mért nem panaszkodott az ügyességen, hogy a rendőrségen kényszerítették a vallomásra.

Göögös: Panaszkodtam, de nem vették jegyzőkönyvbe. Azt mondtam, hogy nem proletárdiktatúrát akartunk, hanem csak annyi szabadságot, amennyit külföldön élvez a kommunista mozgalom.

Az elnök: Nálunk ezt a törvény tiltja.

A vádlott: Kapitálista törvény!

Az elnök: Magyarországon nem lehet törvénytiszteletben élni?

A vádlott: Dehogynem, de élet és élet között nagy különbség van.

Elmondta, hogy Rákossal csak informatív megbeszéléseket folytatott, majd az elnök kereszkérdéseire beismerte, hogy a *távolabbi cél mindenestre a proletárdiktatúra kiküldtása lett volna.*

Hámán Kató kihallgatása

A bíróság ezután Tóth Györgyné, született Hámán Katalint hallgatta ki. A vádlott az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. A továbbiakban elmondta, hogy meggyőződéses kommunista és azért csatlakozott a szocialista-párt ellenzékéhez, mert látta, hogy a szociáldemokrata szervezet nem a munkásság érdekeit szolgálja...

Az elnök félbeszakította: Ezt valamennyien egytormán tudják, ez csak ürügy, mi volt a tulajdonképpeni cél?

Hétfőn kezdődik Bukarestben a kisantant katonai konferenciája

A konferencia elsősorban az orosz veszedelemmel és Magyarországgal foglalkozik

Bukarestből jelentik: A kisantant december első napjaiban Bukarestben tartandó konferenciájának előkészületei serényen folynak. A konferenciát megelőzően mintegy annak befejezésekképp azonban a kisantant államainak vezérkarai gyűlnek össze megbeszélésre, amelyen — hír szerint — különösen a kisantant katonai helyzetéről, elsősorban az orosz veszedelemről és a Magyarországgal szemben tanúsítandó magatartásáról lesz szó.

Erre a katonai értekezletre pénteken érkeztek meg a csehszlovák és a jugoszláv katonai küldöttségek. A küldöttségeket a pályaudvaron nagy ünnepek között fogadták és a legelőkelőbb szállókba szállásolták el. A legközelebbi napokra várják a lengyel küldöttség érkezését. A meg-

A vádlott: Gyülekezeti, szervezkedési és sajtószabadság kivívása. Ezáltal akartuk elérni a kommunista-párt megalakítását, a munkásság jólétét.

Az elnök: Hogyan szervezkedtek. A szakszervezetekben is?

A vádlott: Ott nem.

Elmondta, hogy a májusi kongresszustól sokat várt, azért is vett részt azon. Akkor választották meg a központi bizottságba és munkakörét is akkor jelölték ki.

Az elnök: Mít ért a tömegek forradalmosítása alatt?

A vádlott: A tömegek felvilágosítását.

Az elnök: Ennél jóval több. Akkor nem tudja, hogy mi a forradalom.

A vádlott: De tudom.

Mély csend következett, majd az elnök bejelentette, hogy a vádlottak kihallgatása befejeződött és az orvosszakértőket vasárnap délelőtt fogják kihallgatni. Ezzel a szombati tárgyalás véget ért.

beszélések valószínűen hétfőn kezdődnek meg és négy-öt napot fognak igénybe venni. A lapok a katonai missziók találkozásának rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítanak és azt írják, hogy a kisantant-államok katonai köreinek ez a közvetlen érintkezésbe lépése sok nagyon fontos, *de mindaddig megoldatlan problémát fog dűlőre juttatni.* Jótékony hatást remélnék ezenkívül a katonai értekezletől a kisantant katonai szellemének egységesítése tekintetében is.

A csehszlovák és jugoszláv delegációk tagjai pénteken délután megtekintették a várost, majd a hadügyminisztérium épületében a román megbízottakkal előzetes megbeszélésre jöttek össze, amelyen a napirendet állapították meg.

Árviz és hózivatarok pusztítanak egész Európában

Zagrebban ötszáz ház pusztult el — Ezer család hajléktalan Tovább áradnak a jugoszláviai folyók

Zagrebból jelentik: Az esőzés szombaton reggel rövid időre szünetelt, délután azonban újra megeredt és a késő éjjeli órákig változatlanul zuhog. A Száva felső szakaszairól a mellékfolyók áradása folytán újabb veszély fenyeget. A Hrvati nevű elővárosban a legnagyobb a veszély. Eddig ötszáz házat borított el az ár és ezer ember maradt hajléktalan. A Száva-ucca tenger képét mutatja. A Selska, Nova, Trabinszka, Tresnyeska, Miramarska-uccák teljesen megközelíthetetlenek. A város délnyugati részén három méter mély a víz, amelyen a legkülönbözőbb tárgyak usznak.

A városba egy ezred utaz érkezett, akik most már kizárólag a gátak megerősítésén dolgoznak.

Súlyos károkat szenvedett több zagrebi cég, a szlavóniai fakitermelő telepek, így többek közt a *Deutsch Fülöp* pozsegi fátelpe teljesen tönkrement. A A folyamamérnöki hivatal jelentése szerint a Száva áradása még nem érte el kulminációs pontját. Ez legfeljebb kéddre várható.

Az árviz Horvátországban izgalommal tölti el a megriadt lakosságot. A vasuti forgalom változatlanul szünetel Zagrebtól nyugatra.

Muraköz katasztrófiája

Murszka-Szubotáról jelentik: A Muraközben óriási károkat okozott az áradás.

Sok falu víz alatt áll. *Murszka-Szubotának a legtöbb uccáját elborította az ár. Kilenc házat ledöntött az ár, negyvenöt ház veszélyben van.* Különösen az állatállományban vitt végbe a vizár nagy pusztítást. Ptujból katonai osztagok érkeztek, hogy a mentési munkálatokban a lakosság segítségére legyenek. Murszka-Szubotával megszakadt a vasuti-és telefonösszeköttetés. Két muraközi vasuti állomást annyira elöntött a víz, hogy az áradatból a vagonok sem látszanak ki.

Az áradás Boszniában

Tuzlából jelentik: A boszniai Mekács, Balatun és Stranyás községek viz alatt vannak. A Száva és Drina áradása tovább tart és elöntötte az őszi vetéseket. Bosanska-Noví, Draksenic és Demirovác falvak szintén víz alá kerültek. A lakosság rémülten menekül segítségért a hatóságokhoz, amelyek mindent megtesznek, hogy a hajléktalanokat földel alá juttassák.

Az összes folyók áradnak

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint az összes jugoszláv folyók erős áradása következett be. A Duna Passaunál még 6 centiméterrel apadt, ellenben már Bécsnél 7, Bratislavánál 10, Budapesten 16, Mohácsnál 26 centiméterrel áradt és ez

az áradás Jugoszláviában még jelentékenyen fokozódott, úgy, hogy már Bezdánánál, a Duna jugoszláv belépőállomásán az áradás 44, Vukovárnál 26, Palánkánál 24, Noviszadról 30, Zemunnál azonban már 85, Pancsevónál 86, Szmederevónál 72 centimétert tett ki. A Dráva Dolni Miholjacnál 51, Zákánynál 68, Oszijeknél 36 centiméteres áradást ért el. A legrohamosabb emelkedést a Száva mutatja, amely Zagrebnál 130, Mitrovicánál 124 centiméterrel emelkedett. A Tisza Szegednél 124, Szentánál 84, Titenél 64 centiméterrel áradt. A kis folyók közül a legnagyobb emelkedés a Drinánál észlelhető, amely Zvorniknál 254 centimétert emelkedett.

Pusztító viharok Európában

A németországi Fekete-Erdőben nagy hóvihár dühögött. A hegység felső részein hét fok hideget mértek és tizenkét centiméter magas hó esett, a hegy lábánál pedig a hóvihár házakat döntött össze és hidakat pusztított el. Berlinben és környékén nagy havazás kezdődött, amely a reggeli órákban is tart. A hőmérő néhány fokkal a fagypontra felelt áll. Az egész rajna-westfaliai iparvidékről hasonló hóesést jelentenek jelentékeny lehúléssel. Glatz vidékén, ugyszintén az Óriás-hegységben és az Eulene-hegységben oly heves hóvihár dühög, hogy a vasuti forgalmat csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudják pontosan fenntartani.

A beogradi üzletek fosztogatói

Betörőbandát szervezett egy volt községi jegyző

Beogradból jelentik: A legutóbbi időben Beogradban számtalan betörést követtek el. A Teraziján egy éjjel négy üzletet fosztottak ki, köztük *Todorovics* Zsivko rövidáruüzletét és *Stojanovics* Milán kézműárkereskedését. Az utóbbi helyről a betörők magukkal vitték a *Wertheim-kasszát* is, melyet feltörve másnap egyik külvárosi uccában talált meg a rendőrség.

Az ismeretlen betörők kézrekerítésére nagy apparátussal napokig nyomoztak a detektívek, míg szombaton végre elfogták a betörőbanda vezetőjét egy félkezü ember személyében. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy *Ramadonics* Ljubának hívják s foglalkozására nézve — politikus.

Ramadonics a kihallgatás során bevallotta, hogy az utóbbi időben huszonkét betöréses lopást követett el Beogradban. A rendőrség azt hiszi, hogy Ramadonicsnak több társa bujkál még akiknek kézrekerítésére minden intézkedést megtettek. Maga a letartóztatott betörő egyelőre tagadja, hogy a betöréseknél segédkezett neki, a Wertheim-szekrény elhurcolása azonban kétségtelenül arra mutat, hogy Ramadonicsnak társai voltak és azokkal együtt fosztotta ki a beváros üzleteit.

Ramadonics huszonnégy éves, intelligens fiatalember, aki két évvel ezelőtt jegyző volt egy szerbiai községben, állásából azonban különböző szabálytalanságok miatt elbocsajtották.

Adelina Patti

Minden arctisztítatlanságot lehet szepit, kiftit, mitlensert, vortolt alb. szavatolttan eltávolítja a pártit emazid

Visagino Adelina Patti

az egyetlen tökéletes és ártalmatlan arctisztító, amely az arcnak hosszú időre hatálos és friss külsőt biztosít. Naponta számos közönségtől. Kapható minden szomszagos gyógyszertárban, illatszertárban és drogygyorsítókban. Csejje 30 dinár. Jugoszláviai gálában. Csejje 30 dinár. Jugoszláviai fildereket: Zagreb, Gajeva ul. 8. 1925

HIREK

•••

— **A király dunai kirándulása.** Beogradból jelentik: Öfelsége Alekszandar király szombaton délelőtt *Prica* admirális és *Pojacsnik* kapitány kíséretében monitoron kirándulást tett a Dunán Zemuntól felfelé. Az uralkodó déli egy óraker érkezett vissza Beogradba, ahol a Kalimegdánon ágyúövések jelezték a király megérkezését.

— **A szubotici főispán kitüntetése.** Alekszandar király öfelsége csütörtökön ukázt irt alá, amelylyel *Gyorgyevics Dragosláv* szubotici főispánt a Szent Száva-rend harmadik osztályával tüntette ki. *Gyorgyevics* főispán már régebbi idő óta birtokában van a Szent Száva-rend ötödik osztályának.

— **Zmaj Jovanovics nap Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A noviszadi haladó nők egyesülete december 7-én Noviszadon Zmaj Jovanovics költő emlékeztetése Zmajnapot rendez, amelyet Noviszad városa is meg fog ünnepelni, mert a költő Noviszadon városi tisztviselő is volt. Ez alkalommal „Zmaj másodszor a szerb Athénben” című nagy gyermekjelenet is bemutatóra kerül.

— **A belügyminiszter felülvizsgálja a városok és megyék költségvetését.** A belügyminiszter az alkotmány tizenhetedik és a tizenkettedekről szóló törvények ötvenkettedik szakasza alapján elrendelte, hogy az önkormányzati testületek költségvetési adatait nyolc napon belül terjesszék fel a belügyminisztérium számvevőszékéhez. Az erről szóló jelentésben különösen ki kell emelni, hogy mennyi az adó, részletezni kell mennyi jövedelmet hajtanak a kivetett adók, a község kezelésében levő magánvállalatok, kölcsönök, bírságok. Ki kell mutatni, mennyi az adósság, az adósságot mikor, milyen összegben, mennyi időre, kitől vették fel, milyen kurzus és milyen kamatláb mellett, mik a fizetési feltételek és mi az amortizáció legvégső határa.

— **A noviszadi újságírószekció értekezlete.** Noviszadról jelentik: *Militar Trivo*, a Zasztava munkatársa, a legutóbbi újságírókongresszus által az újságírótervezet elkészítésére küldött bizottság tagja vasárnap délelőtt tizenegy óraker az Elite-kávéház külön termében be fog számolni a bizottság pár nap előtt tartott üléséről és főleg a bizottság hatáskörébe utalt újságírói nyugdíjtervezetről. Az értekezletre a szekció összes tagjait ezuton hívja meg az elnökség.

— **A munkás szakszervezetek egyesülése.** Veliki-Becskekről jelentik: A becskereki egyesült szakszervezeti tanács pénteken este ülést tartott. Az ülésen *Kotur Szima*, a szakszervezetek beogradi központjának pénztárosa a szakszervezetek egyesüléséről beszélt és örömmel állapította meg, hogy az egyesüléshez azok a szakmák is csatlakoztak, amelyek korábban legelősebben állást foglaltak az egység ellen.

— **Megállnak a személyszállító hajók.** Beogradból jelentik: Vasárnap, november 15-ikén Beograd—Noviszad—Oszijek és Veliki-Becske—Szlankamen között megszűnik a személyhajózási forgalom. A teherhajózás lebonyolítására az említett vonalakon hetenkint két gyűjtőhajó fog közlekedni.

— **Német tudós elismerése a jugoszláv egészségügyi intézményekről.** *Martin Vogel* dr. egyetemi tanár, a drezdai egészségügyi kiállítás európai híru igazgatója a Berlinben megjelenő *Hygienische Volksbildung* című folyóirat novemberi számában elismerő cikket ír a jugoszláv egészségügyi intézményekről. A német professzor behatóan foglalkozik a beogradi egészségügyi kiállítással, különösen a *malária-betegségek* elleni tevékenységét bemutató részével, amely dr. *Sunkovsky* orosz tanár műve. Nemkülönböztetve dicséretreméltónak tartja a közegészségügyi minisztériumnak alkoholelles munkásságát, amelynek igen szép eredményeit emeli ki. *Minden tekintetben példának mondja* a professor dr. *Markovics* Lázár noviszadi egészségügyi inspektor értékes és eredményes munkáját. Két év alatt *nyolcszáz* előadást tartott a noviszadi egészségügyi inspektorátus, ezenkívül oktató népies falragaszok, felvilágosító brosrák kerültek a nép közé. A fahygienea terén elért nagy sikernek tekintik, hogy egyszerű emberek a családjukban kötött házasságokat megelőzőleg egészségi állapot szempontjából orvosilag megvizsgáltatják a házassulókat.

— **A felszabadulás hetedik évfordulójának megünneplése Somborban.** Somborból jelentik: A szerb hadsereg bevonulásának hetedik évfordulóját Somborban is megünnepték. Délelőtt folyamán az összes templomokban istentisztelet volt, délben pedig térzene a városház előtti téren. Délután *Rakitics Milorad* ezredes, sombori ténparancsnok a városház nagytermében nagyszámú közönség előtt méltatta a nap jelentőségét. A Slobodában este a jégkáróslak javára estélyt rendeztek, melyet *Tomics György* polgármester nyitott meg és a jugoszláv állam megalakulásának jelentőségét ismertette. Az estélyen a helyi dalárdák, a sombori görögkeleti egyházi dalárda, a szerb iparosok és a magyar iparosok dalárdái adtak külön-külön hangversenyt. A magyar dalárda egy szerb és egy magyar dalt énekelt nagy sikerrel. A gazdag műsort nyolc szokolány tetszetős táncmutatványai és *Brkics Jelo* énekszámai zárták be.

— **Sztrájkba léptek a szkoplyei egyetemi hallgatók is.** Szkoplyéból jelentik: A zagrebi és beogradi egyetemi ifjuság felhívására pénteken délelőtt a szkoplyei filozófiai fakultás hallgatói is háromnapos sztrájkba léptek.

— **A noviszadi városi közigazgatási bizottság elnökhelyettese.** Noviszadról jelentik: A belügyminiszter *Lakics János* noviszadi helyettes polgármestert a polgármester akadályoztatása esetére a közigazgatási bizottság elnökhelyettesi teendőinek ellátásával bízta meg.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Csávic Gyuró* stípi pénzügyi komisszáriust a szentai pénzügyőrségre helyezte át.

— **A felfüggesztett noviszadi városi tanácsnok ügye.** Noviszadról jelentik: A *Milovanovics Milován* dr. polgármester által felfüggesztett *Markovics Giga* dr. tanácsnok ügyével a közigazgatási bizottság — amely a felfüggesztést néhány hónap előtt jóváhagyta — pénteki ülésén újlag foglalkozott, de mert a bizottsági tagok nem voltak megfelelő számban jelen, a közigazgatási bizottság azt határozta, hogy hétfőn egybehívja a fegyelmi választmányt. *Prodanovics Mihály* dr. városi főügyész megteszi az ülésen javaslatát, amely ellen a felfüggesztett tanácsnok nyolc napon belül felszólamlással élhet.

A volt főispán hamis utlevele

Szemző Gyula álnéven járt Jugoszláviában — A volt bácskai főispán pöre rovottmultu titkárával

Budapestről jelentik: *Szemző Gyula* volt bácskai főispán, aki szinte minden nap szerepel valamilyen ügyben a budapesti bíróságok előtt, szombaton mint panaszos jelent meg a járásbírószágon. *Szemző* ugyanis — mint emlékezetes — hónapokkal ezelőtt néhány emberével veresre vette volt titkárá, *Bernhardt Mihályt*, aki az eset után életveszélyes fenyegetés és utlevélhamisítás miatt büntető feljelentést tett *Szemző* ellen. A volt főispánt a múlt hónapban megtartott fő tárgyaláson felmentették az ellene emelt vádak alól, mire mostmár ötödik *Bernhardt* ellen hatóság előtti rágalmazás miatt feljelentést, amit szombaton tárgyalt a bíróság.

A tárgyaláson *Szemző Gyula* előadta, hogy valóban volt neki három évvel ezelőtt hamis névre szóló utlevele, de ez az utlevél is legális volt és csupán az volt a célja, hogy megkönnyítse számára a Jugoszláviába való beutazást, mert oda valódi nevén nem engedték volna be. Kijelentette még azt is, hogy jelenlegi ut-

levele teljesen szabályszerű. A bíró ezután felolvasta az aktákat, melyekből megállapította, hogy volt titkára, *Bernhardt Mihály* orgazdasággal évekkel ezelőtt már büntetve volt, de ezenkívül szeptember 10-ikén sikkasztásért jogerősen elítélték nyolchónapi fegyházra, október havában pedig rágalmazásért több ízben büntették meg. Megállapítást nyert az iratokból az is, hogy *Bernhardt Mihály* ellen több más büntetőeljárás, sikkasztás, zártörés stb. miatt is folyik eljárás. *Bernhardt* a tárgyaláson a valódiság bizonyítását kérte és kijelentette, hogy azokat a büntetőeljárásokat, amelyek miatt ellene eljárás folyik, *Szemző szolgálatában és utasítására követte el.* A bíróság a bizonyítási kérelemnek helyt adott.

Bernhardt a tárgyalás befejezése után odaszólt *Szemző*nek, hogy ha egyedül találkozik vele, agyon fogja ütni. Az ügyészi megbízott a fenyegető kijelentés miatt is vádat emelt *Bernhardt Mihály* ellen.

Uj közegészségügyi intézmény Délszerbiában.

Beogradból jelentik: A délszerbiai Petyben most avatták fel az új közegészségügyi palotát, ahol bakteorológiai intézetet helyeztek el. A felavatási ünnepségeken dr. *Miletics Szlávko* egészségügyi miniszter képviselőjében dr. *Stampar Andrija* miniszteri osztályfőnök, azonkívül dr. *Markovics Lázár* noviszadi, dr. *Lazarevics Fülöp* cettinjei, dr. *Borcsics Hinkó* zagrebi, dr. *Milenkovics Milán* Szkopljei, dr. *Katicics Iván* ljubljanaei egészségügyi felügyelő, *Mihajlovics Stevan* cettinjei főispán vettek részt.

— **Hatvankilenc emberrel elsüllyedt egy angol buvárnaszád.** Londonból jelentik: Az U. 1. számú buvárnaszád, melyen hatvankilenc ember tartózkodott, elsüllyedt. A hajó oly mélyen fekszik, hogy a buvárok nem kezdhették meg munkájukat, amit különben a tengeralfeltjáró nagy méretei is megnehezítettek. Ilyenformán kevés a valószínűsége annak, hogy a hajót kiemelhessék. Azt hiszik, hogy a hajó legénysége még él.

— **Gyilkolt a szerelem gyermeke.** Borzalmas gyilkosság történt Bécsben. *Wolf Gabriel* dr. ismert bécsi fogorvost lakásán agyonlőtte törvénytelen fia, akinek létezéséről az orvos közvetlen a gyilkosság előtt szerzett tudomást. A gyilkos *Englischer Richárd* álnéven kezelésre járt apjához. A kezelés pénteken délután fejeződött be és ekkor a fogorvos átnyújtotta a számlát, mire szóváltás támadt az apa és fia közt. Szóváltás közben a fiu felfedte kiletét, majd revolvert rántott és többször rálőtt apjára. A fogorvos nyomban meghalt. A gyilkos, amikor látta, hogy apja vértől elborultan zuhan végig, maga ellen fordította a fegyvert. Súlyosan sérült állapotban szállították be a kórházba, ahol kihallgatásakor azt vallotta, hogy azért ölte meg az apját, mert az nem akarta fiául elismerni.

— **A mosorini uszkocsizás.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényes *Radulovics* tanácsa szombaton tárgyalta *Dobanovicski Zsiván* kőműves, *Ivánovics Tódor* lakatos, *Dudics Novák* földműves és *Iszakov Szlávko* földműves mosorini lakosok bűnügyét. Azzal vádolták őket, hogy 1922 május 15-én este hét óraker erőszakkal elhurcolták *Milanov Vidoszava* mosorini leányt, akit *Deak Zsiván* házába vitték és ott kényszeríteni akarták, hogy *Dobanovicski Zsivánhoz* menjen feleségül. A törvényesek felmentették a vádlottakat, mert az erőszakot nem látta bebizonyítottnak. Az ügyész felebbezést jelentett be az ítélet ellen.

— **Adát is fenyegetik az adóárverések.** Szegény Bácska, egyik évben tűz, másik évben vízadás, a harmadik évben jégverés pusztítja s amit a tűz, a víz s a jég meghagyott, azt elviszlik adóba. A községek s a városok népe egyformán sir és panaszkodik, de mást nem tehet. Legfőjebb még annyit, hogy elmegy küldöttségbe, ami által csak költségeit és kiadásait szaporítja. Most *Adára* érkezett meg a pénzügyi hatóságok rendelete, amely a hátralevő adók szigorú behajtását írja elő. Az árverések már meg is kezdődtek. Az adaiak — szerbek és magyarok egyaránt — kétségbe vannak esve. Az egykor igen gazdag községben máris sokan a tönk szélén állanak.

— **A kacsák elraboltak egy tizenhárom éves leányt.** *Skopljéból* jelentik: A kacsák *Crni-Vih* községből az elmúlt éjjel elrabolták *Labenovics* földműves tizenhárom éves leányát. Másnap *Labenovicsnak* üzenetet küldtek, hogy ha huszezer dinárt nem fizet, a leányt megölik. A csendőrség a kacsák üldözésére indult.

— **Horgos községet állandó betörések tartják izgalomban.** *Horgosról* jelentik: *Brarovics Jusztin* a napokban egyik rokonánál lakodalmaskodott. Mulatozása közben hozzátartozói ijedten rohantak hozzá és jelentették neki, hogy betörők járnak lakásán. Mire hazatért, a betörők már eltávoztak és magukkal vitték ruháit, ékszereit, lószerszámait. A legutóbbi időben tizenhárom betörést követtek el *Horgoson*. A rendőri nyomozás a legerélyesebben megindult.

— **Szerencsétlenség az erdőirtásnál.** *Kraljevicáról* jelentik: *Sebalja István* erdei munkás az *Orahovica* melletti erdőben dolgozott társaival. Egy hatalmas fa kidöntésénél *Sebalját* a fa maga alá temette s lábait összezsuzta. Súlyos sérüléseivel kórházba szállították.

RADIO RADIO

ŠVEDSKI RADIO SALON

Zagreb, Bošković u. 46

A világhírű svéd aktiebolaget

BALITIC

gyár lelakata 9851
Képviselőket keres minden nagyobb községben

— Az 1920 évi házbéradó valomások bejelentése. Noviszadról jelentik: A noviszadi pénzügyigazgatóság hirdmény útján értesíti a közönséget, hogy a házbéradó valomást december 1—30 között a városházán illetve községekben a községi előjáróságoknál be kell jelenteni.

— Megszüntetett sajtópör. Noviszadról jelentik: A Noviszadon megjelenő Vajdaság hosszabb cikkben foglalkozott Nikolics Stevannak, a Ljubljanska Banka volt igazgatójának a bankból való kiválásával. Nikolics a cikket magára nézve sértőnek találta és sajtópért indított a cikk szerzője, Spasics Velisláv hirlapíró ellen. Szombaton tárgyalta a sajtópört a noviszadi kerületi törvényszék Radulovics tanácsa, de mert sem a főmagánvádló, sem az ügyvédje a már másodikban kitűzött tárgyaláson nem jelent meg, a törvényszék Spasics ellen megszüntette az eljárást.

— A szuboticei Francia Klub hangversenye. Előkelő és nagyszámú közönség előtt folyt le szombat este a Nemzeti Szálló termében a szuboticei Francia Klub hangversenye. A nagyszerű és pompásan sikerült koncertben fellépett Eötvös Erzsébet zongoraművész, Thoman nagytehetségű tanítványa, akinek Budapesten és Bécsben rendezett önálló hangversenyeit a zenekritika nagy elismeréssel méltatta. A művésznő Rameau—Debussy—Chopin—Schumann darabokat adott elő kiforrott zenetudással, abszolút muzikalitással és a téma minden szépségét hiánytalanul kiaknázó művészi megértéssel. Minden egyes számát hatalmas tapsviharral jutalmazta a hallgatóság. Maschgon Mirosláv két Schubert-dalt és egy orosz áriát énekelt nagy hatással. Koncert után tánc volt.

— Vissza kell adni a kincstárnak a Grünwald-csödtömegből elvitt árukat. Hirt adott a Bácsmegeyi Napló arról, hogy a sentai járási pénzügyigazgatóság rendelkezése az adai községi végrehajtó felnyitotta Adán a csödtömegből elvitt Grünwald Sándor üzletét s onnan a közadós adótartozásának biztosítására különböző árukat elvitt. Az ellen, hogy a kincstár illy módon elégítse ki magát, dr. Holló Oszkár tömegmondnok tiltakozott s bírói döntést provokált. Az ügyben a sentai járásbíró úgy döntött, hogy a kincstár három nap alatt köteles a csödtömeg rendelkezésére visszabocsátani az elvitt árukat. Az ítélet a jogászokat és a nagyközönséget egyaránt érdeklő indokolása szerint a kincstár azzal, hogy lefoglalta a nyílt üzletben lévő árukat, lényegében kézi-zálogjogot szerzett, amelyet azonban nem effektuált, miután a lefoglalt ingóságokat a végrehajtást szenvedő kezelése alatt hagyta. A kincstár követelése különben is biztosítva van, miután a követelést a csödtömegbe bejelentette.

— Beverték a sentai Royal-kávéház kirakatát. Sentáról jelentik: Pénteken este tizenegy óra felé a Royal-kávéház közönségét nagyon megrémítette, hogy a nagy ablaküveg csörrömpölve összetört és a szilánkok a vendégek közé hullottak. Mire a kávéházi közönség az uccára özlött, az ismeretlen ablakbetörő már ellillant. A rendőrség nyomozza.

Jön! Jön! Jön! november 17—24-ig. »Hallo Subotica« nagy fővárosi revue 22 képben, összeállította Maestor Rozsnyai, előadja Miss Arizona, Mali Herkules és a 6 Arizona girls. A Hotel National dísztermében (volt Trokadero helyiségében.) Előadás után tabarin.

ELHIZÁS ELLEN
egyedül biztos szer a szakemberek és elsőrangú szaktekintélyek által teljesen ártalmatlan és biztos hatásúak elhízást

„VILFAN-TEN”
Teljesen ártalmatlan és teljesen elismerés kaptak az összes gyógyszer-tudományok és drogériákban.

Előállítás:
Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ
Gyógyszervegyészesi Laboratórium
ZAGREB, ULICA 204

— Minden igavonó állat és jármű eladását be kell jelenteni. Szentáról jelentik: A sztaribecsei katonai kerületi parancsnokság elrendelte, hogy Szentán és a sentai járásban minden igavonó állat: ló, öszvér, ökör eladását, valamint minden járműnek: autónak, kocsinak, szekérnek, motornak, motorke-rékpárnak eladását be kell jelenteni. Szentán a bejelentéseket a katonai ügyosztálynál, a községekben pedig a járási előjáróságnál kell eszközölni az eladást követő nyolc napon belül.

— Novisad—Beograd városközi sakkversenye. Noviszadról jelentik: Vasárnap kezdődik Beogradban a noviszadi és beogradi sakk-klubok városközi selejtező sakkversenye, amelynek első fordulójában Noviszad tudvaleg legyőzte Szuboticát. A beogradi saktorna vasárnap délelőtt tíz órakor kezdődik és nyolc pár fogmérkőzni. A noviszadi sakk-klubban a jövő héten kezdődik a klubtagok számára rendezett másodosztályú játékosok sakkversenye, amelyre nagyszámúban jelentkeztek tagok. A másodosztályú játékosok sakkversenye után az elsőosztályba sorozott játékosok saktornája következik, amelynek befejeztével a győztes csapat Noviszad 1925. évi sakkbajnokságáért külön mérkőzést fog lefolytatni.

— Amerikai kölcsönt kap Olaszország. Newyorkból jelentik: Olaszország száznegyven millió dollár kölcsönt kap Amerikából.

— Tehéntolvaj magánhivatalnok. Noviszadról jelentik: A szabylai csendőrség letartóztatta és a noviszadi ügyészség fogházába szállította be Sik Iván noviszadi magánhivatalnokot. Sik Iván november kilencedikén Goszpodince községben betört bátyja, Sik Jakab házába és annak istállójából egy tehénet lopott el. Sik Jakab a betörés idején nem volt otthon és mihelyt hazatért, megtette a följelentést öccse ellen, aki azonban már messze járt s csak Zsablya határában sikerült elfogni. Sik Iván régi ismerőse a rendőrségnek. Az intelligens fiatalember, aki középiskolát és katonai akadémiát végzett, már több ízben követett el lopást.

— Eljegyzés. Blau Rózsikát (Banat-sko-Arandjelovo) eljegyezte Wollberger Márton Novisad. (Minden külön értesítés helyett.)

— Halálugrás a robogó vonatról. Osijekről jelentik: Jurak Viktor ötvennyolc éves süteménykihordó Laszlóvára akart utazni. Nem ült be a vasuti kocsiába, hanem háti kosarával a kocsi lépcsőjén helyezkedett el. Közben elhatározta, hogy egy másik vonalon fekvő községbe fog utazni. Leugrott a robogó vonatról, de oly szerencsétlenül, hogy a kosarára esett és a vonat alá gurult. A kerekék a szerencsétlen embernek mindkét lábát leszelték és a fején is súlyos sebeket szenvedett. Halálos sérülésével a kórházba szállították.

— A moszkvai sakkverseny harmadik fordulója. Moszkvából jelentik: A nemzetközi sakkverseny harmadik fordulóján Rubinstein győzött Gorthilf ellen, Bogatircsak Subarov ellen, Marschall Sotinarszki ellen, Capablanca Jates ellen, Bogolubov Rumanovszki ellen, Tartakover Réti ellen, Verlinszki Gonevszki ellen, Torre Lövenfisch ellen, Iljin remisre végzett Schämischel. A Lasker-Grünfeld parti félbemaradt.

A Bácsmegeyi Napló grafológusa hétfőn és kedden Staribecsejen ad grafológiai analízist.

Idegfáradtságnál, reumánál, köszvény-nél, elhízásnál, cukorbetegségnél a természetes »Ferenc József« keserűvíz rendkívül jóhatású hashajtónak bizonyult. Az anyagcsere-zavarok gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a Ferenc József vizkúrák nagyon szép eredményhez vezetnek. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— E hó 30-ikán folytatják a megszakított jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalásokat. Budapestről jelentik: Popovics Tihomir budapesti jugoszláv követ látogatást tett a magyar külügyminiszternél és azt javasolta, hogy megszakított jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalásokat november 30-án folytassa a két delegáció. Ezuttal azokat a kérdéseket fogják megvitatni, amelyekben az eddigi tárgyalásokon még nem jött létre megegyezés. Popovics követ azt is javasolta, hogy a magyar delegáció kezdje meg az anyaggyűjtést a tarifális kereskedelmi tárgyalásokra. A magyar külügyminiszter a javaslatához hozzájárult.

— Házasság. Klopfer Lili és Fischer Andor folyó évi november hó 15-én délután 3 órakor tartják esküvőjüket a szuboticei izr. templomban.

— Pacsiri műkedvelők Cservenkán. Pacsirról jelentik: A pacsiri műkedvelők november 15-én Cservenkán vendégszerelnek, ahol Géczy István »Ördög mátkája« című népszínművet fogják előadni.

— Film. Ilyen címmel Tokin Bosko, az ismert újságíró Zagrebban hetilapot indított, mely a film körébe vágó eseményekről számol be. Az ügyesen szerkesztett és tetszetős illusztrációkkal ellátott lap egyes számának ára két dinár. Havi előfizetési díj hat dinár. Az előfizetése Tokin Bosko címre Zagreb, Boskovicseva ulica 40. szám, küldendők.

— Halló központ...! Néhány nappal ezelőtt egy kis könyvecske került forgalomba, a következő címmel: *Poštansko—Telegr. Telefonski Konduker*. A könyvecske, amelynek úgy a kiadója, mint a szerzője ismeretlen, a hirdetésekben kívül valóban közli is a vajdasági telefonelőfizetők névsorát, ugyszintén a táviratdíjakat is, ugyszintén a legérzékenyebb kimitatás taláható a távirat-díjszabásról is, viszont ami a telefon-előfizetők neve mellé sorakoztatott számokat illeti, azok inkább bérkocsi, mint telefonszámok. Attól eltekintve, hogy sok telefonelőfizető neve egyáltalán nem is szerepel a névsorban, igen sok telefonszám rossz. Ezzel szemben helyesen tüntette fel a szerző azokat a telefonszámokat, amelyek tulajdonosai már a múlté, akiknek már csak az emléke él. De legalább ezek telefonszáma helyesen szerepel, nem úgy mint a suhoticai rendőrségi ügyelet telefonszáma, ahol mindössze százal tévedt a szerző.

Dr. Hirth Ferenc ügyvéd irodáját Poštanska ul. 1. sz. alá (Posta és Vöröskör iskola közötti utca) helyezte át.

Kraljevbergi pezsgő a vezető márka

Dr. Havas Emil ügyvédi irodáját Alekszandrova ulica 4. szám alá, a Rossija Fonciére bizt. társaság palotájába helyezte át.

Lepadat és Jovanović szuboticei cégnél vásárolt sorsjegyek közül a november 13-iki huzáson a következő számok nyertek:

40.000 dinárt: 109507 sz.
14.000 dinárt: 13944, 42982 sz.
8.000 dinárt: 58816 sz.
5.000 dinárt: 10360, 44217, 26, 73941, 138871 sz.
3.000 dinárt: 23041, 47448 sz.
1.000 dinárt: 47444, 89493, 102667, 117330 sz.
400 dinárt: 6746, 11924, 13156, 13912, 37, 83, 17254, 84, 23077, 27450, 30709, 80, 37408, 14, 41, 82, 39269, 94, 41769, 98, 42927, 85, 44248, 53015, 28, 56132, 81, 58804, 20, 46, 60, 67242, 56, 68812, 47, 71201, 23, 42, 77, 72477, 73424, 64, 76834, 79957, 84102, 8, 52, 91, 86198, 86582, 96, 89428, 40, 90, 92018, 26, 28, 35, 52, 102691, 104163, 107170, 109506, 114826, 95, 117393, 400, 119521, 77, 122981, 131920, 30, 132413, 134433, 69, 136309, 10, 145340, 74, 92, 149214, 15, 75 sz.

Az 500 dináros rejtély

A Bácsmegeyi Napló november 11-i, szerdai számának azt a példányát amelyben a lap negyedik oldalán

Merényletet követtek el a fiumei pravoszláv templom ellen
A beogradi olasz követség épületét katonaság őrzi

cikk címében a következő változás van

Merényletet követtek el a fiumei pravoszláv templom ellen
Katonaság őrzi a beogradi olasz követség épületét

megtalálta

Tipold Pál Stara-Moravica

akinek az 500 dináros nyereményt ma kifizették.

A Bácsmegeyi Napló szombati példányai közt két olyan lappéldány volt, amelyben a második oldalon az oldal-számolás helyett

„nyerő lap“

van kiszedve.

Akinek bármelyik ilyen példány birtokába kerül és azt nyolc napon belül a kiadóhivatalnak beszolgáltatja,

500 dinár jutalmat

kap. A mai lappéldányok közt szintén van két olyan lap, ami eltér a többitől.

Aki a Bácsmegeyi Naplóra előfizet, résztvesz a márciusi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 4000, 10.000 és 30.000 dináros nyeremények kerülnek kisorsolásra.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. november 14.

Budapest deviza 1262—1266, valuta 1252—1266.

Berlin deviza 743—745 milliárd márka, valuta 7387—7487 milliárd márka.

London deviza 277.

Newyork deviza 177.25.

Zürich, nov. 14. Zárlat: Beograd 9.20, Páris 2090, London 2514.718, Newyork 518.75, Brüsszel 2352, Milanó 2094, Amsterdam 208.85, Berlin 123.50, Bécs 7367, Szófia 375, Prága 15375, Varsó 81, Budapest 7270, Bukarest 2.425.

Zagreb, november 14. Magántorgalom: Páris 229, London 273.95, Newyork 56.45, Trieszt 228.50, Berlin 1345, Bécs 796.50, Prága 167.65, Zürich 1089.50.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 14. Buza: 4 vagon bácskai 237.50 dinár, 7 vagon bácskai 76—77 kilós, 2%-os 238—240 dinár, 1 vagon bánáti, Senta paritás 237.50 dinár, 2 vagon bánáti, 77 kilós, 2%-os Senta paritás, 240 dinár. Tengeri: 10 vagon bácskai új, február-márciusi 115 dinár, 20 vagon bácskai márciusi-áprilisi, Tisza állomás 130.50 dinár, 7½ vagon szerémi, Indija paritás 135 dinár. Liszt: 1 vagon bácskai 0-ás GG. 410 dinár, 4 vagon 0-ás bácskai 395 dinár, 2 vagon 8-as bácskai 137.50 dinár. Korpa: 7 vagon bácskai juta zsákban 105—107.50 dinár. Zab: 2 vagon szerémi 170 dinár. Irányzat: lanyha.

Csikágói gabonatőzsde, nov. 13. Buza decemberre 155.25, májusra 147.375, júliusra 129.625. Tengeri decemberre 76.75, májusra 80.125, júliusra 80.875. Zab decemberre 38.75, májusra 43.25, júliusra 44. Rozs decemberre 81.25, májusra 87.375.

Newyorki gabonatőzsde, nov. 13. Buza őszi vörös 176, őszi kemény 179.25. Tengeri 100.875. Liszt sp. w. cl. 750—750. Az irányzat tartott.

SPORT

A válogatott csapattal általában meg van elégedve a szuboticiai közönség, csupán a csatársor összeállítása ellen merültek fel kifogások. Az bizonyos, hogy Krausz, Roglics, Rudics, Berényi és Rucskai kvintett, ha technikailag nem is a legképzettebb, mindenesetre nagy átütő erejű, lendületes csatárjátékra képes. A szövetségi kapitány Rucskait, mint öreg rutinért, a neki szokatlan balszélső posztra állította, ahol, ha Berényivel meg tudja magát érteni, igen hasznos tagja lesz a csapatnak. A Krausz-Roglics szárnyán minden attól függ, hogy Roglics mennyire tud résztvenni az egységes akcióban és mennyiben támogatja szélsőjét, Rudics mint center, ha gyorsaságát is tudja kamatoztatni, elsőrangú munkát végezhet. A válogatott csapatot bizalommal küldjük Oszijekre és reméljük, nem hoz szégyent városunk football-sportjára.

BSK-SAND. A suboticiai közönségnek ritka sporteseményben lesz része vasárnap. A Beogradi SK., a főváros nemzetközi viszonylatban is nagyraértékelt csapata játszik a SAND-ai, amely nagyszerű ellenfelével szemben komplett csapatát állítja ki. A fővárosi vendégcsapat itt Suboticán fogja először szerepeltetni a spliti Hajdukból átigazolt játékosait, akik igen megnövelik a csapat játékerejét. Az érdekes mérkőzést a SAND szegedi-uti pályáján tartják meg délután két órai kezdettel.

Tipographia-Gradjanski barátságos mérkőzést tart vasárnap délelőtt fél tíz órakor a Bácska pályán.

— **Lemondott a bánáti intézőbizottság elnöke.** Veliki-Becskerekéről jelentik: Mojics Milorád, a bánáti intézőbizottság (Zajednica sportska uprava) elnöke lemondott. A kitűnő sportférfiu visszavonulásának oka még ismeretlen.

Bécs:

Alsóausztria-Budapest munkásválogatottai 5:4 (1:3). A munkásválogatottak mindvégig fair, szép játékot nyújtottak.

Titokzatos automobil. A múlt pénteken Párisban oly esemény történt, ami az automobilizmus terén fordulópontot jelent. Pontban két óra 45 perckor a francia főváros főbb uccáin végigment egy ólóerős Renault automobil, amelynek kormánykerékénél nem ült senki. A vezető nélküli kocsit Charles Escovier mérnök találta ki, amely a Reomur-uccából kiindulva ment az *Intransigent* lap palotájáig, onnan az Opera, Madeleine, Concordián, Place de Elysée-en, Bois de Boulogne-n át eljutott Biancourtig. A feltaláló mérnök egyelőre megtagadott minden felvilágosítást, amely a korszakalkotó találmányra vonatkozik.

Uj repülő világrekord. Párisból jelentik: Bossoutret francia repülő új magassági világrekordot állított fel, amelyben repülőgépevel négy méter magasba emelkedett.

Szerkesztői üzenetek

B. L. Veliki-Becskerek. Zimonyban van rádió-leadóállomás. A rádió felállítására szóló engedélyt a postaügyi minisztériumtól kell kérni.

Allandó olvasó. Athénban az orosz szovietkormányának ügyvivője van.

S. A. Novisad. Nincs tudomásunk róla, hogy a verónai fogolytáborban anakidején elhelyezett osztrák-magyar hadifoglyokat egy angol szigetre szállították. Egyébként bizonyos, hogy angol területen ezidőszent nincsenek osztrák-magyar hadifoglyok.

K. F. Horgos. A pékipar folytatására jogosító iparigazolvány nem elég ahhoz, hogy egy pék a vasutállomás területén süteményt árulhasson, hanem arra külön vasutigazgatósági engedély szükséges. A vasutállomás környékén, amely nem tartozik a vasut területéhez, az árusításnak nincs akadálya.

Szentai olvasó. A kért cimtár még nem jelent meg, de nemsokára kiadja a Mosse-vállalat.

L. I. Szubotica. Ezek a versek valamivel jobbak a multikori kiademenynél, de még mindig messzeiárnak a közölhetőség mértékétől.

B. M. Szubotica. A kéziratot utolérte méltó sorsa: a papirkosár. Nyílt leveleit ezennel közvetlen az európai államok kormányaihoz intézte.

Előfizető. 1. Európának 450 millió lakosa van. 2. Találmánya értékesítését bármelyik országban megpróbálhatja.

»Nevezzünk.« Ön nevetni fog: éppen az hiányzik ebből az írásból, amin nevetni lehetne. Egy vidéki mulatság semmiesetre sem tarthat igényt a közérdeklődésre.

K. E. Zavaros lélek verses vallomása az írás, minden összhang és érthetőség nélkül. Vannak benne merész sorok, amelyek azonban ellaposodnak a mondatok áradatában. Csak azt tanácsolhatjuk, amit már a multikori vers-paksamétára is üzentünk: tanuljon, de ne írjon.

B. S. Sztarakanjizsa. Hangulatos, de minden lírai bensőség nélküli vers.

F. L. Novisad. Gyöngé. Küldje be kisebb igényű lapnak.

M. I. Csantavir. A bünjeleket csak a főtárgyalás után adják vissza. Ügyvéd útján sürgesse a főtárgyalást, hogy értéktárgyaihoz minél hamarabb hozzájusson.

T. M., Bajsa. Az agrártörvényre vonatkozó tudnivalók összegyűjtve nem jelentek meg. Forduljon Halbrohr Mór szuboticiai földbirtokoshoz, aki a kérdésel behatóan foglalkozik.

H. A., Bajsa. Bábaképző ntézet Beogradban és Zagrebben van. Közelebbi felvilágosításért forduljon a noviszadi egészségügyi főnökséghez.

V. K., Sztaramoravica. A newyorki pénzügyi vezetőbereknek pontos címével nem szolgálhatunk.

R. M., Szentá. A »Tündérjak« című lap a Budapesti Hírlap kiadásában jelent meg. Forduljon a Budapesti Hírlap szerkesztőségéhez (VIII. József-körut.)

K. Gy., Sztaribecsei. Az nem baj, hogy a közjegyzői okiratot ellopták tőntől, mert a hivatalos jegyzőkönyv megvan a közjegyzőnél. Egyébként is megilleti őnt a ház fele része, mint közszerzemény.

M. M., Filipovó. Egy beogradi magánvállalkozó keresett építőmunkásokat Szalonikiba. A kérdéses munkahelyek azonban már be vannak töltve.

S. Sinevra. Nem közölhető.

D. K. G. Gyengék.

S. Sándor, Zagreb. Küldjön be újabb versfordításokat modern szerb és horvát költőktől.

V. Ervin, M. Carló. Versei nem is hangulatosak, hanem egyenesen háborzongatók. Rosszak. Még a hagyományos »ír még maga jobbat is« üzenettel sem biztathatjuk. Ámbar ezeknél a verseknél — csak jobbkat lehetne írni.

Hü olvasó, Szt.-Kanizsa. A kért egyszülettel november 13-iki számunkban foglalkoztunk kimerítően. Egyelőre nem fizet.

M. B., Bród. Az állampolgárság elnyerésének előfeltétele a községi illetőség megállapítása. Ha a helyi hatóságok az illetőségi bizonyítványt nem adják ki ez ellen felelősen lehet a belügyminisz-

terhez. Általában azonban az állampolgársági kérvények elintézése az állampolgársági törvény meghozatala előtt nem remélhető.

R. F. A paraszt szó falusi földművelő polgárt jelent. A jobbágyok felszabadulása előtt a paraszt a földművesur kenyévtől függő földműves-proletár volt, föld, jog, szabadság nélkül, emberi méltóság tekintetében a rabszolga njóján. Ebből az időből maradt fenn a lekicsinylésnek az az árnyalata, amely a fogalomhoz tapad. A modern demokrácia idején azonban a paraszt ur a maga portáján, teljesjogu polgára az államnak és például a háboru alatt a városi lakosság irigylésének tárgya volt, mert nem élt olyan nélkülözésben, mint a városi polgárság. A paraszt elnevezés most már műveletlenséget sem jelent, mert például Rádics István, a horvát parasztpárt vezére az ország egyik legképzettebb elméje és általában a parasztpárt vezérkara nagyműveltségű politikusokból áll. Ha egy ügyvédnek valaki azt mondja, hogy paraszt, annak a becsmérlő szándékánál fogva van sértő jellege és nem azért, mintha a parasztnak társadalmi helyzete miatt szégyelnivalója volna. A cipészegéd is rendes, tisztességes foglalkozás és mégis sértés, ha egy orvosra azt mondják, hogy — suszter.

KÖZGAZDASÁG

Harc a vasuti tarifák reviziójáért

A jugoszláv gazdasági körök az új vasuti tarifa két irányban való reformálását sürgetik.

Az egyik a gyors- és a teherárúklételemények osztályozása. Az osztályozást a lehetőség szerint széles alapokra kellene fektetni, hogy a cikkek közt fennálló különbségek — még pedig minőségük, értékük és végül gazdasági életünkben elfoglalt jelentőségük szerint — minél észszerűbben jussanak kifejezésre.

A tarifareviziónál különös figyelem szentelendő a *kiviteli kereskedelemre*. Jugoszlávia főleg nyersterményeket szállít ki, amelynek térfogata nagy s az értékük aránylag csekély, úgyhogy a magas szállítási díjakat nem bírják el.

Különleges exporttarifa kell a fára, gabonára, fémekre, nyers vasra, kövekre, cementre és más nehéz súlyu, de kis értékű cikkekre.

A másik reform, amire sürgős szükség van, a *zónatarifa* bevezetése. A vasuti üzemi- és egyéb kiadások a távolságok növekedésével apadnak. Egy mozdonny és egy egész garnitúra megindítási költsége a legkisebb távolságra is annyiba kerül, mint a leghosszabb utra. És a legrövidebb utra is az a személyzet szükséges, mint a leghosszabb utra. A személyszállításnál rövid távokra az egyeseket terhelő magasabb fuvardíj nem oly súlyos, mintha ez a megterhelés a távolsággal arányban nő.

Nemzeti szempontból a zónatarifa inkább lehetővé teszi az egymástól távolabb levő országrészek gazdasági és nemzeti közeledését.

De mindezeknél a szempontoknál is fontosabb cél: a *leggyorsabb és legolcsóbb módon való elérése*.

A német kivitel fellendítése a német kikötőknek és főleg Hamburgnak köszönhető.

A kikötői forgalom emelkedése az ipar fellendülését, a hajóvállalatok foglalkoztatását, ennekfolytán a hajógyárak üzemének emelkedését és e révén a gépgyárak és más vállalatok fokozott foglalkoztatását segíti elő.

A jugoszláv gazdasági élet e két re-
ülő figyelembevételét kívánja a közlekedésügyi minisztériumnak most folyamatban levő reviziós munkálatainál.

A mérnöki diploma: vámáru. A jugoszláv vámhivatalnokok néha tulságosan szigoruan értelmezik a vámtarifát. Egy Beogradban élő vajdasági származású mérnök két évvel ezelőtt Prágában vé-

gezte a tanulmányait. A mérnök szégyény fia volt s a diszes diplomát nem tudta kiváltani. Most azonban, hogy álláshoz jutott, irt a prágai egyetem rektorának és kérte, hogy *küldjék el a diplomáját*. Az egyetem elküldte a diplomát, amely meg is érkezett a beogradi postára. A posta a *kartoncsomót átadta vámfelülvizsgálatra a vámhivatalnak*, ahol egy tulbuzgó vámhivatalnok nem sokat kíváncsiskodott, hogy mi van a csomagban, csak azt látta, hogy finom kartont küldenek, amit a vámtarifa 410. paragrafusára való hivatkozással, mint kartonpapírt el is vámoit. Mindössze negyven dinárt állapított meg csak vámpénzül, amelyet a mérnöknek le kellett fizetnie, különben sohasem kapta volna meg a régen várt diszes diplomát.

Táncolni csak gramafon mellett lehet Szépet jól olcsón vehet
Viktorianál, Subotica, Zrinjski trg 2.
Sugár fűszeres mellett.

FÖLDBIRTOKOSOK FIGYELMÉBE!

Csödörök, bikák, félvér és telivérlovak, tehének mindennemű kárak elleni biztosítást vállalja kedvező díjtételek mellett a

„**JUGOSLAVIJA**“
általános biztosító társaság
főigazgatója
NOVISAD, 9883
Petra Zrinjskog ul. 36. Telefon 55.

Ritka alkalom kínál azoknak, akik butort akarnak venni. **12. május d. d.**
Novisad, Sumadijska ul. 10. (a Hateran) **12. május d. d.**

JUGOSLAVIJA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Bácsmegei főtelepei:

NOVISAD
Petra Zrinjskog ul. 36.
Telefon 55.
SUBOTIC
Kr. Aleksandra u. 7.
Telefon 330.
SOMBOR
Telefon 216.
6896

Jugoszláv
az új Moravetz Album

Kapható minden jobb könyvkereskedésben.

Dr. HEISZLER
SZANATÓRIUM ÉS FÜRDŐ
SUBOTICA, SOKOLSKA ULICA

Minden komforttal berendezett
TERAPIÁS GYÓGYINTÉZET

Az összes modern
GYÓGYTÉNYEZŐKKEL FELSZERELVE

ELFOGAD:
Bel-, sebészeti, nőgyógyászati és gyermekbetegeket, valamint szülőnőket
MÉRSEKELT ÁRAK
ÁLLANDÓ ORVOSI FELÜGYELET

A legszebb női bundák

és szőrmé dolgok legolcsóbban beszerezhetők

Návay István és Kopilovits Balázs
Subotica, Somborski put 2

Mikádó kabátok bélelése 550 dinártól feljebb 8688

ÜZLETÁTHELYEZÉS!

VIRÁG LEONTIN
áthelyezte fűzőszalonját
Aleksandrova ul. 6. sz. alá

ÉRTESÍTÉS

Értesitem a n. é. közönséget, hogy

FÉRFISZABÓ
ÜZLETEMET

Zrinjski trg 9. szám alá helyeztem át

A n. é. közönség szíves pártfogását kérem

MIRNICS BÉLA
férfiszabó

NYILTTÉR.

Fiam, Turutz László, 16 éves kovácsinas, középmagas, barna, hosszukás arcu, szürke ruhában, gazdájától Kedvany Orbántól Csantavirról f. évi szeptember 22-én megszökött.

Kérem a jószívű embereket, akik tudnak felőle, szíveskedjenek engem, nevezett anyját értesíteni.

Czurnovits Mária
Hotel Lindenmajer Apatin

9637

Betegségemből felépülve, ezton mondom hálás köszönetet azért a meleg érdeklődésért, ami irányomban betegségem alatt minden oldalról megnyilvánult. Egyben értesitem a mélyen tisztelt közönséget, hogy e hó 15-ikétől kezdve ismét én vezetem szabóműhelyemet és továbbra is minden képességemmel azon leszek, hogy rendelőim igényeit teljes mértékben kielégítem.

A mélyen tisztelt közönség szíves pártfogását kéri

Ungár Ferenc

férfiszabó

Subotica, Jelašičeva ulica br. 9.

9678

OBJAVA

Udruženje za potpomaganje sklapanja brakova „Budućnost“ otpočinje svoj rad od 15 o. m. kao što je to već do sada u mesnim listovima objavljeno, ali zbog tehničkih razloga kod isplate uzimaju se u obzir samo oni, koji su se u zakonitom roku, najme 21 dana sklopili brak.

Napominje se da ovo udruženje ne uzima u obzir pre gornjeg roka kao i pod dispencijom sklopljeni brak.

Isplata će se vršiti svakog 1 i 15-og po podne od 4—6 sati.

Uprava.

ÉRTESÍTÉS

Udruženje za potpomaganje sklapanja brakova „Budućnost“ e hó 15-én megkezdte működését, mint ahogy az előzőleg értesítve lett a helyi lapokban, de a kifizetésnél technikai okokból csakis azok jönnek számításba, akik a törvényes időt (vagyis a 21 nap) betartották.

Figyelmeztetnek a tagok, hogy fenti határidő előtt, valamint dispenczió utján kötött házasságok nem vétetnek figyelembe.

A kifizetések minden hó 1 és 15-én történnek délután 4—6 óráig.

Vezetőség.

9896

Értesitem a helybeli és vidéki nagyra-becsült megrendelőimet, hogy üzletemet

Zrinjski trg 2.

a zsidó templom mellé helyeztem át.

Róka ortopéd és műcipész

9561

A subotikai ort. izr. hitközség pályázati hirdet a pázskasütési jog kiadására. Érdeklődők a közelebbi föltételeket a hitközség irodájában tudhatják meg d. u. 2—6 óra között a hivatalos órák alatt.

9866

„DAR“ Születési Segélyegyesület f. hó 15-én tartja alakuló közgyűlését a Lifka mozi udvarában levő kioszkban d. u. 3 órakor.

9201

125 HP GŐZGÉP

kazánal vagy anélkül eladó. Üzemben megtekinthető és azonnal átvehető. Vételára kazánal együtt 250.000 dinár. — Ugyanott egy 110 voltos alig használt GANZ-DYNAMO kapcsolótáblával együtt szintén eladó. Megkeresések „Alkalmi vétel” jellegre a kiadóba kéretnek. 9635

DUNAV

BIZTOSÍTÓ R. T. ZAGREB

Vezérigynökség: SUBOTICA, VILSONOVA UL. 11
TELEFON 7—97.

Foglalkozik a biztosítás minden ágával:

élet-, hozomány-, nyugdíj-, árvaellátás, katonai szolgálat, tűz-, betöréses lopás, baleset-, szavatosság, autó-, jég-, transport-, üveg-, géptörés- és üzemszünetelés (chomage) esetére való, továbbá gyermekbiztosítással.

Élet-, hozomány-, nyugdíj- és katonai szolgálat esetére való biztosítás

heti befizetésekkel

Minden héten egy darab 10 dináros szeivóny váltandó be. Minden 10 dinár ellenében 10.000 din. tőke biztosítatik

A tőkegyűjtés legegyszerűbb és legkönnyebb módja. Legelőőbb díjtételek a biztosítás minden ágazatában.

Kalapszalón

Pašičeva ul. 5.

I. emelet

„LA MODE“ olcsó és izléses modellkalapok

legujabb divat szerint

150 dinártól kezdve kaphatók.

Jó kereset!

Cukorkaujdonság (egyedárusítás) terjesztésére kerestetik jól bevezetett cég, amely egyuttal a környéket is beutaztatja. Ajánlatok:

V. KLEINER, NOVA-GRADIŠKA

cimre küldendők

URAK ÉS HÖLGYEKNEK!

őszi felöltők öltönyök, női őszi köpenyek, kosztümök, pijamak, legdivatosabb szabás és kivitelben készít, olcsóbban mint bárki

FUTÓ TAMÁS

férfi és női szabó, hol gyárból eredő dus választéku szövetmintákból ruhák 6 nap alatt készülnek. Munkaáram kiválóan kedvezők. II. Mlinkova u. 6. Posta és Jugobank közötti uccán a postától 5-ik sarok.

Csehszlovákia pompás anyyvize a legjobb asztali ital!

SALVATOR FORRÁS

Prešov (Slovensko)

Féltulmulhatatlan vese, hólyag, vizelési és epebántalmaknál

Kapható gyógytárakban, drogeriákban és csemegkereskedésekben valamint az egyedárusító fölerakatuál

„MINERALIJA“

M. MATIĆ I DRUG NOVISAD. — TELEFON: 489

DEUTSCH PÁL és TÁRSA

VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT
SUBOTICA, SOKOLSKA ULICA 3.

Készít villamos világítási és erőátviteli berendezéseket jutányos áron, saját vagy megadott tervek alapján.

Kérjen ajánlatot. — Irógép és varrógépek javítása külön szakképzett munkásokkal.

6506

Üzletáthelyezés!

OLCSÓSÁG!

Sár Sándorné

divatüzletében Subotica

Városháza

Chiffon kalapbársony divatszinekből	55 dinár
Lindeuer mosóbársony minden színben	65 dinár
110 cm széles tiszta gyapju divatos pongyola kelme	85 dinár
140 cm széles tiszta gyapju divatos kosztüm szövet	120 dinár
150 cm széles I-a kelengye lepedővászon	40 dinár
100 cm széles crep satin divatszinekből	140 dinár
100 cm széles crep georgette	115 dinár

Legujabb bálí cikkek, velour chiffonok, brokatok, csipkék nagy választékban

Uj helyiség december 1-től

Karadjordjev trg Művész ház

volt NAROD kávéház

9826

Győződjék meg róla, hogy

olcsóbban

kap I-a keményfa hálószobát bármilyen festettnél is.

ERDÉLYI ANTAL

lakásberendezési vállalatnál Subotica
IV., budarevičeva ul. 4 sz.

Vojvodinai elsőrendű

iparvállalat feltétlenül

gyakorlott gépészt keres

Ajánlatok a lap kiadóhivatalához küldendők.

Eladó gyümölcsfák

Barack-, szilva-, körte-, dió-, disz- és erdei fák, gömbkák, pyramis akác, fehér, fekete és tarka juhar, szomorú eper, vadgesztenye, közönséges akác és eper. Ugyanott karácsonyfák és gazdasági kosarak is kaphatók.

PUSZTA ZOBNATICAI FAISKOLA
BAČKA-TOPOLA, POSTAFIÓK 17.

Két elsőrangú női fodrász vagy fodrásznő

akik hajfestésben és hajfeldolgozásban járassággal bírnak, jó fizetéssel azonnal felvétetnek.

Cim: Weiss Albert Novisad, Oslódenja trg 6.

9731

HÁZASSÁG

Házasságokat Jugoszláviában diszkrétan elintézek. Előlegzésbe: nagybirtokos, bankigazgató, város, orvos, ügyvéd, gyógyszerész, iparos, hivatalnok. — Megbízásokat elfogadok. Cim: »Doktorné« Subotica, Agina 11. 9827

Ismeretséget kötnék későbbi házasság reményében egy rendkívül szép, intelligens 17—20 év körüli leánnyal. Fényképes ajánlatot »Férfi 24« a kiadóba kérek. Legszigorubb diszkrétio. (Fénykép, levél visszaküldve.) 9910

Házasságokat előkelő, egyszerű, vagyonos körökben diszkrétan közvetít *Faragó Jenő* irodája, Budapest, Népszínházutca tizenhat. Céglizéstelen levelezés. Fölvilágosítás díjtalan. — Személyes megbízatás esetén előleges költség nincs! 9870

Arvaságomba, elhagyatottságomban sokáig gondoltam, hogy szabad-e egy háttározottan uricsalád árvájának ez után, férjhezmenni. Sajátmagamnak a válasszal adósa vagyok. Beérkező válaszokból próbálom megtudni, hogy tényleg jelentkezik-e ez után olv kimondott uriember, ki nősülésénél megtudja jövendőbelije lelkületét becsülni. Nem szivesen áruolom el, hogy föld-birtok vagyonomon kívül készpénzem van, mert nem akarom, hogy valaki a vagyonomért vegyen nőül, hanem azt szeretném, ha huszonnégy éves, finom lelkületemért, gyengédségemért lenne szerető uracska. Keresztény uriember levelet küldje »Farsangi lakodalom« jelígre kiadóhivatalba. (Kaland, név nélküli kandallóba kerül.) 9367

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs az ordos költségesebb számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívogott jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszolva mellékelőd.

Téli hosszú estéin sokat gondolkodom, hogy vajon találok-e magamhoz illő élettársat?... *Közömbösen érint, hogy jövendőbelimnek lesz-e vagyon, mert házasságomat nem pénzgyarapításnak, hanem boldogságom megalapozásának tekintem. Kiszertném fürkészni jövendőbelim lelkületét. Vagyonom, jövedelmem nyugodt megélhetést biztosít. Harmincegy éves, keresztény, föld-birtokos vagyok. Doktor iuris. Vagyonom ötszázhusz hold. Napjaimat munkában töltöm, társaságom nincs. Talán ezuten is megkapom, kit a sors nekem rendelt. Teljes című levelet »Ujévre esküvő« jelígre kiadóhivatalba. — (Névtelenre nem válaszolok.) 9366*

Szolid nő, ki jól tud főzni, s a finomabb háztartási munkát végzi, állandó otthonias helyet talál ari házmál. Ajánlatokat »Házias« jelígre a kiadóba kérek. 9785

I-a búkkhasáb 36 din.

I-a aprított tűzifa 38 din.

100 kg-onként

Ujnovics J. és Társa

futalepén TELEFON 669. Jukičeva ulica 41 Szerezze be szükségletét míg a készlet tart 9501

Szülőgazdaságban jártas és nagyobb szülőgazdaság vezetésére képes szak-képzett és nagyobb gyakorlattal bíró vincellért, esetleg ispánt keresünk. Eskoutna i Pučka Banka D. D. 9773

Damburirózás, zsinórhímzés, lacet felvarrás stb. guvrirozás, gombbehúzás, sejvemfestés, batikolás. Aida kézimunkaüzletben. Ceirkepiac, kisköz. 9632

FIFI KÖLNI VIZ
Készíti PINTÉR gyógytár

ELADÓ

házhelyek az új Sand pálya közvetlen közelében. Érdeklődni lehet.

ENGLER MÁTYÁSNAI

VIII. Paja Dobanovacka ul. 73 (Corda Bódog u.)

Ingvén egy divatos sapka minden vásárlónak, ki ruhaszükségletét Földes Samu ruhaüzletében szerzi be. Jelenleg a Jugoszlavenska Banka épületében, a főtéren. Az összes rak-táron levő árukat: bőrkabátokat (Din. 975), szőrmegalléros és béléses télikabátokat, elegáns raglánokat (Din. 750), gyermekkabátokat, divatos nőikabátokat (Din. 700) és leányköpenyeket 20% árcsökkentéssel árulom ki, üzleteltetés miatt. Hivatkozzon az újsághirdetésre. 5984

Keresek megvételre használt és új ászokhordókat

ECKSTEIN SIMON
bor és pálinka nagykereskedés NOVISAD 9836

Malomszerelő-lakatos, ki már több malom szerelésén dolgozott, állást keres. Cim a kiadóban. 9868

Vasuti vendéglőbe óvadékkal rendelkező szakember üzletvezetőnek kerestetik. Cim a kiadóban. 9854

Egyszerű, szolid urileány társalkodónőnek, házi-kisasszonynak, vagy háztartásvezetőnek ajánlkozok. Bizonnyitványaim kitünők. Beszél magyarul, németül, franciául. Kitünően süfőz. Stromayerova ul. 9. G. I. 9670

Kömüves mint házmester kerestetik. Senoe (Bem) ulica 32. 9109

Házvezetőnőnek ajánlkozok egy jobb megjelenésű 29 éves nő, aki közeli falura is elmenne. Ajánlatok »Házvezetőnő« jelígre a novisadi fiókiadóban küldendők. 9847

Hivatalnok, perfekt horvát-szerb, magyar nyelvben és gépirásban, délutáni irodai munkát keres. — Megkereséseket 9859. sz. aiat kiadóhivatal továbbít. 9859

KERESEK

elsőrendű női fodrászt vagy fodrászot azonnali belépésre Lagner János Subotica, Pašičeva ulica. 4874

Deutsches Fräulein zu zwei Knaben gesucht. Adresse in der Administration. 9919

Érettségizett fiatalember, magyar és szerb nyelvtudással, gyakornoki állást keres valamelyik vaidasági gyógyszerárban. Belépés lehetőleg azonnal. Cim a kiadóhivatalban. 9869

Privát tanítás. Matematika és fizikatanár ad privát órákat a fentemlített tárgyakból felső és alsó gimnazistáknak. Bővebbet a kiadóban. 9915

Ha olcsón és jól akar étkezni abonáltassa magát

Franjo Fillinger-nél
Zrinjski trg 9.
(István utca sarok) 9906

Älteres deutsches Fräulein zu zwei Mädchen wird gesucht. Offerte unter »Banat« an die Administration. 9894

A zagrebi egyetemen szigorlatozott, németül is beszélő szerb ügyvédjelölt, nagyforgalmu vaidasági irodában keres ügyvédjelölti állást. Választ: Adamovics Gyura, Novisad, Vilsouov trg 7. 9888

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Tel. 190 és 192.

Táviratcim: Kenderipar.
Detallizlet: Városi bérpalota.
Engross és irodák: Wilczkova ulica 7.

Kender-, len-, jutaárak, pokrócok, szőnyegek, kárpitoscikkek, butorszövetek kiárúsítása gyári áron

"DAMA" FEHÉRNEMUSZALON

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehéreneműkre.

Készítünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyét, garnitúrákat stb, a legszebb és legizlesebb kézimunkáival; aszur, tüaszur, filé-tírré és himzésekkel.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

'VESNA' HAJÓZÁSI RESZVÉNYTÁRSASÁG S U S A K

Rendszeres személy és áruforgalom.

DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál: **ALDAN SZVETISZLAV** vagy **VELIKA-KIKINDA**.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy géplakatos műhelyemet saját házamba, Save Tokeljje ulica 21. sz. alá helyeztem át. Szives pártfogást kér, **Wachtler Mihály, lakatos**

„ARGUS“ Altalános Információsiroda **BEOGRAD**
JUGOSZLÁVIA LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megóv képes követelésektől és veszteségektől
ARGUS összekötteléseket szerez vásárlóképes házakkal
ARGUS kiviteli lehetőségeket teremt
ARGUS olcsón, reálisan és biztosan végez inkassó
ARGUS közli a kárt állami szállításoknál
ARGUS több ezer elsőrendű referenciával rendelkezik

Hitel tudósító előfizetési árak

10 információ 400 dinár, 25 információ 800 dinár
50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Táviratcim: ARGUS—BEOGRAD

Előadás és előkészítés
kőműves és ácsmesteri vizsgákra biztos letétmennyel. Ugyisint itt minden előforduló építkezéshez terveket és az építkezéseket is a legspidigabban és a legnagyobb garancia mellett elvállaljuk. **Jovan Bernhardt ovl. civ. graditelj, Smilja. Pilijala Novisad, Zeljeznicka ulica 9b.** 9390

Elsőrendű műszaki vállalat Zagreb székhellyel működő társat keres
250—300.000 dinár tőkével. Gépészmunkák előnyben. Ajánlatokat »LEBENSSTELLUNG« jelige alatt a PUBLICITAS D. D. Zagreb, Gunduličeva ul. 11. továbbít. 9881

Fűzőkülönlegességek
tolltű fűzők elsőrendű drillből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve **DIMITRIJEVICS JULISKA FÜZÖTERME SUBOTICA** Skotus Viator ul. 10

WEISZ JENŐ
KEFEGYÁRA SUBOTICA TELEFON 188

Ajánlja kitünő minőségű versenyen kívüli kefcset-, seprő-, malomkefcgyártmányait!

BUTOR Hálószoba, ebédlő és irodaberendezés eladó, amíg a készlet tart saját áron, alul a vár alakítás miatt, nagybír és kicsinyben is legegyszerűbb, a legfinomabb, elsőrendű kivitelben **ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD** FIZETÉSI MEGKÖNYVITÉS

Graham kenyér
naponta friss karlsbadi kétszersült kapható 8216
MAYER ALFRED
villanyerőre berendezett üzembén Subotica Kakasiskola mellett

LEVELEZÉS
Két önálló iparos komoly leányok ismeretséget keresik. Özvegyek és kalandornők ne irjanak. Leveleket »Önálló« jelígre a kiadóba kérek. 9882

»Borura derü« jelígenek levele van a kiadóban. 9881

Reflektor. Kivánsága teljesült. Továbbiakról szeretnék tudni. Köszöntöm csókólós szeretettel. 9893

Előkelő független 39 éves uriaszony keres művelt lelkitársat szellemi szórakozás céljából. — Szives megkereséseket e hó 28-ig várom. Cim a kiadóhivatalban. 9901

Városi fiatalember falusi magánvát mely kislány vidíraná fel leveleivel? Leveleket »Borura derü« jelígre a kiadóba kérek. 9778

Fiatal, csinos leánykát békézően támogatniék. — Fényképes leveleket »Ervin« jelígre kiadóhivatalba kérek. Diszkrétio feltétlenül biztosítva. Fényképet visszaküldöm. 9747

Hengerfurásokat
vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb berendezéssel.
Krausz Gyula
vas- és fémöntőtele V. Beekerek Gunduličeva ul. 7. Telefon 329. 3778

FOGLALKOZÁS

Perfekt horvát, magyar levelezőt és könyvelőt keresünk. Orient-film D. D. Subotica, Cyril Metod trg 19. 9789

Keresek jobb családból. 14 éves, egészséges fiút néktanácsonak falura, teljes ellátással Cim a kiadóban 9788

KORZÓ MOZI

Figyelem változás! Hétfő-kedd Eszterházy Ágnes grófnő, Hanny Weise, Harry Liedtke felléptével a legbájosabb rokokó film. NANON Filmjatek 7 felvonásban hasonló c. opera után Szerdától Világatrakció! A VÉSZHAJÓ Emberek és elemek harca 7 felvonásban.

LIFKA MOZI

Nov. 16-17, hétfő-szerda HAROLD LLOYD Amerika ünnepeit komikusának ezidei első ujdonsága Felhőarcoló szerelem Slagervigi tők 5 felvonásban melyben a híres művész önmaga is fellépmulja. Csütörtökön a hudoz esztivni színház felléptével Sötétség hata'ma Tolstoj Leo gróf drámája

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagabb és almaszámításra számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezőkéréshez válaszbélyeg mellékelendő.

Zongora, keresztthuros, kitűnő hangu, intányosan eladó. Szilvási Ferenc, Vilsonova ul. 36. 9895

Eladó ház üzlettel, 3 szobával és a szükséges mellékkeliségekkel, nagy kerttel. Ugyanott egy ebédlő és egy fehér Meidinger kályha és egy nagy mérleg is eladó. Érdeklődni lehet: Travnička ul. 30. 9889

Sarokház, Subotica főterén, üzlettel lakásokkal, eladó; fogorvosi rendelő berendezéssel átadó. Dr. Blumnál. 9899

Fényképészeti műterem teljes berendezéssel, a város legfogalmasabb helyén betegség miatt eladó. Hecsko Mór, Vel.-Kikinda. 9891

Ford-autó kilométer jelzővel, teljes felszereléssel, keveset használt, intányos áron eladó. Erdélyi Imre, Mol. Bačka. 9890

Ötszobás modern ház két szobás lakással, mellékkeliségekkel, átadható lakással, nagyon közel a beltérhez eladó. Felvilágosítást nyújt Priesner Rudolf Sienkiewiczova ul. 6. 9908

Jól bevezetett 6 éves vidéki borkereskedés kedvező feltételekkel átadó. Megkeresések »Biztos jövő jellegre e lap kiadóhivatalában. 9671

6 HP régebbi láncos Marschall garnitúra és egy 6-os szívógázmotor körfűrészsel eladó. Dukai András és társa. Srbobran. 9867

Szénaszaimprés kézi és motorikus hajtásra kedvező fizetési feltételek mellett igen olcsón eladó. Látható Teltsch Gáspárnál Szomborban. 9822

Kötött jumper szízi gyapjuból, minden színben 34 din. Divatos mintákkal 62 din. Tekerő bluz vastag, kék gyapjuból 76 din. Divatos mellény 98 din. Előkelő, szép 150 din. Ujdivatú kötöttkabát 220 din. Szétküldi: 1461 R. Stermecki nagyruház Celje No. 27. Slovenija Árjegyzéket 10:00 órával küldünk mindenki nek ingyen. Szövet, kam arn és más ruótásru-mintákat csak 8 napi megtekintésre. Ha az áru nem megfelelő es nincs vég ölvágya, kicseréljük vagy a pénzt visszautadjuk. Rendelést 500 dináron felül bementve küldünk. Kereskedőutazókat felvezünk! Kereskedőknek angró árák!

Jó bizonyítványokkal rendelkező, megbízható mázsáló, azonnali belépésre kerestetik a Felsőbácskai Egyesült Gőzmalom r.-t.-nál. Szakmabeli előnyben. 9674

Bürobeamter 26 Jahre alt, der deutschen, slovenischen und serbo-kroatischen Sprache in Wort u. Schrift vollkommen kundig, sehr anpassungsfähig, sucht Stelle. Adresse: F. Oslag, Maribor, Cvetlična ulica 25. III. St. 9671

Borbélysegéd, fiatal, jó munkás december 1-ére felvétetik. Graff borbély, Kovin, Bánát. 9864

Cukrászsegéd felvétetik. Cím a kiadóban. 9841

ÚJ ARCBŐR nyervehető, garantált gyógyítás, az arca pedig sokkal fiatalabbnak látni fog. Dr. Orthogor, melynek a leírását a kiadóban orr a kiadóban. Dr. Orthogor-Schickler legmagyobb leírású kiadással. Kris. Zrínek, Kókonhagen. Képvisező Milan Hejka, Zagreb, Kukuljevića ulica 8a. Kérjen árjegyzéket! 9810

Disznóvágást, husfűstölést vállal Horváth Imre hentes, VI., Madiarska ul. 19. 9858

Levelezőnő német, szerb, magyar stenotypistín praxissal állását változtatná. Megkereséseket »Stenotypistín« jellegre a kiadóba. 9834

Munkásnök tisztja, könnyű munkához felvétetek. Weinhut celluloidáru gyárában Pašičeva ulica 8. (Edénypiac.) 9819

Papirzacskó gyártáshoz értő munkavezető felvétetik. Cím a kiadóhivatalban 9796

Mérlegképes könyvelő szerény igényekkel állást keres. Megkereséseket »Szolid« jellegre a kiadóba kér. 9803

Mérlegképes könyvelő és levelező horvát, magyar, német, délelőtti vagy napi pár órai alkalmazást keres. Megkereséseket »Ön-álló« jellegre a kiadóba kér. 9817

Állandó állásra keresek ügyes kiszolgálót rövidáru szakmában, jó fizetéssel. Cím a kiadóban. 9798

VÉTEL-ELADÁS

Kitűnő állapotban levő zongora sűrűsően és olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 9251

Kiss F. adásvétel és zálogintézet. Szabad kézből árverezést tart 1925. év november 16-án délelőtt 10 órakor. Eladásra kerülnek: szövetek, cipők, varrógép, írógép, vászon kézimunkák. Butorok, illatszerek, kávépötlék és utazóbundák, ezeken kívül még más tárgyak is. Trumbićeva (Petőfi) ul. 9. (Csirkepiac.) Pincehelyiség. 9251

Retortafaszenet és tüzfűtő ajánl a teslici iparművek vaidasági vezérképviselője Hubert Lajos. Novisad, Postafiók 25. 6751

Új zongorák, pianinok, csakis elsőrendű világmárkák, a leghosszabb lejárati részletfizetésre kaphatók 10 éves iótállás mellett. Legmagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica Városháza. 2942

Nea-Crem legmegbízhatóbb arc- és kézápoló KORONA GYÓGYSZERTÁR VÁROSHÁZA SUBOTICA

Eladó szentai határon öt hold szántó lakóházzal. Kétlánc prima szőlő város határán épületekkel. — Beltéren négyszobás családi házak jutányosan kaphatók. Lakáseserek. Butorozott lakások konvával kerestetnek. Langné, Agira 11. 9828

Gőzgép 4 HP álló kazánal olcsón eladó. Teltsch Gáspárnál, Somborban. 9824

8 HP MÁV dob golyós cséplőszekrény kijavítva, teljes felszereléssel más vállalat miatt sűrűsően eladó. Dukai Lukács, St.-Kamíja. 9809

100 darab eredeti olajfestmény

üzletátalakítás miatt beszerzési áron is eladó

Balog Lina cég Subotica

Naponta friss olasz virág kapható.

Heumann Mór Karadordev trg 12. volt könyv-, zenemű-, „Národ“ kávéház írószer és Kuntz-féle házba papirkereskedését helyezte át.

A kiházasító egyesületek tagjai 10 százalékkal olcsóbban vásárolhatnak mint bárhol és ingyen esküvői fényképet kapnak ADÁM ÉKSZERÉSZNÉL SUBOTICA Rudić ulica 6. — Sugár fűszeres-ház. 9033

Keresek mozinak megfelelő használt de jó karban lévő 50 drb széket. Cím a kiadóban. 9818

Elköltözés miatt olcsón eladó egy teljesen jókarban levő elegáns hat üléses Puch-autó, egy Wertheim-kassza, egy billiard, egy »Steingel« hangversenyzongora, Szügyi Sándor cégnél. Kula. 9807

Fűszerüzlet berendezés olcsón eladó. Stanko József Stara-Moraviczva. 9802

Eladó vendéglő és kávéház családi okok miatt, kasszával szemben, hat vendégszobával és nagy kerthelyiséggel, teljes inventárral. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál: Kafana G. Jugović, Franjo Zagorszky, Vrsac. 9737

Nyilas és Csajkás óras, ékszerész és vésnök Subotica, 854 Strossmajerova ul. 7. Husplac Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

Privát helyeggyűjtemény eladó. Subotica, Palmotičeva ulica 79, Rothéknál. 8889

3 éves eredeti 8 HP Hotherr gyári magánjáró garnitúra és egy luzatos 10 éves Marschall kazán intányos áron eladó. Kalmár Tihamér Bačka-Topola, postafiók 17. 9732

Eladó 30 HP Hotherr gyári magánjáró motor, 6-os Umrath 7 légkörös lokomobil, külön cséplők. Vadócz Karolynál B.-Topola. 9688

Megvételre keresek Felsőbácskában 100—150 hold szántóföldet. Cím a kiadóban. 9835

KÜLÖNFÉLE

Árvalány, szerény igényű, házimunkakedvelő, román, kath., tisztamultu, megbízható, kerestetik örökbe. Csak azok irjanak, kik rögtön jöhetnek. Wnenk Imréné, Staribečei, Čarnolević ul. 16. 9892

Egy-két elegánsan butorozott szobát keresek közel a beltérhez. Cimeket a kiadóba kér. 9677

Raktárhelyiség padlós és száraz, vasajtókkal, nagy befogadótérrel 1926 év február 1-től kiadó. Érdeklődni lehet a Zrinjski trg 24-ik számú házban a háztulajdonosnál. 9821

Butorozott szobát konv. hátszobával keresek azonnalra. Cím a kiadóban. 9801

Patkánin patkányirtószer doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogériában, továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki-Bečkerekben. 9313

Fehérnemű készítés kézimunkával vagy géphimzéssel, filce, tirt-filce, tlede, aplikálás és egyéb kézimunkák Aida kézimunka üzletében, Csirkepiac, kis köz. 9633

Üzlethelyiség febr. 1-re kiadó. özv. Medjanskíné, Ivan Antunović ul. 1. 9595

Szubotical Centralna Banka zálogosztálya Aleksandrova ulica 4. Állandóan folyósít kölcsönöket ékszerekre és mindenféle árukra. 8920

Kullhanek, Mikló és Társai kazánkovács, gépjavító műhelye, barátok temploma mögött, Trg Fra Jese 9. Subotica. Elvállalnak minden rendszerű gőzkazánok javítását, valamint új tüszekrények készítését, mennyezetek pontos egyengetését, magánjárók alakítását, minden rendszerű gőzhenger kifurását, minden e szakmába vágó vasszerkezeti munkákat és szerszámgépek javítását. 9181

Gummlévelezést bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsme gyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Patkányt, egeret egy éjelen át véglegesen kipusztítja a híres »Ratinmorta« irtószeremmel, hogy meggyőződjék valóságáról, bárkinek küldöm utólagos fizetés ellenében, kívánatra utánvételt is. 1 doboz 40, dupla nagy 60 dinár. »Wertheim« féregirtó vállalat Zagreb, Marovska ul. 16. 9018

Lakás egy szoba, konvha, éléskamra és disznóól, padlászhasználattal, ivóvizes kuttal az udvarban, házban levő szatéciszlettel azonnal átadó. Malusev Ároda, Városligetű fasor. 9780

Képkerekkülönlegességek festmények, gobelinek, fényképek szakszerű keretezése Bachinger Frigyes Lifka-Mozi Hungária-épület Sudarević ul. 34.

A Matica Szrpszka Pesten alakult

A szerb kultura vára 1826-ban Pesten alakult meg

A Noviszádon székelő *Matica Szrpszka* néhány hónap múlva készül centennáriumának megünneplésére. Az ünnepség a világ összes szláv kulturtényezőinek részvétele folytán messze kiemelkedik a jubileumok szokásos keretéből.

A nemzeti önérték és a fajszeretet teremtette meg 1826-ban a Szerb Maticát. A magyar állami törvények is elismerték a Magyarországon élő szerbség azon természetes jogát, hogy anyanyelvüket használhatták.

A szerb kultura fejlesztésének vágya lobogott a Matica pesti bölcsőjénél: *Hadzsics János* — írói nevén *Szvetics Milos* — kezdeményezésére alakult *Szerb Matica* nevű tudományos szerb társulat, amelynek alapszabálytervezete a már száz év előtt létezett *Szrpszki Letopisz*-ban jelent meg, amely folyóiratot *Magarasevics* szerkesztett.

1838-ban *Tökölly Száva* került a Matica elnöki székébe, aki új irányt szabott a Maticának, mely eleinte kizárólag a szerb irodalom fejlesztését tűzte maga elé feladatul. *Tökölly Száva* kiszélesítette a Matica feladatkörét és kiterjesztette a szerbség művelődésének kimélyítésére, és ez ma is, száz év múltán a Matica programja dióhéjban. Erős közművelődési központ lett. *Tökölly* négy évvel utóbb meghalt és az általa alapított *Tököllyánomot* általános örökösévé tette és annak igazgatóját a Maticára bizta.

Közbejött 1848, a magyarság és a szerbség közt ellentétek ékelődtek be és 1851. augusztus 18-án a Matica székhelyét áthelyezték a szerb Athénba, a szerb intelligencia központjába. *Atanackovics Plato*, újvidéki görögkeleti szerb püspök, a Matica legutolsó pesti elnöke 1853. augusztusában a kormány kívánságára közgyűlést hívott össze, amely hozzájárult a Matica áthelyezéséhez. A tényleges átköltözés — melyet 1862. évi február 2-iki kormányrendelet értelmében újabb közgyűlésnek másodszer is el kellett határozni, — 1864. évi április 30-án megtartott naggyűlés keretében ténylegesen is megtörtént.

Noviszádon új szellem kezdődött a Maticánál, amelynek akkor már *Hadzsics Antal*, a kiváló szerb író volt a titkára. Az 1864-iki naggyűlés már további 82 taggal szaporította a taglétszámot. A *Letopisz*-ból évkönyv lett és a Matica tudományos folyóiratot indított *Matica* címen, amely havonta háromszor jelent meg.

Az 1877 október 27-én kelt királyi rendelet a *Tököllyánomot* kivette a Matica igazgatása alól és azt a budapesti görög-keleti hitközségre bízta, ami ellen a Matica *Tökölly Száva* végrendeletére való hivatkozással ismételt, de eredménytelenül szólalt fel, mert a kormány elhatározását fenntartotta és azt azzal indokolta meg, hogy a Matica székhelye elkerült Budapestről és a »távollevő nem igazgathatja az alapító akarata szerint.« A be nem vallott ok a valószínűségben az volt, hogy a Maticában labrakapott irány a kormányt bizalmatlansággal töltötte el. Ez volt az úgynevezett megtorlás.

A Matica működése 1864-től kezdve egyre fokozódott. Irodalmi pályázatokat írt ki: 5—100 arany volt egy-egy irodalmi munka jutalma, 300 forintos pályadíjat tűzött ki egy alkotmánytára, 200 forintot vándorokra, ugyanannyit a szláv népek etnográfijára, 300 forintot a szerb-horvát irodalomtörténetre.

1870-ben megszűnt a Matica fo-

lyóirat és a *Letopisz* azontúl évenként jelent meg előkelő irodalmi tartalommal.

Trandafil Mária egész vagyonát, *Karagyorgyevics Sándor* herceg pedig 75.000 forintot hagyott a Maticának a sok-sok egyéb alapítón kívül. 1886-ban a Matica 2000 forintot, 1888-ban 1500 forintot és 450 darab aranyat, 1892-ben már ennél is többet tűzött ki pályadíjakul.

Több száz »*Knjige za narod*« (Könyvek a nép számára) jelent meg kiadásában.

1891-ben már 1500 tagja volt és 1890-ben közel egy millió forint ér-

tékü alapítványok felett rendelkezett, saját székházat épített, megbecsülhetetlen értékű könyvtárat rendezett be.

A háboru megbénította a Matica működését, de a háboru befejeztével, az új jugoszláv államban a Matica hamarosan felismerte megnagyobbított hivatáskörét és a jövő év pravoszláv pünkösdjén centennáriumát ünneplő Matica már mint az egész szerbség hatalmas irodalmi és tudományos központja, mintegy Tudományos Akadémiája fog a világ összes szláv kulturtényezői előtt hivatottságáról hitvallást tenni.

A meiningeniek

(1875—1925)

IRTA: BAEDEKER

A meiningeniek »invázió«-ja előtt egy-két évvel a kis Meiningennek csak annyi jelentősége volt, mint a többi német országoeska apró szék- városainak. Ötven év előtt, 1875-ben, fontos *Kunststadt* lett, s e karrierjét a hercegének meg a színészeinek köszönhette. Weimárt a 18-ik század végén nagyváros tette Goethe, Meiningent félszázad előtt érdekessé és jelentőssé emelte az a reformmozgalom, amely az udvari színházból indult körutra, hogy meghódítsa a németül beszélő Európát. Ez a forradalom győzött, — talán azért, mert egy uralkodó udvarában termett. S valószínű, hogy más forradalmak is jobban sikerülnek, ha uralkodók s az udvaraik kezdeményeznek őket.

Jeles színészei voltak ugyan e színháznak mindég, de mivelhogy Meiningenben csak egyetlen lapocskát jelent meg (a hivatalos közlöny) s az vajmi keveset foglalkozott színházi kritikával, a világ mitse tudott felőlük, s ha valaki 1874-ben meiningenieket emlegetett, mindenki a sachsen-meiningeni herceg alattvalóira gondolt, — egy évvel később ez elnevezés alatt már a herceg színészeit értette a közönség. Egy szép napon ugyanis azt a hírt hozták a berlini újságok, hogy a meiningeni udvari színház tagjai néhány klasszikus darabban (nekik is kis repertoárjuk volt, akár a *Hudozsesztvenieknek*, de épp olyan nagyok voltak benne) vendégszerepelni fognak a *Friedrich-Wilhelmstädtisches Theater* színpadán. (A későbbi *Deutsches Theater*, amely a német birodalom fővárosának művészeti életében oly fontos szerepet játszott.) Bár *Frenzel*, a kitünő műkritikus, a *Berliner Dramaturgie* szerzője, nem egyszer figyelmeztette a szakköröket ama nagyszerű inszenálók képességre, amellyel a társulat a lámpák elé lép, a berliniek mégse tekintettek valami különös várakozással a közelgő esemény elé, nem előlegeztek bizalmat öfensége művészcsapatának, sőt tulmerész vállalkozásnak tartották, hogy e »vidéki« társulat a hatalmas udvari színházban »próbát szerencsét«, s mintegy művészi párviadalra hívja ki Berlin jeles színészeit.

Rövid idő múlva másként beszéltek a berlini színházi emberek, az újságok, a kritikások és a közönség. Mert a meiningeniek jöttek, játszottak és győztek.

Julius Caesar-ban mutatkoztak be először, s ettől a naptól fogva új korszak kezdődött a színjátszás iskolájában és a színészek történetében. Egészen shakespeare-ileg játszottak a római tragédiát és mégis teljesen modernül. Nem metéltek le e kitünő dráma remek veretű verseiből egyetlen fontos sort se; az egész megélták, régi szellemben, új eszközökkel. A *Kolumbusz* gyak-

ran idézett tojása volt ez. E naptól kezdve mindenki természetesnek találta, hogy így kell színrehozni a klasszikus műveket; hogy a csoportos jelenetknél mozogni, hadonászni, közbekialtani és grimaszolni kell engedni a népet, s nem statizták vagy khórus-módiára állítani sorba.

Berlinben az új stílus mint reveláció hatott a színművészet igaz barátaira, főleg azokra, akik nem féltek az új-tól és nem voltak szerelmesei a régi sablonokba.

Mingyárt az első előadás után teljes volt a meiningeniek diadala. Csak *Paul Lindau*, ez az eredeti és mindig különvéleményű szellem kétségkedett, féltve az egyes kimagasló művészek érvényesülését az élénk piaci és tábori jelenetek szokatlan hatásától. Érdekes, hogy ez a szenvedelmes *Theatermann* később a meiningenizmus (vagy amint *Hevesi Lajos* elmésen mondotta: meiningenitis) egyik lelkes szóvivője, az esztéta-herceg bizalmasa, művészeti *geheimer Rat*-ja, sőt egy időre a meiningeni udvari színház igazgatója is lett. De az ő különvéleményétől eltékvintve (amely, mint látuk, nem tartott soká) a sajtó egészen behódolt az új játéktílusnak. A berliniek hamarosan észrevették, hogy oly művészekkel van dolguk, akik — bár egyenkint kevésbé mesterek, mint az ő vezető színházuk primipilusai — nagy értékeket hoztak Thüningiából magukkal: csodálatos összhangot, az egyes szereplők fölolvadását az egészben, páratlan fegyelmességét, nemes izlést és előkelő stílust. Az volt az általános vélemény, hogy a herceg (akit eleinte az élelapokban kifigurázni próbáltak) nem valami előkelő dilettáns vagy hiu litterary gentleman, hanem tehetséges művésztermészet, s lelkes és céltudatos ujtító. Már a bemutató előadás hatása alatt észrevette a közvélemény, hogy ezeket az embereket komolyan kell venni, s hogy a programjukról nemcsak addig lesz szó, amíg vendégszerepelnek, hanem azután is és mindig, ha színházi reformkérdéseket fejtegetnek. A kezdetben gáncsokodók és nehezen fölmelegedők is hamarosan beösmerték, hogy a színpadról ilyen fókéletes illúzióban még nem ringatta őket senki; bevallozták, hogy soha még annyira nem voltak színházban és sohase érezték magukat annyira az életben, mint ezen az estén.

Ez az elragadtatás napról-napra növekedett, s a további előadások még hathatósabban bizonyították, mily minuciózus szabattossággal tudják a vendégek három irodalom remekeit magyarázni. Ebben a tekintetben a meiningeni udv. színház — be kellett vallani — kétségtelenül az első a világ összes színpadai kö-

zött. Vendégszereplésük alkalmával e színészek nemcsak frakkal, hanem összes jelmezeikkel utaztak rendeltetésük helyére és magukkal vitték a repertoárjukhoz szükséges diszleteket is. Ez a színház nemcsak előadó művészeket, de teljes drámai készletet szolgáltatott a vendégtájkhoz. S ez a drámai apparátus oly fókéletes, oly történelmi hűségű és igazságú, aminővel a közönség még nem találkozott a színjátszás történetében, s amely egyedüli tulajdona, kizárólagos módszere és egyelőre privilégiuma volt a meiningenieknek. Persze nemcsak jeles színészek, de elsőrendű erőművészek is kellett lenni annak a színésznek, aki félmétermáza súlyu páncélban és fegyverrel játszik végig öt felvonást! A jelmezek és fegyverek ugyanis, valamint a többi színpadi rekvizitumok is ennél a színháznál mind tizenhárompróbásak voltak, s a vas meg az acél, amely a színpadon szerepelt, ottan nem pappendeklikből és papirosbádogból készült, hanem — vasból és acélból. A világ legdrágább színpadi felszerelése volt ez, amelyért a herceg semmi pénzt se sajnált. A királyi palástok itt valóban királyiak voltak, s az asztalokon valódi ezüsttálcák, arany- vagy legalább aranyozott billikomok csillogtak. Se etnografus, se történész, se ötvösművész nem talált itt kritizálni valót.

Ennek a külső drámai apparátusnak a harmonikus egybeolvadása ama csodálatos ensemble-lal, amely a herceg és intendánsa gondos betanításának a ragyogó eredménye, e-kettő együtt teljesen meghódította a berlinieket (és nemsokára a budapestieket). A hideg porosz ügy fölpezsdült e lelkesítő játékon, mint egy vérmes és könnyen hevülő francia. Nem tudta, mit bámuljon jobban, a külső fókéleteséget-e vagy a belső bevezettségét? A játék természetességét-e vagy annak raffinált művésziességét?

Kéthav! vendégszereplésük alatt nem kevesebbszer, mint ötvenhat-szor léptek föl a meiningeniek Berlinben, s ez idő alatt minden irodalmi társalgás és esztétikai csevegés központjává lettek. A publikum természetesen kíváncsi volt arra, vajjon az általános dramatikai homok-sivatagon hogyan alakulhatott egy oly oázis, mint e színésztrupp, amelyről tavaly még csak egy kis német törpehercegségben tudtak. Hivatott és hivatlan tollak próbáltak rájönni a művészeti rejtély nyitására, s a meiningeni színészekről e két hónap alatt többet írtak össze, mint az egész kis államról, amióta az a történelemben a maga fölötté szerény szerepét játszta.

*

Nyílt titok volt, hogy annak a nagy szeszeti műnek, amelyet meiningeniek név alatt ismert meg Középeurópa, a szerzője maga György herceg ur, a thüningiai szász országoeska uralkodója. Nem tartom érdektelennek, e bizonyára nem nagy uralkodó, de igen értékes és rokonszenves művészlélek irányának az emléket ötvenéves jubileuma alkalmából föl- idézni, annál is inkább, mert a meiningeniek minden színházi dologgal foglalatosskodó ember ismeri, de a direktorokról, a szépművészetek e hercegről a hálátlan utókor már rég megelégedkezett. Én persze, aki e kitünő férfit sohase láttam s tevékenységének a színhelyén (Meiningenben) se voltam, csak hallomás után és közvetett adatok alapján írhatok róla. De amit leközlök, az jó forrásból ered, azt annak idejében *Teller Leonold* barátomtól, a társulat egyik legelőkelőbb tagjától hallottam. *Teller* ur, amint előbbi cikk

kemben említettem, pesti fiu volt, én abban az időben a szüleimnél laktam, akik bérbeadták nekem a nélkülözhető szobájakat, amelyet én a vendégszereplés idejének tartamára vele szívesen megosztottam. Ennek a szolgáltnak a viszonzásául bizalmával ajándékozott meg, s e bizalomnak köszönhettem az adatokat, amelyeknek egyrészt Speidl és Lindau se ismerhették. Mivelhogy a herceg inkább volt irodalmi ember és művésztermészet, inkább volt dramaturg, mint fejedelem, a jelesebb színészeivel, s így Tellerrel is igen barátságos, majdnem baráti viszonyban állt, s oly tónusban diskurált velük színpadi szerzőkről és színházi rendezésről, mint egy évtizeddel később Habsburg Rudolf trónörökös Jókaival és Weilen-nel a monarchiát leíró és leirázó közös munkájukról. A meiningeni színészek nagyon könnyen juthattak be a herceghűhöz, aki egyszersmind a direktoruk volt s otthonosak voltak annak dolgozószobájában, a színpadi technika e boszorkánykonyhájában.

(Befejező közlemény következik.)

Beograd város gondjai

A háboru után hirtelen megnőtt Beogradnak is meg vannak a maga panaszai. A város vezetőségének igen nagy gondokkal kell megküzdnie. Az aszfaltozás, a világítás, a városi személtelfuvarozás a háboru után komoly problémák voltak, amelyeket nem sikerült még minden vonalon közmegelegedésre megoldani. Beograd városának nincs saját rendőrsége sem, a rendőri szolgálatot a csendőrség látja el, amelynek beogradji szervezete nem állandó.

A főváros nyugodt fejlődésének igen nagy akadály a régi statutum, amelynek alapján Beograd városát közigazgatják. Szerbiának igen nagy szüksége volna egy új városi törvényre, mert a mostani szerint a közigazgatás bírój funkciót is végez, ami Beograd városára nézve igen terhes és fejlődését nagy mértékben gátolja.

Sokan panaszkodnak Beogradban amiatt is, hogy az »opština« a pártok mechanizmusának az alkotórésze, amely miatt a város vezetősége nem tudja mindig azokat az embereket kiválogatni, akikre szüksége volna. A város vezetősége az élelmiszerárak tekintetében nem intézkedhet. Egy darab kenyér ma Beogradban minden vendéglőben egy dinárba, vagyis majdnem 10 centimesbe kerül, amely a békeárnak csaknem az ötszöröse. A kenyérárát Beograd diktálta az országnak és ezzel a kenyérúrsorával szemben a város vezetősége is teljesen tehetetlen.

Beogradnak nem voltak eddig városarcsarnokai. Most a város négy helyen állítanak fel modern nagy piac-tereket.

Beograd város jelenlegi polgármestere Bobics, nagy kulturájú közigazgatási tekintély, aki ismeri mind ezeket a bajokat, mindent elkövetne, hogy Beogradot nagyváros és széppé tegye. Várad Beogradban is a nagy beruházási kölcsönt, amely körül már évek óta folynak a tárgyalások.

A beogradji városrendezési terv szerint a város kintézményeinek a rendbehozatalára két és fél milliárd dinárba volna szükség, amely a mai időkben tényleg olyan nagy összeg, hogy az szinte nem is megszerezhető. Ezenkívül két milliárdba kerülne Beograd város kövezése, amelyre az idén csak 10 millió dinárt tudott a város vezetősége fordítani.

Hírek szerint a kölcsöntárgyalások most jól állnak. Ha a város megkapná a 10 millió dolláros kölcsönt, ak-

kor a közmunkák nagy mértékben indulhatnának meg, ha azonban a kölcsön elmarad, akkor az egész városi tevékenység apró csip-csepp foltozásokban merül ki.

Beograd város vezetői panaszkodnak, hogy a kormány nem fordít gondot a főváros fejlesztésére. Osi-jelek városa már tudott kölcsönt szerezni, most van soron a zagrebi köl-

csönttárgyalások lezárása, csak a beogradji kölcsön lóg még a levegőben. Panaszkodnak arról is, hogy nem tesz a kormány semmit arra, hogy Beograd pénzügyi bonitását a külföld igazolva lássa. Ennek dacára nagy a bizalom, hogy Beograd önterejéből megszerzi a kölcsönt s tavasszal megkezdődhet a városrendezés.

TERE-FERE

Mérges kigyók barátja. Most jelent meg, több nyelven egyszerre Mahatma Gandinak, a kegyes ind profétának egészségre vezető kis könyvecskéje, melyet egy olasz orvos ismertet. Furcsa kis könyv ez. A keleti világszemléletet tükrözi, hatalmas, megrendítő elfogultságában.

Mahatma Gandi tudvalevőleg a vértelen ellenállást prédikálta híveinek. Nem szabad erőszakoskodni, nem szabad embert ölni. De állatot sem szabad ölni. Ennélfogva csak növényekkel táplálkozunk, tilos vágóhidra cepelni alsóbbrendű testvéreinket, sőt az is tilos, hogy megfjük őket s tejüket igyuk. Ezt így okolja meg:

— A borju csak addig szopja a tehén tőgyét, míg fogai nincsenek, míhlyt kijönnek a fogai, enni kezd. Nyilvánvaló, hogy az embernek is így kell cselekednie. Miután fölserepedik a csecsemőkorból, nem szabad tejjel élnie.

A proféta annyira tiszteli az állatokat, hogy a mérges kigyók pusztítását is megtiltja híveinek, noha Indiában évente több mint huszezer ember hal meg kígyómérgek következtében.

— A tapasztalat — írja — arra oktat bennünket, hogy a kígyó sohasem harap ok nélkül, hanem hogy bosszút álljon támadóján. Kígyóharapás ellen a legjobb orvosság az, ha tiszta ételekkel élünk s tartózkodunk a káros szenvedélyektől.

Hasonló szigorú erkölcsöt hirdet a szerelem tekintetében, a föltétlen szüzességet követeli meg. A házasság előtt szemét huny, amennyiben gyermek születik belőle. De ha valakinek meghal a férje, vagy felesége, annak nem szabad újra házasságot kötnie.

— A mai orvostudomány — szól végül — elszakadt a vallástól. Aki napon-ta imádkozik, az nem betegszik meg, mert lelkeinek tisztasága megvédelmezi testét is.

Bizonyos, hogy Mahatma Gandi jobb proféta, mint orvos

Megszűnt ország. Sok országot söpört már el valami balszerencse, a történelem vihara. Eddig azonban még nem fordult elő, hogy egy országot egyszerűen ott hagyták volna összes lakói. Ez esett meg mostan.

A Daily Mail ad róla hírt. A Cardigan öböl torkolatánál a Bartsey sziget, melynek sziklás partjait évezredek óta tépáza, roncsolja a haragos óceán.

Lakói nem valami vidám életet éltek, minthogy az égalj viszontagsága ellen állandóan védelmezni kellett azt a pár ömlyi földet, melyről előteremtették gabonájukat, legeltették sovány kosaikat.

Ennek ellenére eléggé boldogan éldegéltek, egy benszülött király alatt, kinek ősei évszázadok óta uralkodtak a népen. Egyetlen szigetlakó se izlett bele a civilizáció áldásába.

Egy napon azonban néhányan fölke-rekedtek közülök és Londonba érkeztek. Elámultak a villamosok láttán, bementek a mozikba s mikor hazaértek, a tündérmeséknél csodálatosabb meséket meséltek a szigeten.

Love Tritchard, a királyuk töprengeni kezdett, furta oldalát a kíváncsiság, ősz-szehívta az államtanácsot, a sziget véneit és bölceit, majd hosszú vita után

egyértelműen elhatározták, hogy kívándorolnak a szigetről, otthagyják ellensé-güknek, az óceánnak.

Pár hét alatt Bartsey szigete teljesen elhagyatott lett. Ma már egy lélek sem lakik ott. Csak a szél üvölt fölötte.

A király és alattvalói pedig londoni lakosok lettek. Szállodában élnek és moziba járnak.

A pénz nem fertőz. Van egy latin közmondás, mely azt tartja, hogy a pénznek nincs szaga. Ehez most hozzácsaphatunk egy tanulságot, melyet mai orvosok állapítottak meg: azt, hogy a pénz, mely annyi kézen megy át és annyi baktériumot hordoz magával, nem fertőz.

A párisi orvosakadémia legutóbbi ülésén vitatták ezt meg. Vincent doktor, ki már évek óta foglalkozik a kérdéssel, kifejtette, hogy különösen az ércpénzek felületén található baktériumok nagyon rövid életet élnek, nyomban elpusztulnak, míhlyt a pénz ércfelületére érnek. Annál gyorsabban semmisülnek meg, minél magasabb a levegő hőfoka.

Az arany a legveszedelmesebb. Sokkal biztosabban áll ellen a fertőzésnek a bronz meg az ezüst. Szinte vigasztaló, hogy az arany ujabban majdnem teljesen kiment a forgalomból.

Renaut és Lévy doktorok, viszont a papírpénzt figyelték meg. Erről így nyilatkoznak:

— Még a papírpénz sem kedvez a baktériumok fejlődésének, felületükön többnyire ártalmatlan csírákat találunk, melyek az embert nem támadják meg. Kis papírszettekét adtuk a torokgyilkos gyermekeknek, hogy játszadozzanak velük, aztán hetek múltán megvizsgáltuk, de egyetlen egy diftéria baktériumot nem leltünk rajtuk. A levegő, napfény, fertőtlenítő hatása folytán elpusztultak. Több ízben emlegették orvosi körökben, hogy tanácsos volna a piszkos papírpénz időközönként való fertőtlenítése. Ez nem ártana. Nézetünk szerint azonban a rá fordítandó fáradság és költség, nem állana arányban az eredménnyel.

Rádió az állam szolgálatában. A mexikói állam hajdanában zivataros politikai viszályairól volt hírneves. Nap-nap után véres, regényes történelmi drámák játszódtak le itten.

Most, ugyilátszik, Mexikó a közigazgatási haladás élére akar állani. Elnöke elhatározta, hogy a kormányzat minden helyiségébe bevezeteti a rádiót, a drót-nélküli távirót, hogy hivatalnokait megkímélje a sok irka-írkától, a közigazgatás haszontalan papír- és tinta-pocsékolásától.

A minisztériumok kizárólag dróttalan távirón érintkeznek az egyes osztályokkal. Pusztán a titkos, bizalmas ügyek számára tartják fenn az írást. Minden rendelet, intézkedés dróttalan távirón megy le a központból különböző minisztériumokba, különböző városok közigazgatási hatóságaihoz. Ezen a módon nemcsak rengeteg papírt takarítanak meg, nemcsak sok hivatalnok válik fölöslegessé, hanem az eljárás is gyorsul, amennyiben az aktáknak nem kell évekig hényódnuk egy-egy láttamozás miatt.

Hasonló életrevaló ujitást léptetnek életbe az analfabétizmus leküzdésére. Egy képviselő sürgős indítványt nyújtott be a képvisel házba, mely szerint mindazok, kik nem tudnak írni és olvasni, három évig katonáskodjanak, azok, kik a kötelező iskolákat végigjárták csak egy évig, azok kik egyetemet is végeztek, csak hat hónapig.

Mexikóban is édes kötelesség a hazát szolgálni, de az analfabéták már is tanulnak írni és olvasni

Life és bár a régi rómaiaknál. Azok az írók, kik régi római tárgy regényeket írnak, gyakran követnek el anachronizmust, amennyiben olyan találmányokat, szokásokat szerepeltetnek az ókerban, melyeket csak az újkor ismer. De minél inkább előrehalad a régészeti kutatás, annál inkább látjuk, hogy az ókori élet külsőségeiben vajmi keveset különbözött a maitól és hovatovább rájövünk, hogy nincs is anachronizmus.

Ime egy olasz régész most kijelenti, hogy a régi rómaiak ismerték a liftet, mellyel mi, mint a huszadik század találmányával dicsekszünk. A Krisztus előtti Rómában szintén kattogtak a liftek, a Palatinuson találtak is egyet, melyet vízerővel hajtottak. Egy római műszaki értekezésben pedig meglelték pontos leírását. Az író úgy beszél róluk, mint valami hétköznapi dologról.

Ezenkívül a római szállodákban volt bár is. A vendég, mikor a szállóba jött, benézett a bárba, mely kissé el volt dugva, de azért közvetlenül érintkezett a szállóval. Itt inni, enni kapott, még pedig mindenféle szemenszedett nyálank-ságot: kemény tojást fűszeres mártásban, töltött olajbogyót, anizst, mindenféle salátát.

Ha ivott és evett kockázni ült félre néhány barátjával, egy külön helyiségbe. A szálloda főszakácsa ellenőrizte alárendeltjeit, kik csakugy felosztották maguk között a munkát, mint a konyhai személyzete. Voltak tűzilegények, pincérek, gazdasági főnökök.

És természetesen voltak liftes fiúk.

Sorozás lélektani alapon. Manapság a katonai sorozásoknál rendszerint a jelentkezők testi képességeit veszik figyelembe s lélektanilag csak akkor vizsgálják meg állítás-köteleseket, ha valamely súlyos betegségről panaszkodnak.

Amerika e tekintetben ujitást léptetett életbe. Az Új Világban lélektani alapon soroznak a katonasorvosok még pedig nem csak a repülőket, automobilosokat, távirászókat, hanem minden sorkatonát. Tanulmányozzák az újonc érzékenységét, önuralmát, ellenállás képességét, hogy egy idegrázkódás esetében milyen lesz a gyógyulási eshetősége.

E módszer legfőbb célja az, hogy azokat, kik egyáltalán nem alkalmasak a katonai szolgálatra, eleve eltávolítsák a hadseregből. Az Egyesült-Államokban utóbb egy és háromnegyed millió ember közül 54.000 olyan embert találtak, kiket szellemi képességük folytán sem fölszerelni sem oktatni nem érdemes.

Ezek között 0,3% akadt, mely olyan szellemi képességről tanuskodott, mint egy 7 éves gyermek, 0,5% mint egy 8 éves gyermek, 1,8% mint egy 10 éves gyermek. Részben elbocsájtották őket, részben katonai munkálatokhoz osztották be.

A többieket pedig, kik alkalmasnak mutatkoztak a sorozásnál e lélektani vizsgálatok alapján helyezik a különböző fegyvernemekhez, nem pedig, mint annak előtte polgári foglalkozásuk figyelembevételével. Amint az amerikai lapok írják, az új sorozás folytán a hadseregben a bünözés kisebbedett.

A katonaság mindenütt a világon ipari jelleget kap: minél inkább föl kell használni az ember-gépet.

Szentai vázlatkönyv

1. Szent a Tiszaparton fekszik. Nemcsak fekszik, hanem alszik is. Kereskedői még hetipiac alkalmával is üzleteik előtt sétálgatnak, mert az üzlet, kulcsát akár elhajtsák, senkisein fordítja feléjük az utat. Iparosai egymás után mondanak le iparukról. Tavasz óta már százhatvanan hagyták oda műhelyeiket. A délutáni kaszinói élet vérszegény kártyázásban merül ki. Ujságot keveset olvasnak, könyvet Kourts-Mahlert kivéve — alig vesznek. Este hétkor megszűnik a korzózás. Nyolckor már a kávéházi asztaloknál ülnek a kiskoffer, a nagykoffer, a ridikül, neszeszer és több ilyen jó bőrönd nevű társaságok feketekává és szemézés mellett. »Az anyagilag, erkölcsileg fényesen sikerült műkedvelő előadásokon« legtöbbször félig telt ház vesz részt. A hangversenyeken, ha akár Faust adja elő a szentpétervári világhírű operatársaság, akár Kernács hegedűművész muzsikál, akár Svárdström Valborg énekel, egy-két generációnál mindig hortyog az előadók játéka közben. Eddig, ha vége volt a zenének, az alvók felébredtek. Ujban hiába keltegetik Pétert, vagy Pált, hiába biztatgatják avval, hogy ébredjenek fel, mert már vége a zenének, az alvók csak tovább alusznak. Legutóbb legnagyobb meglepetésemre konstataáltam, hogy előadás közben senki sem aludt el a nézők közül. Akkor meg a színpadon aludt el egyik szereplő.

*

2. Szentának nincs vízvezetéke, pedig a tervek már évtizedek óta kikészültek. Nincsen kanálisa, pedig a Tisza közelsége nagyon megkönnyítene a csatornázást. Nincsen tőzsdéje, pedig a Bácska és Bánát határán a Vajdaság egyik legnagyobb gabonatermő és gabonakereskedelmi központja. Nincs törvényszéke, pedig maga Szent két törvényszék számára is elegendő anyagot termel. Egy évtizede nincs gőzfürdője, pedig nyáron a Tiszafürdőben sem valami sokan fürödnek. Van muzeuma, de ez a kulturális hamarosan elkerül Novisadra... Van kórháza, de az Adorjának is kicsiny volna. Van főtérsi diploma, de azt sem fölépíteni, sem leépíteni nem lehet. Van városháza, de azt egy szép napon még elárverezik. Ez van a mérleg egyik felén. Mit mutat a mérleg másik felé? Hatvanhatezer katasztrális hold földet, határában. Még néhány évvel ezelőtt tizenháromezer hold prima primissima városi földbirtokot. Erdőket, réteket, kőbányákat. És mindössze hétszázötven százalékos pótdát.

*

3. Másról a Klu Klux Klanak vagy a Duk-Duknak vannak felesküdt katonái. Hurrá-hurra indulnak harcra, a szentaiaknak egy jelszavuk van: Ovaj, ovaj! Vlasic Trifun, a melegszívű, áldottlelkű plébános egy ízben meghitt baráti társaságban annyira belemelgegett borocskát mellett az anekdotázásba, hogy észre sem vette a hajnal hasadását, a napfelkeltét. Reggel szaladt érte a templomszolgá: plébános ur. tessék misére jönni. Vlasic szívéből ekkor feltört a sóhajás: De jó is a plébánosság, ovaj, ovaj. — csak, csak — ez a misézés ne volna. Azóta a tanfériak, ha órára csengetnek, egyhangulag azt rebbentik: De jó, de jó tanítónak, tanárnak lenni, ovaj, ovaj. — csak, csak — ez a tanítás ne volna. A bírál tárgyalás előtt felzokognak, de szép méltóság is a bírói tisztség, ovaj, ovaj. — csak, csak — ez a tárgyalás ne volna. Mindenki evvel az ovaj, ovajjal rohan, vagy cammog a munkába. Egyedül az adófelszámolási bizottság nem mondja a munkábanemelés előtt az ovaj, ovaj. — nem is megy munkába.

*

4. Szent Szavójai Eugen herceg győzelméről nevezetes. 1697. év szeptember tizenegyedikén néhány óra alatt Jenő herceg úgy szétverte a török sereget, hogy harmincezer török innittamott sem szedte össze magát. Az ak-

kori legfűgűbb lapok, a dán, angol, francia lapok már huszonnyolc nappal később irnak e világhírű győzelemről. Szavójai Jenő szobrát is nevezetes Szent. 1888. évben elhatározták, hogy monumentális szobrot emelnek a nagy törökverő emlékére. Nyomban alakultak szobortervező, helymegállapító, szobrasszal érintkező, buzdító, pénzügyítő, színjátékíró bizottságok. Strobl Alajos ötvenezer forintért vállalta magára a szobor elkészítését. A terv szerint a szentai csata kétszáz éves fordulóján leplezték volna le a szobrot. Kilenc évig folyt a pénz a propagandára, a bálakra, gyűlésekre, sorsjegyekre, emlékbélyegekre, bankettek, főispánok, államtitkárok méltó fogadására, albumlapokra, ünnepi ódákra, bankettek, díszközgyűlésekre, meghívókra, bankettek. — Kész volt az ércszobor. Szegény Strobl jött a pénzért, kért, könyörgött, elment, visszajött. Pénz nélkül, de azzal a tudattal távozott, hogy a vigalmi bizottság másodlítkára és a propaganda bizottság háznagya meghalt és mindket-

ten magukkal vitték az összegyűlt pénzt. Szegény Strobl szobrászon megszánakoztak, megvették a szobrot a budai királyi palota elé készpénzért. De azért Szent is kapott Eugen szobrot. Valami középkori emlékoszlopot, automatikusan leemelhető sisakkal, páncél-miderrel, karddal. Sisakja a földön hever, tele van nyáron görögdinnye hajjal, télen tökmaggal. A páncél szőrin-szálán elünt. A kard összetörve. A szoborkába vésett »Eugen« név leradigummizva. A kőalapzatból a közellakó szegény emberek kemencét raktak... Jenő herceg szerénységéből tiltakozott az ellen, hogy Hollandiában, ahol szintén döntően fényes győzelmet aratott, szobrot emeljenek tiszteletére. Talán előre sejtette, mi lesz szobrával Szentán. Nem is volt ez a tiltakozása szerénység. Az a legenda, hogy a hécsi haditanács a szentai győzelem után megfosztotta Jenő herceget a hadvezérségtől. Szentán a legendából csináltak történelmet: elvették és összetörték kardját.

— Igalj —

Hogy él az orosz emigráció?

Jólét és nyomor: udvartartás Sevresben, cipőfoltozás Genuában

Ide s tova nyolc éve, hogy az orosz burzsoázia s a cárizmus hívei idegenbe menekültek a vörös lobogó elől. Az orosz arisztokrácia szétroppant a világ négy tája felé, csak kevesen voltak, akik megmentve a megmenthetőket, gazdagon mondtak búcsút a forradalmak tüzebe került hazának. A legtöbben azonban koldusan, remény nélkül indultak utunk új otthonát keresni. Ezek örültek annak is, hogy életüket megmenthették. Az öröm csak pillanatnyi volt, azután jött a keserű fájdalom, a nyomor, a kétségbeesés. Nehéz, komoly küzdelem indult meg a létért, márványfalak, falvak, muzsikok egykori urai máról-holnapra cipőtisztítók lettek vagy ujságárusok.

Nyolc év eltelté után, amikor a szovjet már bekapcsolódott Európa külpolitikájába, amikor már kevés remény van arra, hogy a vörös lobogót egyhamar ismét a cári trikolór váltsa fel, aktuális az a kérdés, mint rendezkedtek be a cári Oroszország hatalmasai. Mint kiderül, az arisztokrácia legnagyobb részének ma sincs rosszabb dolga, talán csak ép a Jégpalota báljai hiányzanak életükből, az udvari levegő, más egyebük minden meg van. Kyrill nagyherceg, aki cárnak proklamálta magát, feleségével, II. Sándor cár unokájával és nyolc esztendősi fiával Koburgban telepedett le. Mária Fedorovna, az özvegy anyacárnő, aki egy dániai bankbukásnál egész vagyonát elvesztette. Londonban él és az angol király gondoskodik megélhetéséről. Mihailovics Sándor nagyherceg feleségével, Xénia nagyhercegnővel és gyermekeivel Koppenhágában helyezkedett el. Minthogy a nagyhercegnő teljes vagyona fellett rendelkezik, gondtalanul élnek. Olga nagyhercegnő, III. Sándor cár leánya már rosszabb sorba jutott. Férjhez ment egy orosz gyalogsági tiszthez, akivel Párisban húzódott meg és nagy szegénységben él.

Egyik-másik hercegi sari szakitva a hagyományokkal, hozományvadásznak csapott fel. András nagyherceg, Kyrill nagyherceg öccse, egy híres táncsillagot vezetett ol-tárhoz és ezáltal rendkívül kedvező körülmények közé jutott. Boris nagyherceg szintén hátat fordított

az évszázados tradícióknak és egy előkelő párisi divatszalonba házassodott be. Az orosz emigráció exotikumája mégis Nikolajevics Nikolaj nagyherceg, a cári hadsereg volt főparancsnoka, aki szintén igényt tart az orosz trónra. Sevresben valóságos udvartartást rendezett be, minden szükséges komforttal.

Az orosz hadsereg vezérkarának tagjai félig-meddig már a névtelenség homályába tűntek, statisztikát gyártanak, terveket kovácsolnak, szervezik az ellenforradalmat — és biznak. Wrangel tábornok Karlócán rendezte be főhadiszállását. Agapejev tábornok realisabban gondolkodik: cipőfoltozó műhelye van Genuában. Borojev tábornok Párisban alnév alatt egy antikváriusnál szakácskodik. Urnöje nem is sejt, hogy ki készíti asztalára a coteletteket és a tortákat. Eussin tábornok egy párisi zugbank pénzbeszédője, felesége pedig ingeket javít. Igazi munkáséletük van. A hetven esztendősként Pokrowszky admirális egy dinamitgyárban dolgozik és mint segédmunkás, hétszáz frankot keres havonként. Rendkívül sok orosz tiszt keresi meg kenyerét az autógyáraknál is. Csak a Citroen-gyár ötezer orosz tisztet foglalkoztat, a Renaultnál pedig háromezren kaptak munkát.

Tebisen Hermann, a régi Szentpétervár gavaléria feleségével együtt a »Houbigant« illatszergyárban dolgozik és ugyanott keresi kenyerét Swobodin egyetemi tanár is két szép leányával együtt. Obolenszky herceg taxi-soffőr Párisban. Elsztor Jusszup herceg, aki III. Sándor cár unokáját vette el feleségül, ugyan-csak Párisban ruhaszalont nyitott és páholva van az operában. Stenger Vaszilij tábornok Wiesbadenben él és fordításokkal keresi meg kenyerét. Nehéz sorba jutott a régi Oroszország egyik leggazdagabb földbirtokosa, Stengel báró is, aki egy párisi szálló éjjeli portása lett.

HÁZHELYEK

ELADÓK. — Érdeklődni lehet dr. Matijević közjegyzőnél.

Jugoszlávia lakosságának több mint fele analfabéta

A Vajdaságban négy ember közül csak három tud írni-olvasni — Legtöbb az analfabéta Dél Szerbiában, legkevesebb Szlovéniában

A modern Európában a kultúra fokmérője már régóta az írni-olvasni tudás. Az északi államokban: Skandináviában, Németországban és Hollandiában, ahol az analfabetizmus már teljesen kiesett, a statisztikusok már a szappanfogyasztás mennyiségével, könyvek példányszámaival igyekeznek népük haladását bizonyítani, az analfabetizmus ott már nem fokmérő.

Nálunk Jugoszláviában az analfabetizmus a legkezdetelegesebb fokmérője a kultúrának s ez is kedvezőtlen mérleget mutat.

A legszomorubb, hogy az analfabetizmus elleni radikális küzdelem minálunk magán-tevékenységre szorítkozik s ennek tudható be, hogy az SHS kirdlyságban a legutóbbi, 1921. évi népszámlálás szerint a hat évnél idősebb lakosság 51.5 százaléka nem tud írni-olvasni.

Sajnos, a beográdi központi statisztikai hivatal oly nehézkes az utolsó népszámlálás anyagának feldolgozásával, hogy az összefoglaló adatok valószínűleg még csak a következő népszámlálás után kerülnek nyilvánosságra. Nem tökéletes, de a fáradság méltatásával annál elismeremélytőbb tehát Herceg Rudolf volt képviselőnek, a zagrebi »Dom« szerkesztőjének fáradozása, aki talán az egyetlen ember Jugoszláviában, aki egész élete munkáját az analfabetizmus leküzdésének szentelte. Huszonöt éve küzd, prédikál és szervez ő, természetesen eddig csak Horvátországban, de ennek meg is látszik a gyümölcse. 1900-ban Horvátországban még 52 százalékban analfabéta volt a lakosság, 1910-ben 47 százalék és 1921-ben már csak 32 százalék. Az ő munkájának köszönhető, hogy tíz év alatt 15 százalékkal csökkent az analfabéták száma Horvátországban.

Herceg Rudolf most tárgyalásorületére akarja kiterjeszteni agitációját, munkáját és szervezetét, erre pedig égető szükség van. Az ő általa magánaton beszerzett adatok szerint Jugoszlávia egyes tartományai-ban az írni-olvasni tudók arányszáma körülbelül a következő:

Macedoniában	83.87 százalék
Boszniában	80.55 »
Montenegróban	66.91 »
Szerbiában	65.44 »
Dalmáciában	49.47 »
Horvátországban	32.10 »
Vajdaságban	23.23 »
Szlovéniában	8.86 »

Száz ember közül tehát írni-olvasni tud: Macedoniában 16, Boszniában 19, Montenegróban 23, Szerbiában 25, Dalmáciában 51, Horvátországban 68, a Vajdaságban 77 és Szlovéniában 91.

Herceg Rudolf most tárgyalásokat folytat dr. Krnjević Juraj szociálpolitikai miniszteri államtitkárral egy erélyes, az egész országra kiterjedő analfabetizmus elleni akció szervezésére. A jóakarát megvan, s ha a mozgalom vezetőinek intenciói szerint sikerül ez az ügy, akkor néhány hónap múlva már minden községben lesz ingyenes anal-fabéta-tanfolyam.

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina Gegenüber

gárgtámgát használ

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELŐBB ÜZLETBEN

Ember . . .

Hova, merre mész te láb?
— *Mindég alább és alább,
Girbe-görbe utamon,
Amely egyszer sirba von...*

Mi a célod, mondd, te kar?
— *Az ember élni akar...*
Munka, játék, ölelés:
Jó volna még egy kevés...

Meddig bírod, mondd, te száj?
— *Fáj a szó s a csók is láj;*
Összezárom magamat,
Amíg csak egy jaj marad...

Somlyó Zoltán

Tizenhárom milliárd dinár volt a jugoszláv bankok mult évi forgalma

**Két milliárd dinár a bankok befizetett
alaptőkéje**

A kereskedelmi miniszterium elkészült az 1924. évi statisztikai adatok gyűjtésével és így meg van a mód arra, hogy az utolsó öt év adatait felhasználva, áttekinthető képet nyújtsunk a jugoszláv bankok és pénzüzetek utolsó öt esztendei működéséről.

1920 végén Jugoszláviában 586 pénzüzet működött, 1921-ben 583, 1922-ben 641, 1923-ban 654 és 1924-ben 651.

A jugoszláv bankok nagy száma eléggé bizonyítja, hogy Jugoszláviában a helyi jelentőségű bankok típusa uralkodik. Különösen nagy a helyi jelentőségű bankok száma Szerbiában, ahol aránylag több a bank, mint amennyi a többi tartományban van. Szerbiában 1920-ban 178, 1921-ben 162, 1922-ben 192, 1923-ban 206 és 1924-ben 201 bank volt. Ezekben a számokban azonban Beograd nem foglaltatik benne.

Horvátországban számos kisbankból valamely zagrebi nagybank fiókja lett és így az önálló bankok száma évről-évre csökken. 1920-ban és 1919-ben Horvátországban 134, 1922-ben 132, 1923-ban 126 és 1924-ben 120 bank volt.

Bosznia-Hercegovinában és a Vajdaságban emelkedik a bankok száma. Bosznia-Hercegovinában a bankok ezen öt év alatt 46-ról 59-re szaporodtak, szintugy, a Vajdaságban is felszökött a bankok száma 117-ről 127-re.

Dalmáciában és Szlovéniában alig van kisebb részvénytársasági bank, hanem 10 feletti, régebbi idő óta fennálló pénzüzet. Ezeknek a száma nem változott. A banktevékenység állandó fejlődésről tanuszkodik. 1922-ben a bankok összeforgalma 10,2, 1923-ban 11,5 és 1924-ben 12,9 milliárd dinárt tett ki.

1924. december 31-én, a Narodna Banka és az Állami Jelzálogbank és 24 bank kivételével, amelyek mérlegadataikat nem bocsátották kellő időben rendelkezésre, a jugoszláv bankok 1924. évi legfőbb mérlegadatai a következők voltak:

Aktívák: Készpénz a bankok pénztáiraiban 455.765.709, a Narodna Banka girokontóján 116.200.804, pénzüzeteknél fennálló követelés 420.429.756 és idegen valuták, csekkek, kuponok 77.855.753 dinár vagyis összesen 1070.252.022 dinár. Váltók 2.181.656.405. Zálogkölesönök értékpapírokra, valamint értéktárgyakra 261.846.055, árukra 22.977.673 dinár. Jelzálogkölesönök 99.384.631 dinár, folyószámlák 6.901.339.785. Értékpapírok 849.149.139. Ingatlanok 557.139.497 dinár. Lettár 46.916.528 dinár. Tartalékalkapok értéke 41.786.296 dinár. Konzorciális üzletek 172.485.984 dinár. Ipari és más vállalatok 155.728.806 dinár. Áru-raktár 69.648.209 dinár. Fiókok és ügynökségek számlái 97.141.562 dinár. Szállítványozási tételek 229.711.318 dinár. Más aktívák 301.279.254 dinár.

Passzívák: Befizetett alaptőke 1.959.246.450 dinár. Törvényes tartalék-

alap 359.732.851 dinár. Más tartalékok 132.025.481 dinár. Betétek takarékkönyvekre 2.938.125.736 és folyószámlákra 1.714.126.221 dinár. Folyószámlák 4.061.129.627 dinár. Visszeszámlálás 740.232.050, váltók 51.500.838, jelzálog-

kölesönök 43.462.453, a fiókok és ügynökségek számlái 260.938.196 dinár, fel nem vett osztalékok 49.789.410 dinár. Szállítványozási tételek 24.363.406 dinár, tisztviselő nyugdíjalap 47.231.976 dinár. Más passzívák 464.367.553 dinár.

GRAFOLÓGIA

Az íráselemzésre tenávalírt sorok alkalmasak. Életkor, nem és hivatás megjelölésével. Az elemzés díja 30 dinár, levélben 50 dinár.

*

VLADIMIR. A tudományosan megállapított metafizikai és transcendens jelenségek nem tudunk elfogadható magyarázatot adni. A telepátia vagy távolérzés csodálatos megnyilvánulásai, a hipnózis számtalan változatainak, a hipnotikus álommal járó látnoki erőnek, a sugestionak, vagyis a lélekre hatás számátalan változatainak, az agy, vagy gondolat átsugárzás csodálatos tünetneveinek.

Az agy, vagy gondolat átsugárzást úgy kell értelmezni, hogy amikor valaki nagyon erősen gondol valamire — tárgy mellékes — akkor akarva nem akarva, kénytelen ugyanarra gondolni egy jelenlévő második, vagy harmadik is.

Ez leginkább a drótművi villamos hullámokhoz hasonlítható. A léleknek éppen úgy megvan a maga titokzatos objektívje, rögzítőléncse és »fényérzékeny lencse« mint akár a legfinomabb és leg-tökéletesebb fotografáló készüléknek.

Észrevétele teljesen téves. Az igazi tudomány sohasem volt ellentétes a vallásos meggyőződéssel. Aki szereti gyarapítani tudományát az örökkévaló dolgok felől: az úgy érzi, hogy lelkében Isten iránt egyre fokozódik a bámulata, amint beljebb hatolhat a tudomány végtelenségébe.

Vannak égbenyuló magaslatok ezen az uton, ahol a reszkető hit és a sziklás tudomány — e félreértett két testvér — hirtelen egymásra ismer, összeölelkeznek és lelkük egymásba olvad. — Ezek az »ihletett meglátások« és sejtések nagy pillanatai.

H. LÁSZLÓ. A grafológia alapvető tényezőiről a vonalak jelentőségéről, kis könyvet írtam, ami a Kurir könyvkiadó vállalat kiadásában (Subotica, Vilsonova) jelenik meg a jövő hó elején. Példányonkénti ára 25 dinár. Csak annyit példányomban jelenik meg, ahány előjegyzés van. Tessék oda írni.

EGY KIVÁNCSI ASSZONY. Formaképedő, kiülsőséges, izléses, meleglelkű, jószívű, rendszerető, pedáns, különösebb rossz tulajdonságok nélkül.

F. A., NOVISAD. Határozatlan, problematikus, befelé élő, félszeg, aki még tanácstalan az élet jelenségeivel szemben. Gyors felfogó képességű, logikus, korrekt. Képzelt baja akorral mulik.

ILONA 18. Tipikus modern női írás, a vonalakban szinte benne van az »eton« frizura. — Kultúráltság, finomság, izlés, formaművészet, kitűnő nyelvérzék, felszínesség, kényelemszerető, álfölény, ingerlékenység — jellemzik. A nők ama típusához tartozik, akik lényükkel hatni tudnak a férfiakra.

AMOR 20. Tulérezékeny, könnyen síró, szeszélyes, nyugtalan, könnyen befolyásolható, jószívű.

RAB V. B. Ernervált, gyenge idegzetű, nyugtalan, problematikus, türelmetlenkedő, lusta, nehezen mozgó, önző, aki örökké önmagát vizsgálja. Kiforratlan, tele téveszmével, szunnyadó sexualitással, élénk fantáziával. A többi kérdéseiről, általános, részletes választ adok a következő számban.

K. I., NOVI-VRBAS. Ne gondoljon többet feléle. Nem magához való. A többi elintézi az idő.

KORNÉL 13. Félszeg, makacs, dacoskodó, könnyen piruló, tulszemérmes, határozatlan, naiv, jószívű, befolyásalkotó, gyerekes.

ELLE FJORD. Nagyon érdekes írás. Finomlelkű, intelligens, szenzibilis, logikus, minden szépért rajongó, jószívű, gyengédséget szerető, kellemetlen vagy nosztalgias elvagyódás van benne, értékes nő, fejlődésképes.

ZENIT. Jószívű, gyors felfogó és áttekinthető képességű, szorgalmas, ambició-

zus, akiben örök spekulatív nyugtalan-ság van. Ingerlékeny, gyengédséget szerető, hirtelen indulatu, de tünni és megalkudni tudó, családiát szerető, támogatni tudó, bizonyos dolgokban kicsinyes. Fáradekony. A második kérdésre kérem feleségének levelét beküldeni. A grafológiára vonatkozólag tessék a H. László üzenetet elolvasni.

B. B., NOVI-VRBAS. Az említett férfi írását tessék beküldeni.

BUZAVIRÁG. Kényelemszerető, türelmetlen, kapkodó, szépséges, dacos, csökönyös, nehezen alkalmazkodó, ingerlékeny, de mind eme tulajdonságai mellett sok jóindulat, szépérzék van benne.

EMMA. Gyenge idegzetű, fáradekony, de ambiciózus, kötelességtudó, nagyon jószívű, könnyen meghatódó, felületes, határozatlan, még nem kiforrott.

ELÉGEDETLEN 21. Szép levelére részletesen fogok válaszolni. Türelm.

FÁJ A SZIVEM. Hirtelen, akinek cselekedetei nincsenek összhangba gondolataival. Formaképedő, nem adja önmagát, ötletes, fölényeskedő, de jószívű, nagyon szereti a gyermekeket, kitűnő anya és feleség típusa.

BABA. Sok szépérzékkel, stílussal, formaművészettel rendelkező. Határozott művészi készség stigmáit látom írásában, de hanyag, felületes, nem kitartó, kényelemszerető, szertelenkedő, tudálékos. Jó lesz megjavulni, kislány!

SPIRO LÁSZLÓ, BEOGRAD. Közölje közelebbi címét.

NEMO küldjön be a két analizéért 60 dinárt.

MILYEN JELLEM, Ilonkos O., F. J., Topola, ANYA. küldjenek be még 10—10 dinárt az analizéért.

DÉBÉ, ST-BEČEJ. Tulérezékeny, végletes, hű, alkalmazkodó, könnyen befolyásolható, többet nem lehet a pár szóból megállapítani.

JULISKA, ST-BEČEJ. Hirtelen indulatu, hamar higgadó, minimális energiájú, ingerlékeny, durvaságra hajló, befelé élő, éles logikájú. Nem adja önmagát.

LILIAN. A következő számban részletesen válaszolok, 20. éves lányok jellege alatt.

BÉRLŐ. Intelligens, komoly, éles logikájú, nyílt eszű, szorgalmas, nagy lendületű, szépen beszélő, korrekt, nem nagy koncepciójú, impulzív, hirtelen indulatu, hamar higgadó, mint hivatalnok is feltétlen jó munkaerő lesz, csak igyekezzen alkalmazkodóbb lenni.

TALÁN ÉRDEMES LESZ ÉLNI. Határozatlan, félszeg, következtelen, ügyes, gyors felfogó és áttekinthető képességű. Néha ambiciózus is tud lenni. Különböző kényelemszerető, invenciózus, részletező, aki abból is problémát csinál, ami nem probléma. Pálya szempontjából kereskedelmi ágat ajánlom. A nőkre, hogy milyen hatást tud gyakorolni? Erről nem írok. Annyiféle nő van a világon, azok egy részének lehet ön az ideálja, de ez még semmit sem jelent és megszese van az erényről.

DIONA ŽENICA. Ambiciózus, korrekt, hirtelen indulatu, hamar higgadó, jószívű, közvetlen, meleglelkű, energikus, kényelemszerető, becsületes, produktív, aki még sokra viszi az életben. A nő, akit elképzelt — hát igen — az is eljön. Mint férfi is kitűnő, leszámítva feltékenykedő természetét.

M. I. A. Finom lelkű, korrekt, nagyon érzékeny, becsületes, munkabíró, akinek különös rossz tulajdonságai nincsenek. A sok csapás ami érte — szomorú dolog, de nem jelenti azt, hogy az életben nem vár önre is megelégedettség. Az hiszem túlérezékenysége, passzivitása és szkeptikus világszemlélete fő okai annak, hogy eddig nem találta meg élete célját. Az említett levelet küldje be, majd alaposan átnézem. Talán így volt helyesen. Soha sem tudhatjuk, hogy a végzet látszólagos csapásai mögött nem rejlik-e helyes és igazságos ítélet.

ZAMENHOF. Kiforratlan, korrekt, becsületes, formaképedő, sok színészi készséggel, felületes, de sok szunnyadó, fejlődésképes érték van benne.

HOVA. Versei határozott tehetségre vallanak. Adtam az illetékesnek további elbírálás céljából. A többiekéről levélben.

SELF-MADE-MANN. Ne vitatkozzunk kérem. En azt mondtam, hogy ön nem genie, ami még nem jelenti azt, hogy ne legyen értékes ember. Ön nincs tisztában a genie fogalmával. Ujjaimon el tudom számálni a nagy elméket, akik előbbre lendítették az emberiség sorsát. Archimedes, Mózes, Hannibal, Shakespeare, Wagner, Leonardo da Vinci és még néhányan geniek. Thain, Stendhal, Strindberg abszolút értékük dacára csak a genitalitás fokával mérhető. Nagyon örülnék, ha a jövő önt igazolná, tényleg genie lenne, amikor beismerném tévedésemet, illetve a grafológia fogyatékosságát, de egyelőre makacsul, minden igyekezete dacára sem hagyom magam meggyőzni. A hibáiról kellő önfegyelmekkel, energiával leszokhat. Írásában betegség nyomát nem találtam. A női írás finomlelkű, intelligens, alkalmazkodó, szenzibilis, hangulatok hatása alatt álló, van benne erőszakosság, jó megfigyelő, logikus, gyors felfogó képességű, okos nő írása. A nőüléről *szubjektív véleményem:* lebeszéltem.

ORGONA, JANUÁR 22. Intelligens, könnyen befolyásolható, türelmetlenkedő, zárkózottságra hajló, naiv, jószívű, tulérezékeny, alaptermészeté jó, különböző rossz tulajdonságai nincsenek. A férfi írása: befolyásolható, minimális energiájú, jó organumu, nem mindig őszinte, hirtelen indulatu, fáradekony, formaképedő, hű, önző. Levelét alaposan elolvastam. Rövid véleményem, hogy kár oly sokat visszaemlékezni, nem szabad ennyire szkeptikusnak lennie és ellentétben a meggyőződéssel, határozottan állítom, hogy még az igazí nem jött el. Később nekem fog igazat adni. Addig fel a fejjel!

M. GABI. Jószívű, ingerlékeny, szépséges, határozatlan, nagyon szereti a zenét, impulzív, következtelen, türelmetlenkedő, kötelességtudó, aklimatizálódó, nagyon jó anya és feleség típusa.

DON JUAN, ŽABALJ. Intelligens, komoly, feltétlen értékes ember írása. Hibái: szertelen, felszínes, pontatlan, forrongásban lévő, kiülsőséges, közömbös, erősen ösztönös, nem mindig átgondolt, de hiszem, hogy idővel leszűrődik és akkor az átlag fölé emelkedő produktív emberré lesz. A nő írásáról semmi jót nem mondhatok. Ne foglalkozzék vele. Ön többet érdemel.

BABONÁS. Felületes, kapkodó, hirtelen, aki utólag megbánja hibáit, fáradekony, lusta, munkakedve periodikus, ernervált. Mindeme hibái mellett sok jó tulajdonsága van, amit szándékosan nem írok meg, mert akarom, hogy több komolysággal először hibáitól szabaduljon, akkor értékes emberré válik.

ÖRÖK HÜSÉG. Az említett üzenet nem önnek szól. Finomlelkű, érzékeny, makacs, hangulatok hatása alatt álló, sok szépérzékkel megáldott, pontos, rendszerető, jó feleségtípus.

HIVATAL. Intelligens, mélylelkű, komoly, logikus, egyenes, nyílt, környezetével és sorsával elégedetlen. Nagyon szereti a zenét, szép organumu, szemlélődő, kiben sok szigorúság van. Határozott stílusérzékkel, művészi készséggel rendelkezik.

MEGALKUVÁS. Intelligens, érzékeny, finomlelkű, flegmaságra hajló, gyengédséget szerető, gyengédségre vágyó. Határozatlan, zárkózott, nehezen barátkozó, hallgatag és valamiért szomorú, nagyon szomorú...

SZENTA 1900. Közvetlen, őszinte, jószívű, szorgalmas, munkabíró, könnyen síró, kritikus, szerény, alkalmazkodó.

B. B. SÜRGÖS. Indulatu, nem mindig őszinte, határozott, lázadó, szeszélyes, anyagi, befolyásolható, nyers, aki csak pillanatokig tud ellágyulni. A nyereség mögött jószív dobog.

DRÓTKOTELEKET!
szigetelt és csupasz rézhuzalokat,
izolálóanyagokat, arzenádrótokat, ólomká-
belket elszállítunk minden jutányos áron
szállít a Novisadi Kábelgyár (Radnička ul. 2.)
Telefon: 121. 4433

FILM

A „Robin Hood“
és a
„Szentivánéji álom“
Szubotícán

Douglas Fairbanks legjobb filmje végre eljutott mihozzánk is. A Robin Hood valóban szép, nagy gondal felépített és mestersen megrendezett film. Az illúziókeltés, kórúság, stílszerűség és gazdagság jellemzi ezt a darabot, vagy egy még kifejezőbb hasonlat: egy film, amelyenél nem spóroltak. Fairbanks karcsu, elegáns és könnyed, mindenki megszereti, aki egyszer látja. A »Z« a fekete lovag című filmjében megkedvelte őt Szubotica mozilátogató közönsége, de a Robin Hood-ban már örök hűséget esküdött neki. Fairbanks ma a modern romantikát képviseli a filmben, legalább olyan kvalitással, mint Chaplin az aranyos, szívhezszóló humort a vígjátékban.

A Szentivánéji álom már kevésbé szerencsés film. Sok kuszált mese, amelynek édeskevés köze van Shakespearehoz és néhány pikáns — bár eredeti — felirat. A felvételek azonban szépek, változatosak és gyönyörködtetők. Kár, hogy a darab nem fölti ki a teljes műsoridőt, amely állítólag és hivatalosan két óra.

(—)

*
Füzfapoéták őszi futtatása

Az »Itél a tenger« című nagy amerikai filmet méreteihez illő arányokban reklámozzák mindenfelé. A budapesti bemutatóra a mozgókép-színház igazgatósága meghívta az összes pesti titkos költőket, akiket mérsékelt jutalomdíjak mellett költői versenyre buzdított. Nem tudni: a borralalónak is beillő honorárium avagy a jó film ihlette-e meg a derék füzfapoétákat, de alig két óra múlva, hogy a műsor lepergett, vagy hetven költeményt nyújtottak át az igazgatónak, aki a jegyszédőnkből és pénztároskisasszonyokból álló zsűri pártatlan ízlésére bízta a jutalomra méltó versikék kiválasztását. Ezek a csengő-bongó költemények aztán meg is jelentek a budapesti napilapokban, persze a hirdetést rovásban, soronkint fizetve.

Itt közlünk hármát mutatóba:

NORMA TALMADGENAK

Nő. Kártya. Bor. Ha jön a vidám éjjel,
Már meg sem küzd a rontó szenvedéllyel.
Hurr! Az élet kábító csoda,
Lenyűgözi a züllés mámora.
Csillogó szemmel, szédülten, remegve
Ugy megy lebuja, bárba, táncsterembe.
S vad társasága lelkesen kéri:
Marrington Rex, az éjszaka királya!
királya!

Am apja, a dollártermő jenki,
Könyörtelen: — Az én fiam e senki?!
Istenemre! E züllésből elég!
Mentse meg őt egy derék
feleség!
S menyasszonyt válassz, ki fídt meg-
váltsa:

Helén e nő, a tolvaj cégtárs leánya,
Talmadge, ki vásnzon sir és érez,
Lesz felesége; zokogva megy férjhez.

A bor még győz: csahosa a halálnak;
De aztán messzi tengerekre szállnak,
Kisértő szennyből, nagyvárostól távol,
Messzi rész nőtől, hízalgó barától!
Itél a tenger! vihar zug és dörölg,
Hajóroncs uszik és a vizgödörből
Két lényből szív merül föl csendesen...
Meghalt a múlt és él a szerelem!

Gárdonyi Ius

ELDÖLT A NAGY PER...

»Itél a tenger«... s itél a néző:
Norma Talmadge a legjobb színésznő!
S mert a közönség dönthet csak ebben,
Igy az itélet — felejtőzetlen!...

Gaborius

ITÉL A TENGER

Newyork! Szédítő emberforgatag
Hol embersorsok összeomlanak.
London! A csodás társasági élet...
Pereg a kép. Az iszonyu itélet:
Hajótörés! Egy szál bus lélekvesztő.
Sikoly az éjben, rémes, szívrepesztő!
Hullám torlódik, a bosszú sziszeg.
Részeg rablók, matrózok, dervisek.
Halárvártan remeg az ember:
Itél a tenger!... Itél a tenger!

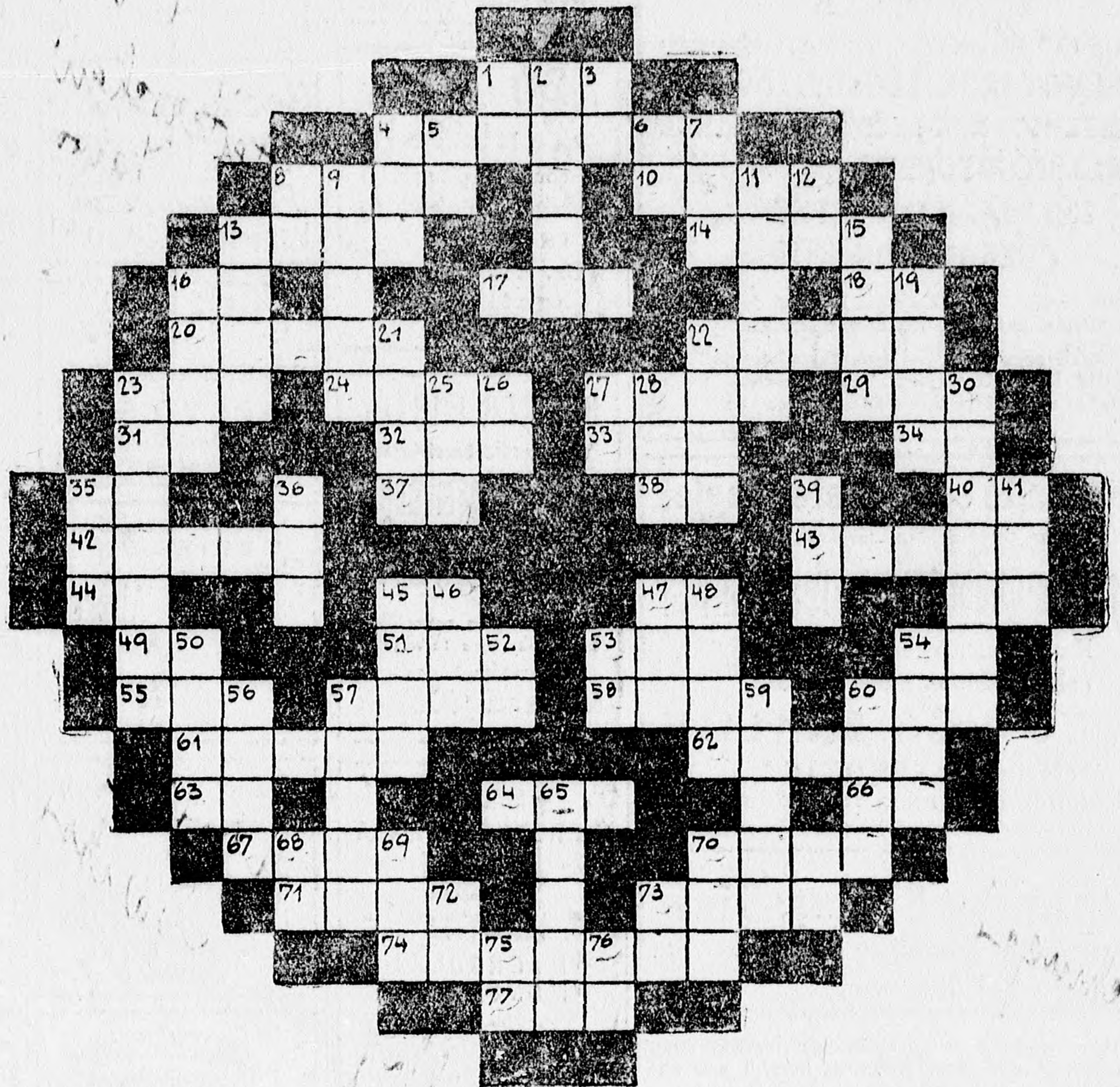
Vidor Marcell

CHARLES G. DAWES, az Egyesült-
Államok alelnöke, Los Angelesben meg-
látogatta a Metro-Goldwyn, Lasky és
a Pichford-Fairbanks-féle műtermeket.
Egyáltalán nem vágott hivatalos képet,
hanem inkább egy vakációzó diák be-
nyomását tette. Tréfált a starokkal és
a statisztákkal, a butorósokkal és a vil-
lágosítókkal. Persze lelkesen ünnepelték.
Éppen a Ben Hurt filmzették és Dawes
tisztelőre kocsiversenyt rendeztek a
római pályán. Kétezer statiszta hem-
zsegett a helyszínen. Lillian Gish, John
Gilbert és Mae Murray »dolgoztak« az

alelnök tiszteletére. Egy másik stúdió-
ban egy hatalmas tengeri kalóz üdvö-
zölte Dawest és bemutatta zsákmányát,
egy tízennégy éves gyermeklányt. Ki-
tűnt, hogy a kalóz Douglas Fairbanks,
a kislány pedig hitese felesége, Mary
Pickford. Következett egy felvétel,
amelynek során ötven tengeri haramia
grasszált és irtózatos verekedést ren-
deztek. Az alelnök futta pipájának füst-
jét és a fiúbe heverészve szólt:
— Ez a legnyugalmasabb hely. Soha
életemben ilyen jól nem mulattam.

*

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Vizszintes:

- Híres francia regényíró a XVIII. századból
- Idézni szokták
- Külföldi váltópénz
- Férfinév becézve
- Itt terem a virág
- Női név
- Francia személynév
- Akaratosság szinonimája
- Híres belga politikus monogramja
- A balga szinonimája
- Híres operette zeneszerző
- Vonat fut rajta
- Ókori istenség; a győzelem isten-nője
- A gondolat kifejezése látható módon
- Kis darab föld
- Római pénz
- Itt írta Vörösharthy híres dalát.
- Háboruban sok van
- Eltűnt délsarki kutató monogramja
- Mint vízszintes 16.
- Híres festő és szobrász monogramja, aki a börtönben kezdett foglal-kozni a festéssel és szobrászattal
- Mindig megismétlődik
- Rangfokozat
- Dotor sinonimája
- Erdélyi városka, szénbányái, vas-művei vannak
- Mutató szó
- Személyes név
- »Igen« idegen nyelven
- Szükre nem lehet rámondani
- Fizikai alapfogalom

- Készítik kőből is, fából, földből is, téglából is,
- Nem az teszi, aki kap
- Időmutató
- Óhajt szinonimája
- A női arc disze
- Bibliai nőalak
- Katonai kifejezés, amely jelenthet menetelést, éjjeli megszállást stb.
- Ósi népfaj
- Kettős mássalhangzó
- Nagy orosz folyó, a Volga leg-nagyobb mellékfolyója
- Híres pesti riportlap szerkesztőjének monogramja
- Ilyen pénz a vissz. 8. alatti
- No végre, ebben a keresztsoros rejtvényben ez nincs
- Mértani kifejezés
- Politikai egyesület másszóval
- Vulkanikus kőzet
- Légköri csapadék egyik alakja

*
Függőleges:

- Tagadó szó
- Szélső, túlzó internacionális kifeje-zése
- Igekötő
- Futballkifejezés
- Kettős mássalhangzó
- Kötőszó idegenül
- Othello is ez volt
- Mint függ. 1.
- Az egyik legszebb csillagkép neve
- Az emigrációból írt leveleivel vált híressé
- Minden ételnek van
- Cirkuszban látjuk (fon.)

- Nép is, mező is
- Az egyiptomiak szent madara
- A gyenge nem ilyen
- Jelenleg harcba álló idegen nép
- Déiamerikai állam
- Flaubert híres regényének címe
- Házállat
- Mint függ. 6.
- Gyakorri ígévégződés
- Sok ilyen történet van
- Spanyol tartomány és város neve
- Női név, becézve
- A sav teszi
- Rendszertani fogalom a biológiá-ban
- Régi súlymérték
- Népszerű játék
- Kor idegenül (fon.)
- Indulatszó
- Minden szilárd testnek van
- Aki már túl van a fiatalságon
- Vagyunkra vigyáz
- Tüzelő anyag
- Rossz az ilyen dió
- A család feje
- Különlegesre mondjuk idegen nyel-ven
- Tejből készült tatár ital
- Híres tüzhányó
- Zár nélkül nem zár
- Igy is szoktak köszönni
- Erdélyi folyó
- Testrészt
- Testrészt idegen nyelven (fonet.)
- Közismert görög betű (amint ki-mondjuk)
- Kettős magánhangzó
- Fizikai fogalom

POVENSZKY JÓZSEF

GÉP- és KAZÁNJAVITÓ MÜHELYÉT
 november 10-én
a Paliési-utca, Halbprohr telepre
HELYEZTE ÁT.

Elvállal helyben és vidéken gőzgépek, lokomobilok és motorok henger furását, szerelését, alakítását, javítását, gőzkazánok foltozását, tüszekreányok ujtását. Minden e szakmába vágó munkát olcsón és pontosan készít.

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST 56.

Ajánlja elsőrendű, jönevű, ismert gyártmányait:

DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐVEL
DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜL
STABILGŐZGÉPEK
FÉLSTABILGŐZGÉPEK
GŐZKAZÁNOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek. Rövid szállítási határidő. Díjtalan mérnöklátogatás.

Azonnali részletes felvilágosítással szolgál
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök
 Subotica, Kralja Aleksandra ulica 15

A kiházasító egyesületek tagjai

nálam történő bevásárlásuknál
nagy árengedményben részesülnek

Ha nem készpénzért vásárol is, olcsóbb mint bárhol.

EVETOVICS MIKLÓS

rőfösüzlete, SUBOTICA
 Paja Kujundžićeva ulica 11. Molczer-ház

Leichinger & Wassiliew

trgovnja i kemičko poduzeće
 Vel.-Bečkerek

Rum, likőr, pálinka és borezenciák, francia bonificateurók Martin Mundo, Mainz, kémiai gyárak jugoszláviai vezérképviselete és gyári lerakata.

Vámolt árak eredeti gyári áron.
 Helyi képviselők és italszakmában jártas utazók felvételnek.

FABRIKA "BUČE", BOSTON "A. D.

Beograd, Kr. Aleksandra 162

Azonnali belépésre keres

elsőrendű gyári gépmunkásokat u. m.
 Gép—Mckay—CWICKEREKET, ABSATZ-GLASERT és SCHNITTFRÉSERT.

Csakis olyanok jelentkezzenek, személyesen vagy írásbelileg, akik több évi gyakorlattal bírnak.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy

géplakatos műhelyemet

saját házamba, Save Tekelije ulica 21. sz. alá helyeztem át.

Szives pártfogást kér,

Wachtler Mihály, lakatos

SZEMÜVEGEK

MINDEN KIVITELBEN
Schyab Albert

órák, órák, órák
 ékszerész és optikusanál
VEL.-BEČKEREK
 Aleksandrova ulica
 Fali és rasbórák, modern, izléses ékszerek.
JAVÍTÁSOK pontosan.

20 lánc szántóföld

Zsedniken (Nagyfény) sürgősen eladó.
 Felvilágosítást ad
Dr. Veréb Gyula
 ügyvéd Subotica
 I. Šenoa ul. 11.

HELMER MIHÁLY

villanyóra berendezett
reszelővágóműhelye
 Vel.-Bečkerek
 Geteova (Német) ulica 40

Vállalja ócska reszelők és ráspolók újra felvágását
Szerszámot készít kőfaragóknak

MALOM-BERENDEZÉSEKET

Hoffherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth Rt. gyártmányát

Német és osztrák gyártmányú Diesel és gyújtó golyós

NYERSOLAJ-MOTOROKAT

Asztalos és bogár

SZERSZÁMGÉPEKET MOTOROS ERŐKET

Trstenik—Dijfal gyártmányú

MALOMTÖVEKET

szállítás legolcsóbb árban versenyképes árban és kedvező feltételek mellett a képviselet

KOSTA BÜRGER

Veliki-Bečkerek.
 6042

Naponta friss

777 virstli

és felvágottak kaphatók
Kőrösi Géza cégnél
 Rudič-u

FRISS KAVIAR PRÁGAI SONKA EMMENTHALER ROQUEFORT

Sugár Manóval kapható Subotica

MICHLER és GLAS

ur- és divatszabók
 Subotica, Skotus Viator 5.

Ajánlják a legújabb özi és **téli angol szövet** uj újdonságokat, amelyek nagy választékban állnak raktáron.

Gyenge férfiak-

nek (impotensnek) bérmentve küldöm a badalmazott (szexuális) találmányomat (erőtlenítő, kényvet).—Cím: **Patent 6084** Claj (Kozosva) I számú postafiókberlet.

Beckerekén

festék, lak, eszt, kár, rag, fedőlemez, Nes minden festékszámába vágó áru legolcsóbb
Weiterschan Jánosnál

ÉKSZEREK

ARANYLANCOK, ÓRÁK
REPOVICS-nál
 Aleksandrova ul. 15. Ruff mellett
 Ékszerfogalások megvárhatók.

SEM KELL UJ TÉLIKABÁT

ha
Sudarević Albert
 ruhafestőnél tisztítja ruháit
 Skotus Viatora ul. 34.
 Posta során!
ÜGYELJEN A CIMRE!

RÉZKAZÁNOSOK

gyártása
J. Wipflinger
MARIBOR
 Jurčičeva 6.

ÓRÁK ÉKSZEREK,

valamint javítások legolcsóbban
FIEDORNÁL, Jelašičeva ul. 11.

Uj női fodrász reklámjai:

Ondolálás Din. 10.—
 Fejmosás Din. 10.—
 Manikűrözés Din. 8.—
 Hajvágás Din. 8.—
 Hajfestés Din. 80-140

Samojlo Krnjajec

Paja Kujundžićeva ul. 3.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál
KRAUSZ
VELIKI-BEČKEREK,
 a törvényszéki palota mellett
 TELEFON 329 760

AUTÓJAVITÓ-MÜHELY

BÉRBEADÓ VAGY ELADÓ

az összes speciális szerszámokkal, villamosáramra berendezve, valamint autogarage 10 autó részére, lakással, irodával és telefonnal. Atvehető azonnal. A műhely és a telep Novisadon, villamos megálló mellett, a vasutállomástól mintegy 2 percrenyire, a főútvonalon fekszik. Ugyanott egy teherautó, 3 1/2 tonnás, majdnem teljesen új, „Perli” márká, eladó.

Érdeklődni lehet
 Schmolka hirdetőirodában Novisad, Futóski put 2.
 2885

Publicitas d. d. Fazekas

SZALAMI

elsőrendű
 új áru, teljesen érett
mindenütt kapható
 Első horvát szalami-, füstölthús- és zsiradékgyár
M. Gavrilović-a Sinovi d. d.
 Petrinja
 Képviselet:
 Moser i Wertheim, Novi-Sad

Reichel és Morvay

épület-, mű- és géplakatos műhely, műszaki vállalat
Novisad, Kamenička ulica 28

Elvállal
 legolcsóbban minden e szakmába vágó munkát.
 Olcsón eladó 70 HP alig használt gőzgép 68 m2 és Tischbein kazánnal, 30 HP szivogázmotor, 24 HP 4 hengeres Saurer motor, 16 HP nyersolajmotor, 8—10 HP „Hille” benzínmotor, 6 HP petróleummotor és 15 db kisebb motor 2—4 HP-ig.
 Tanoncokat fizetéssel felveszünk.

Hogy mindenki megismerje a „MILA” ARCKRÉM

jótékony hatását „MILA” parfümeria megnyitása napján
november hó 20-án

mindenkinek egy tubus „MILA” arckrémét adunk ingyen amely az arc bűntességét, finomságot megőrzi és apoja, valamint bőrtovábbozás után a legjobb dezinficáló szer. — Mindenkinek érdeke, hogy a „MILA” krémet megismerje

Vilsonova ulica 16. — Fazekas ház.

I. SUBOTICAI

OROSZ TEJCSARNOK

SUBOTICA, VILSONOVA ULICA 20.
 póstával és tanítóképzővel szemben

Ajánlja naponta frissen készített legfinomabb és legolcsóbb vajait, tejet, préselt tejfelt és mindenféle sajtokat
már 11.— dinártól darabonként.

„ARGUS”

Általános Információsiroda **BEOGRAD**
 JUGOSZLÁVIA
LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megóv kelles követelésektől és veszteségektől
 ARGUS összekötéseket szerez vásárlóképes házzakkal
 ARGUS kiviteli lehetőségeket teremt
 ARGUS olcsón, realisan és biztosan végez inkasszót
 ARGUS közli a kiírt állami szállításokat
 ARGUS több ezer elsőrendű referenciával rendelkezik

Hittudósító előfizetési árak:
 10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
 50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár
Táviratcim: ARGUS—BEOGRAD

Rudić ul. 3. sz. alatti rőfösüzletünkben, Streisinger borkereskedő mellett, üzlethelyiségünk felmondása folytán végeladásnál is olcsóbb kiárusítást rendezünk, ahol az összes raktáron levő rőfősáruinkat, u. m.: **szöveteket, vásznakot, zefireket, mindenféle kendőket, maradékáruinkat stb.** minden elfogadható árban **beszerzési áron alul** kiárusítjuk. Itt az alkalom! Ne tévessze el a címet! **Réti i Drug rőfösüzlet**
 Rudić ulica 3, Streisinger borkereskedő mellett

BRAUN MARCEL

TELEFON 106. VELIKI-BEČKÉREK TELEFON 106. mint szerződéses képviselőt, gyári áron azonnal szállításra ajánl:

eredeti Hofherr-Schranz 4 és 6 lyuku morzsolót petroleummotorral,

kukoricadarálót, vetőgépet, nyersolajtraktort. Eredeti McCormick 10/20 és 15/30 HP nyersolajtraktort, 3 és 6 HP petroleummotort.

BENZIN — PETROLEUM — GÉPOLAJ SECK félé HOFHERR „ MALOMGÉPEK 9349

Wohanka és Társa Utóda R.T. maloméni és motorváz B. dapest

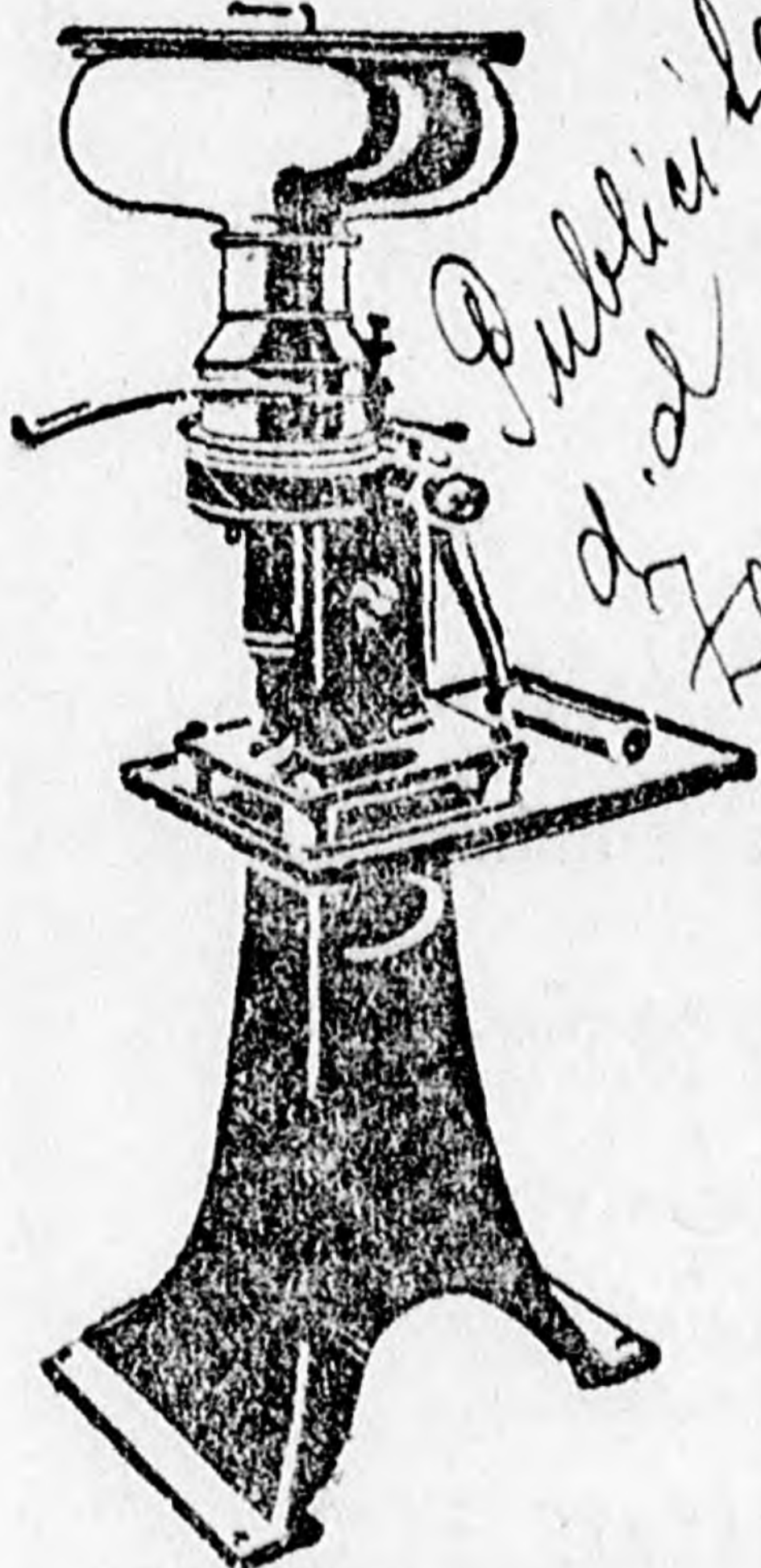
Teljes malomberendezések

Egyes malmi gépek Díjtalan mérnöki látogatás Költségmentes

Legujabb és lejobb rendszerű szivógáz- és nyersolajmotorok 5-200 HP-ig

Vezérképviselő az SHS királyság részére FÖLDVÁRI LAJOS SOMBOR

Kraljevica Marija trg. br. 1 Telefon 316.

Ide a tejjel!

A teja Libella-Separator-ba való, amely legtekélyesebben lefűlőzi és a legnagyobb hozadékot nyújtja a vajtermelésnél. A

LIBELLA

az egész világon ismert és Németországból azonnal szállítható. Többszörösen szabadalmazva. 5 évi jótállás. Kedvező fizetési feltételek

Forduljon azonnal a LIBELLA eladási helyéhez:

D. D. prije ŠKODINI zavodi u Plzinju (Pilsen) Zagreb, Martićeva ulica 15

A szobotcai körletre jól bevezetett jutalekos képviselőket felvesszünk 9863

Rejtvény.

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Esz után“

Helyesen megfejtették 132-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Kassovitz Zsófi Novisad, Željeznička ulica 60., Trausch Pityu Vel.-Kikinda, Vilsanova ulica 2491., 3. Bernauer Ferenc Novi-Bečej.

Keresztsoros-rejtvény

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes:

1. Ta, 3. Ag, 4. Ra, 5. Mi, 7. Dá, 8. Id, 9. Né, 10. Hó, 11. Ka, 13. Kalifa, 16. Du, 17. Kajmakám, 19. Bu, 20. Alfa, 21. KZ, 24. Év, 26. Sz. F. (Szécsy Ferkó), 28. Váza, 30. Khedive, 34. Nő, 35. Uék, 37. Nil, 38. Nardzsife, 39. Idea, 41. Allah, 42. Nb, 43. Ma, 44. Cin, 45. Aja Szófia mecsét, 50. Adó, 51. Hajsza, 53. Jó, 52. (Kempis Tamás), 56. Bár, 57. Ki, 58. Hun, 59. Éden, 61. La, 62. Agár, 63. Lidó, 64. Ozmán, 65. Uri, 66. Vi, 67. Kán, 68. Boris, 69. Les, 70. Ék, 71. Őn, 72. Páthosz.

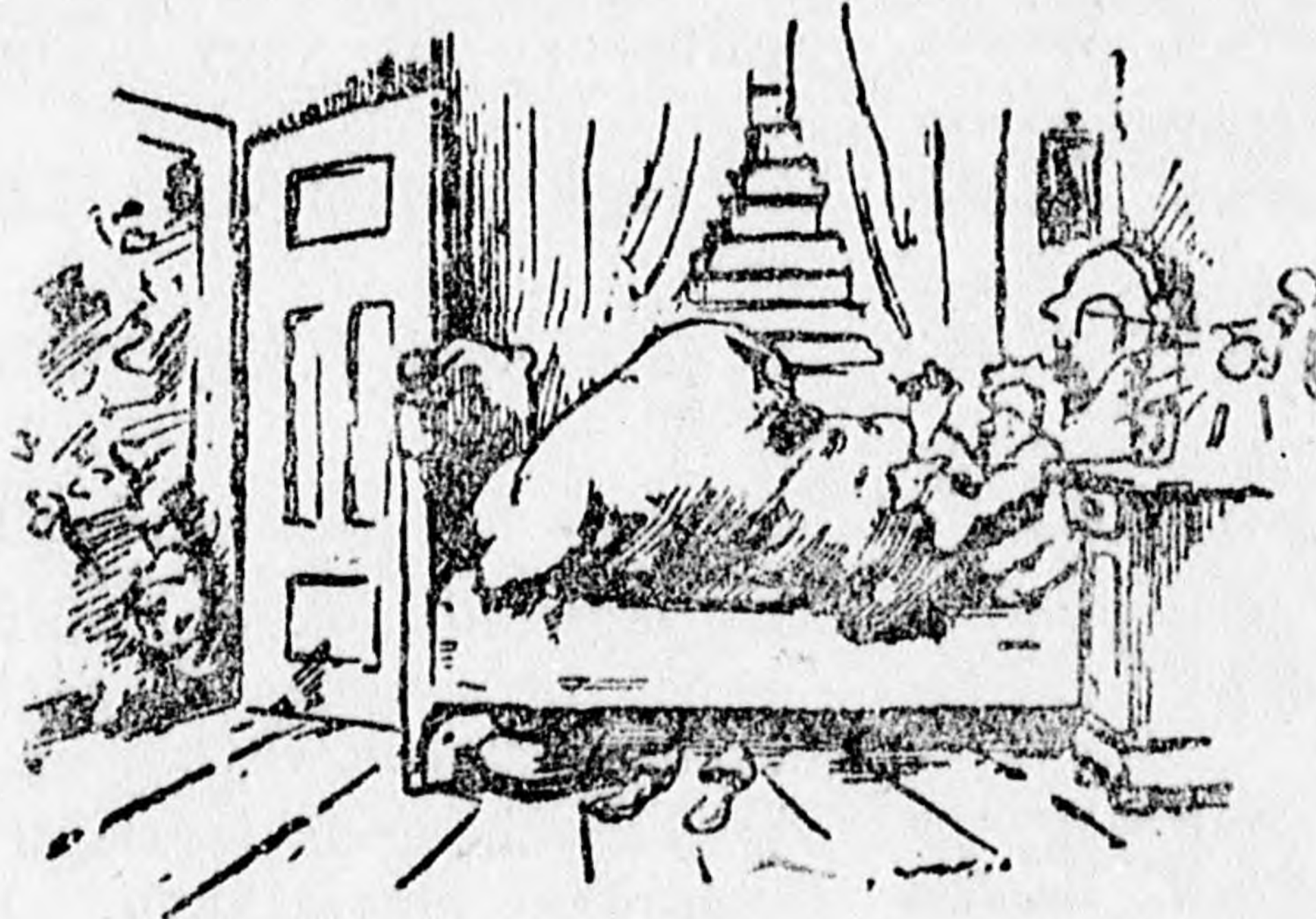
Függőleges:

1. függőleges és vízszintes Tatár, 1. Tár, 2. Aga, 5. Medina, 6. Irádé, 11. Kába, 12. Muezzin, 13. Ka, 14. Aja, 15. Aá, 17. Kó, 18. Mü, 21. Kán, 22. Feljajdul, 23. ba, 25. ba, 26. Sulejmán, 27. Felcsér, 29. Albatrosz, 30. Ka, 31. Edictum, 32. Is, 33. Via, 36. Kasza, 38. Na, 39. Iz, 40. Ai, 41. Amalgán, 43. Mekka, 46. Só, 47. Ah, 48. Ka, 49. Ik, 52. Kádís, 54. Alvó, 55. Kaik, 56. Bíró, 58. HZ, 60. Nis 62, Akó, 63. Lot, 68. Bá.

Helyesen megfejtették 85-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Dr. Teleki István Senta, 2. Dr. Aleksander Grün Bačka-Topola, 3. Jeszenszky Ernő Parabuć, 4. Balázs János Vel.-Kikinda, Save Tekelije ul. 2909., 5. Dr. Haas Henrikné, Alibunár.

Rejtettkép.

Hol a tolvaj?

A mult vasárnapi rejtettképen a libapásztort megtalálták 118-an.

Az első díjat, a nagyított fényképet Vaderna Jolán Vel.-Bečkerek, Hainerova ul. 1. nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

Az első díjat egy monogrammot 10 különböző fazonban a hozzávaló dörzsölővel Leopold Sámuel szentái üzletéből Tóth Dánielné Mañ-Idjós 945. nyerte meg, aki szíveskedjék velünk közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A harmadik díjat, egy doboz valódi Astra körömlakkot Nagy Bertalan szubotcai gyógyszertárából Gašac Illésné Szombor nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóba.

Vojvodinai gőzmalom keres mielőbbi belépésre szakképzett raktárnokot Bizonyítványmásokkal ellátott részletes ajánlatok „9887“ sz. alatt a lap kiadóhivatalához küldendők.

Fiat — Torino

a világ márka

Vojvodina részére a legkedveltebb és lepraktikusabb kocsik. 4 és 6 ülésű legújabb típusok állandóan raktáron és megtekintésre kiállítva.

„AUTOMOBILIA“

Fiat garageban, Subotica, Skadarska ul. 7. Vojvodina képviselőnél.

Telefon: 151.

Az összes Fiat alkatrészek nagy raktára. A legújabb autófelszerelési cikkek mélyen lezállított áron.

Modern javítóműhely!

8295

ELADÓ

Somborban az új templom közelében nagy sarokház üres telekkel 160.000 dinárért

továbbá a város központjában

két egy-emeletes ház

közös udvarral, üzlethelyiségekkel 520.000 dinárért. Bővebb felvilágosítással szolgál:

Lederer Leo bankház Sombor

Jótállás a biztos eredményért!!

Törv. véd.

Törv. véd.

PATKÁNIN

Patkányirtószer REITTER OSZKÁR Vel.-Bečkerek nyug. főkapitány nagyszereplő találmánya

Egy doboz ára 15 dinár

Főelárusítója:

Patkánygyár (Torontáli Agrárbank RT.) Vel.-Bečkerek.

Viszonteladók:

- Szabotica Herzi drogeria Kurtos Mihos vegyeskereskedés Ada Wolf Soma vegyeskereskedés Bajmok Balassa Bertalan Čantavir Krausz Mór vegyeskereskedés Gaigony Tóth Lajos vegyeskereskedés Novisad Dimović N. főterak Kosta Živojnovics drogeria Mašić gyógyszerár Pusić Emil vegyeskereskedés Szombor Rutkay Kálmán Karagyorgye u. 8 Senta Bánffy Gyula gyógyszerár St.-kaniža Domonkos János gyógyszerár Vel.-Zam J. Tamašković gyógyszerár Vršac Lenhardt Jakab vegyeskereskedés Veliki-Bečkerek Kovacs drogeria. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Szeplők, májfoltok, pörsenések, arcbőrhámlás és minden egyéb arcbőrtisztatlanság ellen ezidőszerint a legjobban bevált szer a

CREME DARUVARY

megőrzi az arcbőr lágyágát, rugalmasságát és üdeségét. Kapható a készítőnél

BLUM GYÓGYSZERTÁR, SUBOTICA

VISZONTELADÓK:

- Stara-Moravica: Kapornyei Illés, Horgoš; Reisz Antal. Vel.-Kikinda: Danič István. St.-Kaniža: özv. Strauss Mihályné. Temerin: Péter Máttyás. Petrovac: Kisgeczy János. Ilak: Óvári Péter. Pašičevo: Roginer István. Žabalj: Jankovič Veselin. Kovin: Mita Benda. Bajmok: Braun György. Martonóš: Abramović Sveztozar. Beli Monastir: Ignjatović Stojan. N.-Kaniža: Brojičin Mirko. Alibunár: Stein Emmanuel. Stanišić: Kass Rudolf. Jaša Tomić: Kahan drogeria.

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy üzletünket Vilsanova ul. (termelői piaca) 35 szám alá helyeztük.

Elvállalunk fehérnemű varrást, himzést tűró-filé, teledő és ajour munkákat, stocrokat, ágyterítőket művészi összeállításban, ruhahimzést, párnamon-tírozást stb.

Modern előnyomda! Tanulóleányokat fizetéssel felvesszünk. Gulyás Nővérek.

Minden reklámnál hangosabban beszélnek az alábbi árak!

A mai olcsóság mellett is meglepő árleszállítás!

Ftnom velour kabát bélelve . . . 800 din.-tól feljebb
 Ugyanez szőrme gallérral és manchettával . . . 1030

Legfinomabb posztókabátok . . . 1200—1500 Din.
 szőrmézve . . . 1400—1600 "

Plüsskapátok selyembrokáttal bélelve . . . 1600

szőrmegallér és manchettával . . . 1800—2000 "

Elsőrendű szabás és kiállítás! Eredeti bécsi és párisi modellek! Óriási raktár szőrmebuudákban, szövet-, selyem- és estélyi-ruhákban, bluzokban. Kötött mellények és pull-overek a legfinomabb minőségben. Külön mérték utáni osztály!

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza
 Subotica, Kralja Aleksandra ulica 7.

SZÜCS, SZŐRME-

ÁRUHÁZ

NETTEL és FARKAS

Kr. Petra 27. NOVISAD Telefon 187.
 Központ: WIEN

a legnagyobb választék kész női- és férfi szőrmekabát, valamint nyers szőrmeáruban, a legolcsóbbtól a legfinomabbig.

NAGYBAN *szőrmekabátok*

Autótulajdonos Urak

sérült vagy tönkrement belső- és külső gummikat kár félredobni, mert

a gummi drága!

Ujjonnan berendezett modern autogarázsunkat a legtökéletesebb amerikai gőzvulkanizátorral szereltük föl és ennek segítségével minden gummit megújítunk

olcsón, tökéletesen, garancia mellett Autójavításokat mindenkinél olcsóbban és szavatosság mellett vállalunk. Szoliditásunkat számtalan elismerés bizonyítja

Keczeli-Autogarázs Senta
 Kralja Alekszandra (Fő-) ulica

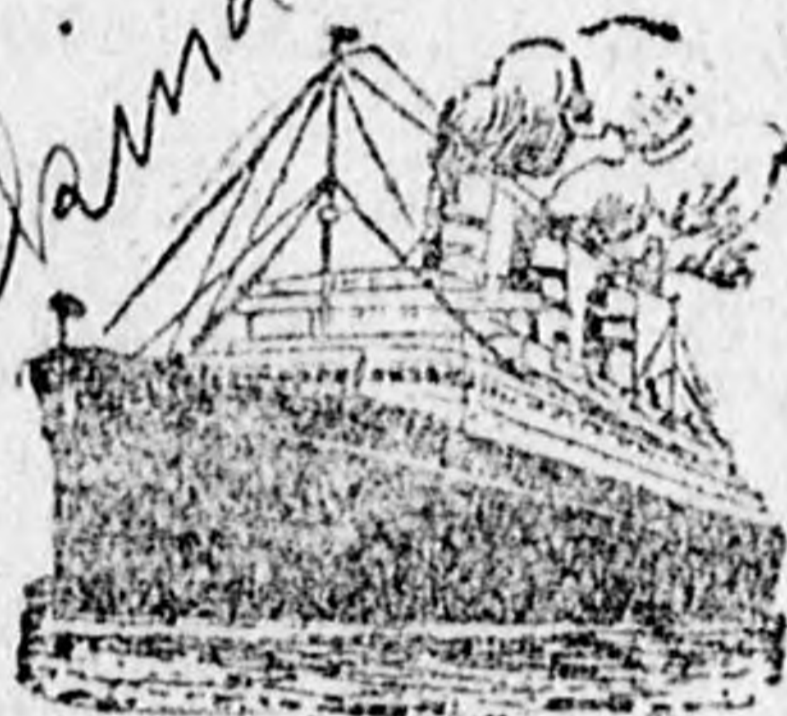
CERTUS HIDEGENYVIPAR
 Berlin-Hamburg-Drezda
 Prandel Vajdaság *Veliki-Bečkerek*

PRANDELL RUDOLF ÉS FIA
 Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (Fő) ucca

- Certus** hideg enyvpor a jelenkor legjobb anyve, minden tekintetben felülmúlja a táblaenyvet.
- Certus** kőtőreje a legnagyobb és abszolút vízálló.
- Certus** nem szarad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni
- Certus** hideg vízben oldható, a fát sem kell enyvezéshez melegeíteni. Fűtőanyagot takarít meg.
- Certus** minden kulturálamban kiszorítja a táblaenyvet, mert előnyeit a moderna ipar felismerte.
- Certus** asztalos-, esztérgályos-, bútorgyémekben, va-gongyárakban nélkülözhetetlen.
- Certus** az egyetlen enyv, melyet repülőgépek, folyami és tengeri hajók építésénél használnak.
- Certus** mint erős és vízálló enyv a legjobb minden épület és bútorsztalos enyvvozesnéi is.
- Certus** használata a leggazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmaszzal Fűtőanyag nem kell.

Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni.
 8530

'VESNA' HAJÓZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Rendszeres személy és áruforgalom
DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA
 Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:
ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete **VELIKA-KIKINDA.**

Máz mint nyeremény

a Prvo Zagrebačko Humanitarno Društvo által a közgazdasági miniszter ur 1925 április 3-iki 11995/1. sz. engedélyével rendezendő sorsjátékon. — A 3 gyönyörű villából (a hozzávaló kerttel) álló főnyeremény kisorsolása, illetve húzása visszavonhatatlanul 1925 december 1-én tartatik meg, miért is mindazok, kiknek még sorsjegyük nincs, igyekezzenek azt beszerezni, amíg nem késő, mert ily sorsjeggyel egyik napról a másikra háztulajdonos lehet. A fenti házakon kívül még 100 nagyon szép arany és ezüst nyereménytárgy, továbbá 5 kerékpár, porcellán és üvegtárgyak cca. 50000 dinár értékben kerülnek kisorsolásra.

Sorsjegyek valamint a nyeremények leírása kapható.
Marinello Lajosnál Novisad, Primorska ul. 20

„TRAPEZ“ orosz-svéd sár- és hócipők a legjobbak és legolcsóbbak!

Legjobbak, mert a legjobb, tiszta kaucsukból készülnek mindennemű idegen anyag felhasználása nélkül
Legolcsóbbak, mert 1 pár

TRAPEZ
TRAPEZ
TRAPEZ
TRAPEZ
TRAPEZ

sár- vagy hócipő legalább annyi ideig tart, mint 2 vagy 3 pár más gyártmányu sár- vagy hócipő. Erről már mindenki meggyőződött, aki sár- vagy hócipőt viselt. Ettől eltekintve nagy előnye még, hogy a sár és hócipők fazónja fölülmulthatatlan és hogy a sár- vagy hócipők minden lábra egyaránt illenek, úgy hogy a sár- vagy hócipők gyönyörű fazónjukkal már messziről felismerhetők. Legnagyobb előnye a mi cipőinknek, hogy ezt a szép felülmulthatatlan fazónt soha nem veszítik el. — Bebizonyított tény, hogy sár- vagy hócipők legalább 3 telet kibírnak, anélkül, hogy eredeti szép fazónjukat elvesztenék.

Kérjen tehát mindenütt határozottan **TRAPEZ** védjegyet és más gyártmányu cipőt utasítson vissza!

Kapható a következő üzletekben:

- Subotica**
DANICA CIPŐGYÁR
SUGAR BÉLA
- Novisad**
LÖWY ADOLF
LÜTZE RUDOLF
- Sombor**
RADOJEVIĆ és GALAC

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár Manchester (Anglia)

Modern, kompresszornélküli
DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK
 faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzemben. Felülmulthatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidoigozás. Kedvező fizetési feltételek
 Képviselő: **BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ** BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36
 Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA

ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR
KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Arájanlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.
TELEFONSZÁM: 383.

ZSÁKI PONYVAI ZSINEGI SZALAY ÉS TÁRSA

Subotica, Ciril-Method tér 20 (Lifka mozi mellett). — Ajánl: komlós zsákokat, kárpitos cikket és az összes len és juta árut **NAGYBAN** előnvös áron. **KICSINYBEN**

Olcsó árak! Szenzációs őszi divatujdonságok megérkeztek! **Tekintse meg kirakatunkat!** Réti i Drug Subotica Jelašićeva ulica br. 3 (Kiskápolna mellett)

Soványító szer

A párisi

„Sapun Amiral“

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal eltüntetik a zsírt és hájat az illető test-résről. A használat egyszerű, **teljesen ártalmatlan az egészségre és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.**
Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kurára alkalmas, használati utasítással együtt **100 dinár.**

Kérje minden gyógyszerárban és drogeriában.

S. H. S. Vezérképviselőt:

„SAVON AMIRAL“

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:
BEOGRAD

Kolarčeva 7/II. step.

„SRPSKA KRUNA“ SZÁLLODA

ÉTTEREM és KÁVÉHÁZ BEOGRAD

A KALIMEGDÁN FŐBEJÁRATÁNÁL

TELEFON: 420.

A beogradi boulevard legszebb helyén, 80 méter hosszú árnyékos terasz, elsőrangú hazai, BÁCISKAI és francia-angol konyha. Jugoszláviában elismert elsőrangú italok: sör, bor, pezsgő a legjobban hűtve.

A szálloda, kávéház és étterem, valamint a cukrászda a külföldön szerzett tapasztalatokban és szakmájában gazdag Marković Trifun igazgató vezetése alatt áll. Minden este a királyi gárdazred zenekara hangversenyez. Vasár- és ünnepnapon délelőtt 10 órától délután 1 óráig a gy. sétahangverseny: mindenkor a karmester személyes vezetése mellett.

A bácskai magyarok találkozó helye.

A személyzet az ország összes nyelveit beszéli.

A szállodában elegáns berendezésű és mérsékelt árú szobák, saját cukrászda, auto-garage fürdőszoba mindenkor a t. utazóközönség rendelkezésére áll.

Pontos, szolid és előzékeny kiszolgálás!

Csak gramofon mellett lehet mulatni, nevetni és táncolni

Aki családjának örömet akar szerezni,
Aki sok pénzt akar keresni
okvetlen kérje

**NAGY KARÁCSONYI
ÁRJEJYZÉKÜNKET**
gramofonok, lemezek, varrógépek és korékpárokról
VIKTORIA

nagykereskedés Subotica, Subotica, Zrinjski trg 2.
Sugár főszerep mellett!

Columbia Gramofon, Dürkopp Diana korékpár, Phonix
varrógépek legolcsóbbak, ma a legjobbak

4 EZER DINÁR EGY HÁLÓSZOBA

mely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény és 1 toilettből
massiv keményfából a legjobb kidolgozásban, finom valódi
réz butorvasalással, csiszolt tűkörrel és üvegekkel.

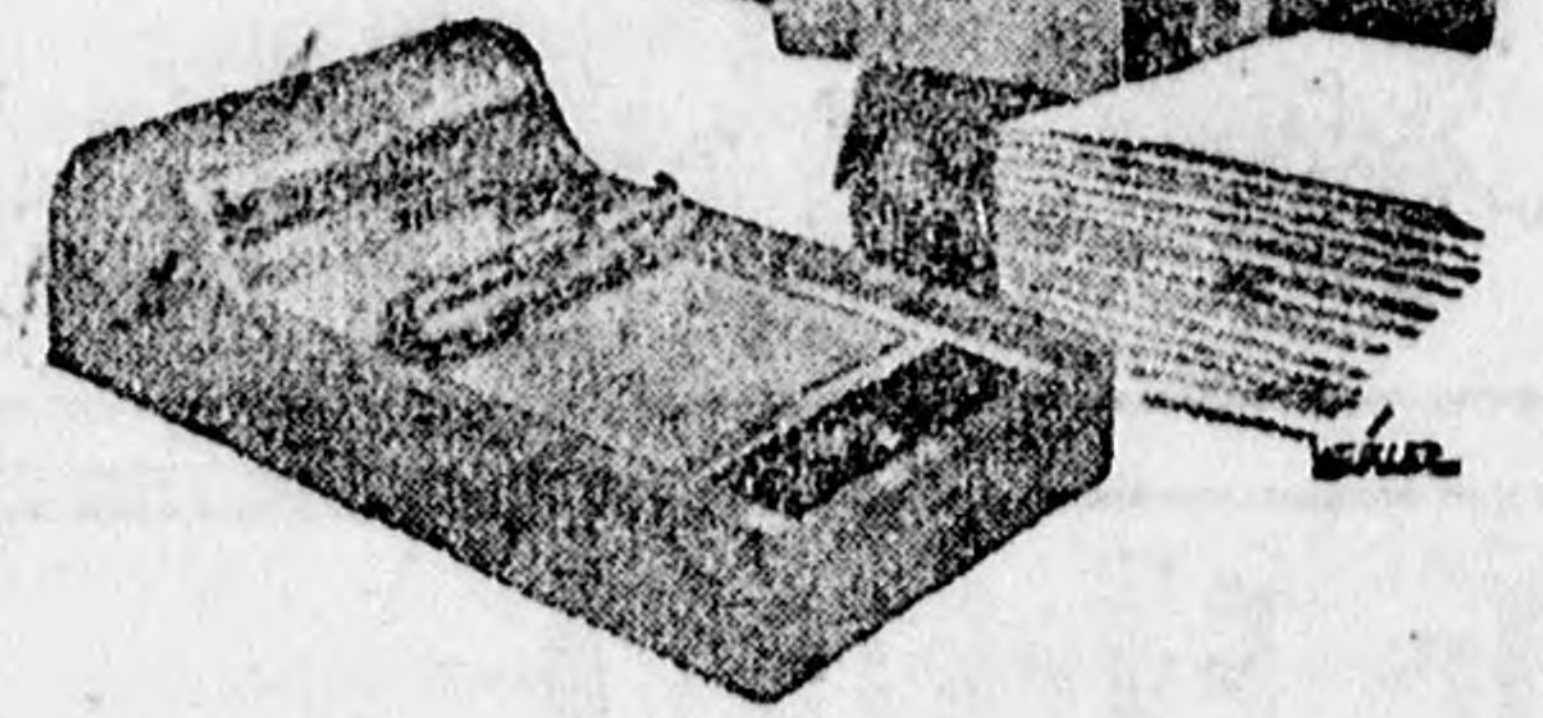
KRAUSZ EDE bútorkereskedés, NOVISAD, Kr. Aleksandra 20.

Sensator

az egyetlen tökéletes

olcsó

sokszorosító

S. H. S. vezérképviselőt:

Wilhelm S. és Fia Subotica

VIKING K. D.

Zagreb, Boškovičeva ulica 46.

SVÉD TEJSZEPARÁTOROK

legnagyobb különlegességi
lerakata

Ügyes és szorgalmas klie-
gadaképviselőket keres
minden községben.

SZÜCSÖK FIGYELMÉBE!

ASTRAGÁN
FÉLASTRAGÁN
BRABANTI

HERCOG-FÉLE FESTETT SAPKABŐRÖK és EGYÉB SZŐRMÉK
SZÉP ÁRUBAN, SZOLID ÁRAK MELLETT
DEUTSCH MÁRKUS
BŐRNAGYKERESKEDŐNÉL, PANČEVON

Kedvező bevásárlás folytán a napi áron **20% -al**
olcsóbban

Nagy mennyiségű
sin, keskenyvágányu vasuti anyag

minden nyomtávolságra, **3 lokomobil** új és használt

ORENSTEIN I KOPPEL — FERROSTAAL D. D.
ZAGREB, Samostanska 2/II. Telefon 26-64 BEOGRAD, Sudnička 9. Telefon 4-65

Tisztelettel értesitem a nb. vevőközönséget, hogy női-, férfi-, divat- és rövidáru üzletemet **f. évi november hó 1-én** teljesen átalakítva **Aleksandrova ul. 11 szám alá helyeztem át**, ahol az összes őszi ujdonságok legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett raktáron vannak.
Tisztelettel

Balázs J. Jenő

LEGUJABB TYPUSU FORD-AUTÓK! FORDSON—NYERSOLAJ—TRAKTOROK

ALKATRÉSZEK!

Nagyban és kicsinyben kedvező feltételek mellett kaphatók!

MICHELIN PNEUK!

TELEFON 32.

LÖBL SAMUEL ÉS FIJA BÁCSKA PALÁNKA

TELEFON 32.

SZŐLŐTERMELŐKI

2-3 éves gyökeres ojtványok, egy éves amerikai gyökeres és sima vadvesszők minden fajban valamint nemesített 2-3 éves gyümölcsfák és rózsa-fák megrendelhetők. *Dr. Farkas Lászlónál.*

A HÁZIASSZONYOK DROGERIÁJA

a „NADA” DROGERIA

mert a piacon van, utba esik és a legolcsóbb bevásárlási hely (Huspiac)

ELŐNYOMDÁT

modernül felszerelve legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA

ELŐNYOMDA BERENDEZÉSI VÁLLALAT (BÁCKA)

VEGYE MEG A FENEMLITETT

CÉGNEEL AZ ELŐNYOMDÁT SAJÁT ÉRDEKÉBEN

Dr. Farkie

magán-gyógyintézete BEOGRAD

Az összes orvosi segédeszközökkel felszerelve.

Idegnejak

neurasthenia, Asztéria, epilepsia, sifilitikus megbetegedések, bénaulások.

Sebészeti-ortopéd

megbetegedések: sérülések, csont- és izomtuberkolózis, hátgerincgörbülések és merevedések, veleszületett és szerzett testi hibák kezelésére.

Új cserépkályhák

1600 Din.-tól beállítással kaphatók

Átalakításokat jutányos árban elvállal

Takács Mihály cserépkályhás

Agina ulica 2. szám (Városi zenede mögött)

Plissirozás legszebben

Gombbevarrás leggyorsabban

Gépajour legolcsóbban készül

S. A. D. ENGL varrógéptulajdonos Rudics-utca sarok

ALLASÁT VÁLTOZTATNÁ

jelenleg irodavezető, horvát, német és magyar nyelv-ismerttel, minden irodai és kereskedelmi munkában gyakorlott, perfekt könyvelő és levelező. Vidéken is bármilyen megfelelő állást keres. Leveleket „Jé munka-erő” jellegre a kiadónivalat továbbít.

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER

szücs szőrmeáruháza Subotica — Sokolska ulica 3

feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit

szücs- és szőrmeáruházban **ANGRO és DETAIL**

„FORD”

jelzi a fontos változásokat a karosszérián és a chassén

SEMMIFÉLE ÁREMELÉS!

A karosszéria hosszabb és modern formájú. Az ülések alacsonyabbak. A kormánykerék nagyobb és alacsonyabban van elhelyezve. A karosszéria legerősebb acélból van elkészítve. A hűtő és az első lámpák magasabbak és nikkelezve van. A motorház hosszabb. A benzintartály a Spritzbrett előtt van elhelyezve. A fékek szélesebbek, erősebbek és mégis simábban működnek, a hátsókerék fékdob megnagyobbítva és asbesttel áthuzva. Nagyobb, erősebb és modern formájú sárhányók, az ajtókkal együtt nyitható kemény oldalfüggönyök. Nagyobb kényelemmel és tejszetősebb külső formával, feltétlen megbízhatósággal a FORD kocsik eddig, amit az automobil iparban elő lehet állítani, a legjobbak és amellet az árak nem lettek felemelve.

AUTOGARAGE

BENZIN- és OLAJÁLLOMÁS

Megtekinthetők LINCOLN FORD FORDSON autorizált képviselőténél

WEIGAND & Co.

SUBOTICA Paja Kujundžića ul. 4. TELEFON 447

Eredeti Ford alkatrészek és mindennemű autófelszerelések nagy raktára. — Új autógumi. — Külső és belső vulkanizáló üzem

1 drb. 3000 kg. szekérmérleg

1 drb. 1500 kg. sertésmérleg

gazdaságok részére rendkívül kedvező árban azonnal szállítható

J. Sebestyén mérleggyár Subotica

WEISS DEZSÓ

tüzelőanyag kereskedése

Poštanska ulica 4.

Elsőrendű bükk- és gyertyánfa, valamint diókosz hához szállítva kapható. 9831

TEASKARÓKA

fekete a férfiak kedvence.

erős zamat az angol ízlesnek megfelelő, különösen alkalmas tejjel, vagy tejszínnel reggeli teának.

TÜKRÖR-

BORITÓ MŰHELY

Tollak, szekerény, kézi, egyszerű és

CSISZOLT

tükröket készít, rongált és vakult tükrök

JAVÍTÁSÁT és

ÜVEGCISISZOLÓ

munkát vállal mérsékelt áron

DROBAC SZIMA

VEL-BECSKEREK (a szerb templom mellett)

36 MOTORÜZEMBEN

a legjobb referencia, hogy az általunk képviselt Motorenwerke Mannheim A. G. vorm. Benz & Cie, Maunheim által gyártott eredeti MWM Benz kompresszornélküli Diesel-motorok a legüzembiztosabb és leggazdaságosabb erőgépek

BÁRDOS ÉS BRACHFELD R.-T. NOVISZAD ŽELJEZNIČKA 105/7

Jugoszlávia legnagyobb
és legmodernebb
villanyerőre
berendezett

6904

ZSÉNY ZSÁR PONYVA ZSINEG
Schnitzka Novisad

konfekcionáló vállalata:
SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák-, ponyva- és zsinégkereskedő
Zsák- és ponyvakölcsönző vállalat

Telefonszám
403

NOVISAD

Sürgőny cím
„JU TESSIF”

Fiókok: BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 21.
Zagreb, Triesl, Bécs és Budapest

V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.
(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Alapítva 1921-ben

Telefon 261

Távíratcím: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyár

Teljes malomberendezések

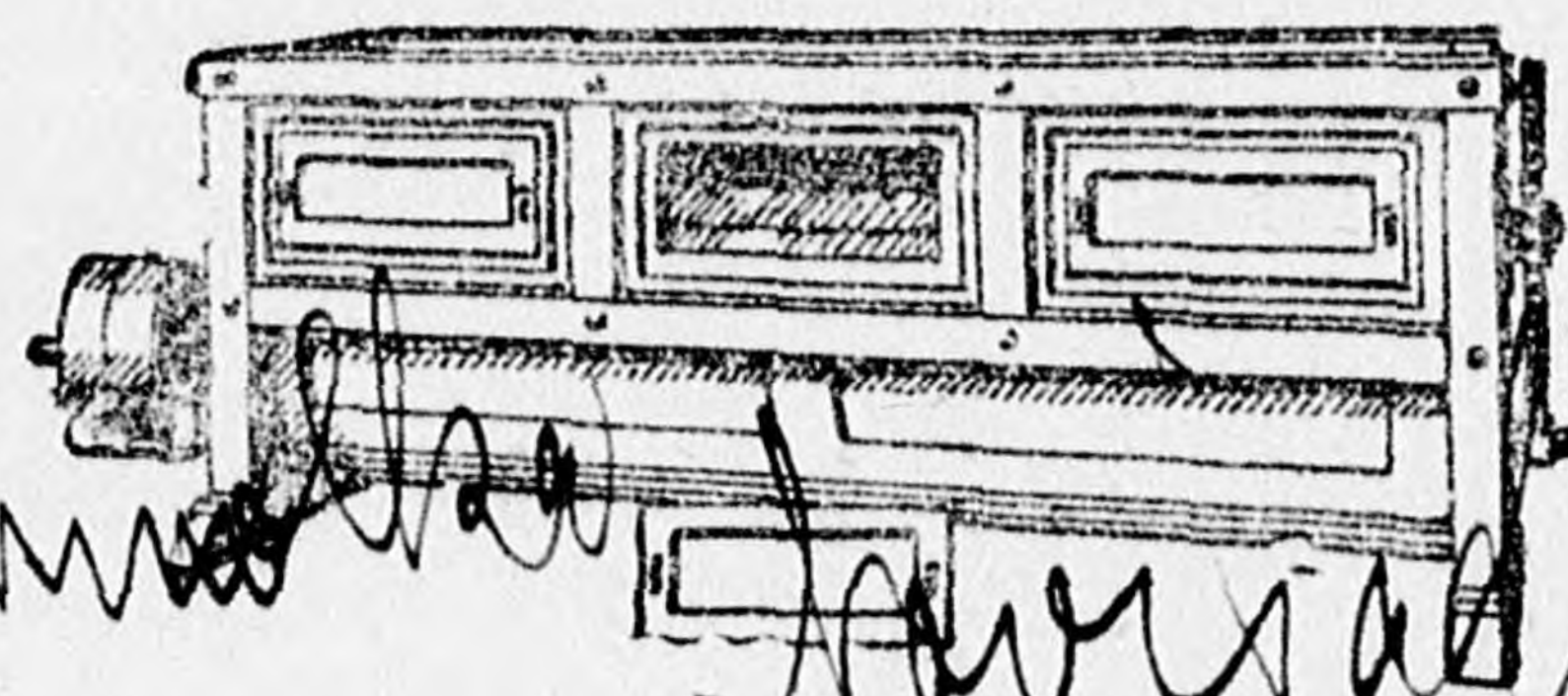
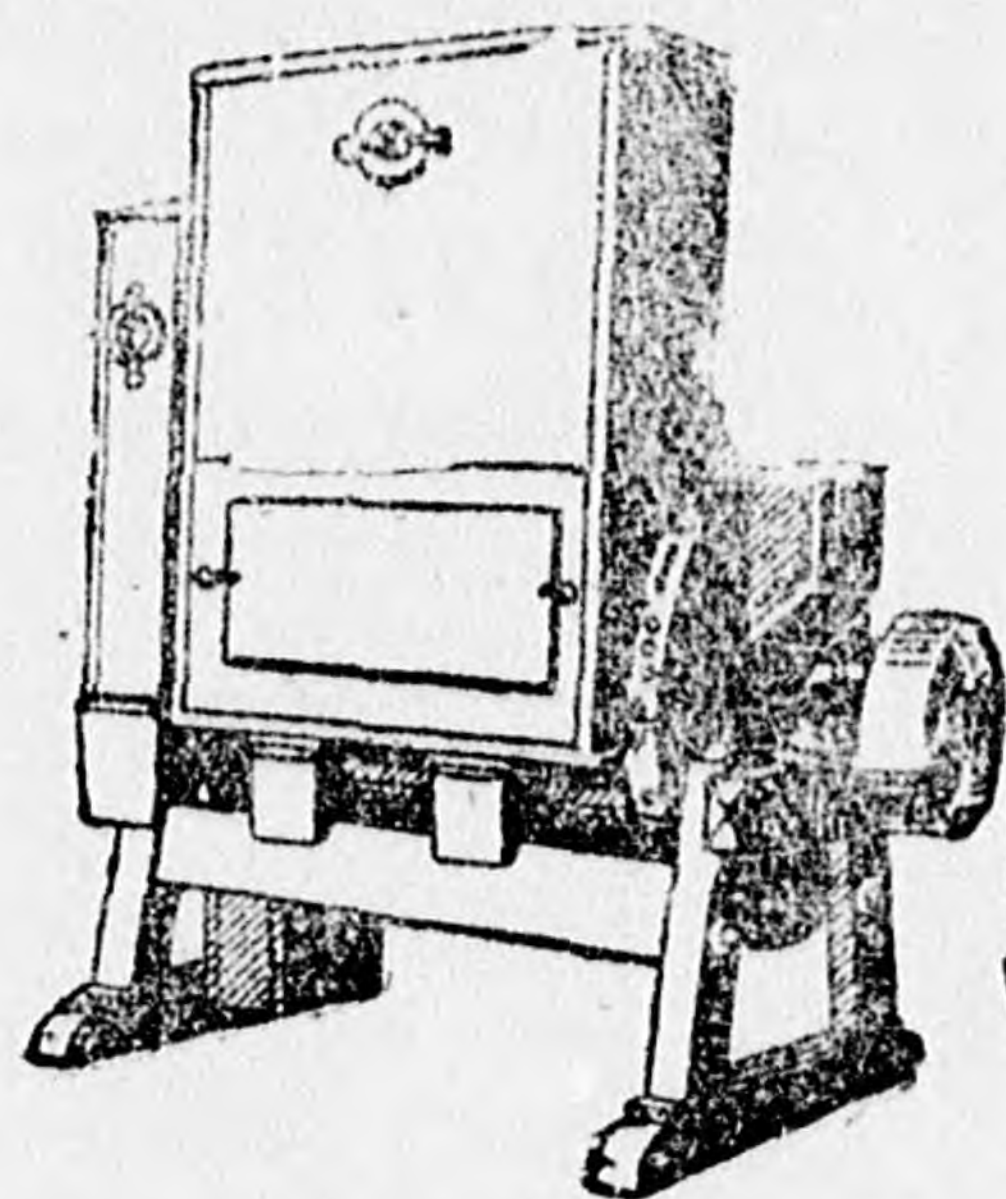
Állandó raktár malomgépekből és kellekekből

Vezérképviselő Novisadon:

Gruber Ferenc mérnök-igazgató

Novisad, Kralja Aleksandra 16. Telefon 260

Távíratcím: Gruber Menratpalota Novisad

7311

Figyelem! **ÚJ ÜZLET!** Okkázioárak!

Suboticán, Aleksandrova ulica 9 szám alatt

a huszonöt éve fennálló **EISLER IZSÓ** konfekció áruház fióküzletet nyit, ahol női-, bakfis és gyermekfelöltők, férfi-, fiú- és gyermek-készruhák, női felöltő ujdonságok, esőköpenyek, prémbéléses gazdászabát, férfi- és fiugyermeköltönyök legmodernebb kivitelben, legolcsóbb áron kaphatók.

JUBILEUM!

JUBILEUMI AJÁNDÉK!

Üzletem negyedszázados fennállása alkalmából minden t. vásárló, aki 1500 dinárért vásárol, értékes jubiláris ajándékot kap.

EISLER IZSÓ SUBOTICA

Főüzlet Barátok temploma mellett. Fióküzlet Aleksandrova ul. 9.

9634

1826 óta

legjobb a

HORNIMAN S TEA

London

Schnitzka Novisad

Képviselő

SCHOSBERGER ADOLF NOVISAD

Gyönyörű új típusu 5 üléses Ford-AUTÓK

azonnali szállításra
előjegyezhetők

Földvári Bélánál, St.-Becsej

Telefon
83.

7274

Figyelem! Figyelem!

Ha olcsó, szép és jó könyveket

akar vásárolni és ha tájékozódva akar lenni az összes újdonságok feől, úgy fizessen elő az

Irodalmi Értesítő-re

mely ezideig az egész ország területén az egyedüli magyar nyelvű könyv-újság. Előfizetési ára egész évre 20 dinár. — (Eddig megjelent 12 szám.) Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Mamužić A.

könyv-, zenemű-, papir-, és írószerkereskedés
SUBOTICA Városi színház

Ugyancsak ott
nagy választék szerb, horvát, magyar és német szépirodalmi, tudományos, szak- és ifjúsági könyvekben.

Az összes könyvújdonságok állandóan kirakatainkban láthatók.

Viszonteladónak nagy árengedmény.

Könyvárjegyzéket 10 dinár előzetes beiktatása mellett küldök.
8142

Supr.
FARKAS ANDRÁS
KÁRPITOS - DISZITÓ
tapétázási vállalat
SUBOTICA
Cara Dušana ulica 5. szám
Vass Adam mellett
Tanonc felvételik.

PIROS ZÖLD és SZÜRKE

1926-os FORDKOCSIK

**RAKTÁRRÓL SZÁLLITHATÓK
KLEIN GÉZA és FIAI
SUBOTICA**

Automobiltulajdonosok

és

soffőrök figyelmébe!

A Subotikai Villanygyár városi üzlete elvállal mindennemű akkumulátortöltést

szakszerűen és olcsón

A töltésért a legmesszebbmenő garanciát vállalja.

Ganz-féle elektromotorok, dynamok, transzformátorok, áramszámlálók képviselte és bizományi lerakata.

Radio készülékek, alkatrészek, akkumulátorok, kemény gummi lapok stb. bő választékban.

Sarolea világ híres belga motorkerékpárok képviselte és lerakata.

Total folyadéknélküli, s hatásában utolérhető kézi tüzelőanyagok képviselte és lerakata.

Azonkívül az összes világ híres autókészítői nagy választéka.

Kérjen árajánlatot.

Krausz Miklós
műszaki iroda és kereskedés

NOVISAD

Jevrejska ulica 18.

Telefon 325.

9349

A n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy Suboticán, Zrinjski trg 19. szám alatt 9900

perzsaszőnyeg, kézimunka és fehérmű üzletet nyitottunk. Elvállalunk perzsaszőnyegek készítését és szakszerű javítását, — mennyasszonyi kelengyék varrását és himzését, párnák és lámpák montírozását és festését a legmodernebb kivitelben, a legbizalmas árak mellett Szives támogatást kérnek **Thurzó Nővérek**

DISTOL

egyedüli biztos szer marhák és juhok májmételykórja ellen.

Gazdák mentsetek meg állatállománytokat a pusztító kórtól

Juhok és kecskék gyógyítására szükséges:

20 kg élősúlyig	2 gr Distol A és Az csomagolás
20-30 " " "	4 " " " "
30-35 " " "	5 " " " "
35-45 " " "	6 " " " "

Marhák és bivalyok gyógyítására szükséges:

80-120 kg élősúlyig	12 gr Distol B csomagolás
120-170 " " "	18 " " " " C " "
170-220 " " "	24 " " " " D " "
220-270 " " "	30 " " " " E " "
270-320 " " "	36 " " " " F " "
320-370 " " "	42 " " " " G " "
370-420 " " "	48 " " " " H " "
420-470 " " "	54 " " " " I " "
470-520 " " "	60 " " " " K " "

Örizzétek értéktelen utáztatoktól.

Csak „Distol“ védjéssel ellátott kapszulákat fogadjatok el. Az előírt mennyiségeket használjátok, különben hiába adjátok ki pénzeteket.

1 gr Distol ára 4 dinár

Kapható minden gyógyszerárban

Gyártja: KAŠTEL vegy- és gyógyszergyár r. t.
KARLOVAC.

7280

Reklama za Royal Mail Line
Magyarországi Kereskedelmi Társaság
Royal Mail Line
Angol Királyi Posta-hajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Souphampton-ból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Souphampton-ból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygal
Kényelmi Gyorsasági Biztonsági

Jugoszláviai vezérképviselet:
Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: Beograd: Karagiorgjeva ul. 91. Ljubljana: Kolodvorska 26. — Vel. Bečkerek: Kralja Aleksandra 4. Sörgöncim: „Roymailpac“. Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Sreska Prometna Banka Sarajevo és Grúzban: Sörgöncim: „Prometna Banka“. Split: Diktectjanova obala 8. Metković: Ivo Veraja.

3169

AUTOBUS Ford teheralvázon, kitűnő karban, továbbá 4 üléses Ford-autó, egy darab kiegészítő állvány, 35—40 HP Austro-Daimler autómotor, teljes szereléssel, valamint 2 db. 100 kg-os rakfelületű, szükséges Első Magyar Gazdasági Gépgyártmányu teherkocsi 100 q rakfelülettel, igen előnyös áron eladó.

Földvári Bélánál St.-Becej. Telefon 83.

MEGJELENTEK A

Minerva Naptárak

1926-ra

- Vajdasági Magyar Naptár
- Jézus Szent Szive Naptár
- Gazdák Naptára
- Petőfi Naptár
- Kis Naptár

Minden naptárban kalendárium, római katolikus protestáns és görögkeleti ünnepek, izraelita naptár, az ünnepnapok vörösbetűvel való feltüntetésével, katolikus, protestáns és pravoszláv vasárnapi szoltárok feltüntetése, a nap kelte és nyugta, a hold kelte és nyugta, a hold járása, megbízható időjósítás, verses százesztendő, jövendőmondó, az 1926. év csillagászati és kortani jellemzése, az ünnepek dátuma, az állami ünnepek, iskolai szünetek, a nap és holdfogyatkozás, a bolygók és az uralkodó bolygó járásának magyarázata, a névnapok betűsoros jegyzéke, pontos vásári jegyzék. A naptárak szines, mélynyomású, művészi kemény fedőlappal vannak ellátva.

Naptáraink szétküldése csak viszonteladók részére már megkezdődött s a rendeléseket a beérkezés sorrendjében expedáljuk.

SIESSEN MEGRENDELÉST TENNI!
MINERVA NYOMDA R. T.
SUBOTICA